

Promemoria

Klimat- och näringslivsdepartementet

**Genomförande av delar av det
omarbetade
energieffektivitetsdirektivet**

KN 2025/01465

Juli 2025

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian lämnas förslag som huvudsakligen syftar till att genomföra delar av EU:s omarbetade energieffektivitetsdirektiv.

Det föreslås en ny lag som ersätter den nuvarande lagen om energikartläggning i stora företag. Företag med en genomsnittlig årlig energianvändning som överstiger 85 terajoule blir som huvudregel skyldiga att ha ett energiledningssystem. Företag med energiledningssystem ska låta genomföra energikartläggningar med de intervall som är relevanta inom systemet. Företag som har en genomsnittlig årlig energianvändning som överstiger 10 terajoule ska göra energikartläggningar vart fjärde år. Sådana företag ska också upprätta handlingsplaner baserade på förslag och rekommendationer från energikartläggningarna. Handlingsplanen ska offentliggöras i företagets årsredovisning. Företag som omfattas av miljöledningssystem eller har ingått avtal om energiprestanda kan under vissa förutsättningar undantas från kraven.

I promemorian föreslås också att fler anläggningar än tidigare ska göra kostnads-nyttanalyser vid nybyggnation eller omfattande ombyggnation. Skyldigheten utvidgas till att omfatta även anläggningar för produktion av endast värme, tjänsteanläggningar och datacenter. Dessutom föreslås en skyldighet för nya och ombyggda datacenter att utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

Det föreslås nya bestämmelser om avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder samt om krav på viss information till lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme.

Det föreslås också bestämmelser om effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem. Ett fjärrvärme- eller fjärrkyleföretag vars fjärrvärme- eller fjärrkylesystem inte uppfyller kriterierna för att klassas som effektivt föreslås vara skyldigt att upprätta en plan med åtgärder för att systemet ska bli effektivt.

I promemorian föreslås också att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som omfattas av kraven i miljöbalken i första hand ska använda fossilfria energikällor, i stället för som nu förnybara energikällor.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Innehållsförteckning

1	Författningsförslag	7
1.1	Förslag till lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag	7
1.2	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	11
1.3	Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)	12
1.4	Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)	13
1.5	Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554).....	14
1.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	15
1.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag	16
1.8	Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)	17
1.9	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	18
1.10	Förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)	20
1.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.....	27
1.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar	30
1.13	Förslag till lag om ändring i fjärrkylelagen (2022:332)	31
1.14	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:333) om energimätning i byggnader	36
1.15	Förslag till förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag	38
1.16	Förslag till förordning om ändring i fjärrvärmeförordningen (2008:526).....	42
1.17	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1577) om statligt stöd till energikartläggningar	48
1.18	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.....	49
1.19	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning	51
1.20	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser	52
1.21	Förslag till förordning om ändring i fjärrkyleförordningen (2022:335).....	53
1.22	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader	58

2	Ärendet.....	60
3	Energiledningssystem och energikartläggningar	60
3.1	En ny lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag	60
3.2	Företag som ska omfattas av lagen.....	61
3.3	Krav på att göra energikartläggningar	62
3.4	Genomförandet av energikartläggningar och energikartlägningsrapporter.....	65
3.5	Handlingsplan i företags årsredovisning	69
3.6	Krav på den som gör energikartläggningar	73
3.7	Krav på att ha ett energiledningssystem	75
3.8	Undantag från kraven om energiledningssystem och energikartläggningar.....	78
3.9	Anmälan och rapportering om energianvändning	80
3.10	Tillsyn och uppföljning	83
3.11	Ändrade förutsättningar för stöd och bidrag till energikartläggningar.....	85
3.12	Minskad tilldelning av gratis utsläppsrätter.....	86
4	Kostnads-nyttoanalyser på energiområdet	87
4.1	Nuvarande bestämmelser	87
4.2	Anläggningar som omfattas.....	88
4.3	Kostnads-nyttoanalyserns innehåll.....	93
4.4	Kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som driver anläggningen	96
4.5	Krav på datacenter att utnyttja spillvärme.....	97
4.6	Kostnads-nyttoanalysen ska beaktas vid tillståndsgivning	98
5	Försörjning av fjärrvärme och fjärrkyla.....	102
5.1	Avtalsenliga rättigheter och information när det gäller fjärrvärme och fjärrkyla.....	102
5.1.1	Nya bestämmelser i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.....	102
5.1.2	Krav på vilka uppgifter som ska finnas i avtal om fjärrvärme och fjärrkyla.....	103
5.1.3	Information om avtalsvillkor ska lämnas innan ett avtal om fjärrvärme eller fjärrkyla ingås.....	105
5.1.4	Slutkunder ska få en kopia av avtalet och information om priser, tariffer och standardvillkor.....	105
5.1.5	Slutkunder och slutanvändare ska få en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren	106
5.1.6	Slutkunder och slutanvändare ska få information om ändrade avtalsvillkor.....	107
5.1.7	Slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla ska erbjudas ett brett val av betalningssätt	108
5.1.8	Information om fjärrvärme och fjärrkyla till slutkunder med funktionsnedsättning	109

5.1.9	Hantering av klagomål från slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla samt vissa slutanvändare av fjärrvärme	109
5.1.10	Information till slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla vid avbrytande av distribution.....	110
5.1.11	Tillsynsmyndighet och sanktioner	111
5.2	Effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem.....	111
6	Fossilfria energikällor	114
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	115
8	Konsekvensanalys.....	118
8.1	Övergripande konsekvenser	118
8.1.1	Statsfinansiella effekter	118
8.1.2	Överensstämmelse med EU-rätten	118
8.1.3	Påverkan på miljön och klimatet	118
8.2	Företag.....	119
8.2.1	Företag som omfattas av krav på energiledningssystem.....	119
8.2.2	Företag som omfattas av krav på energikartläggning	120
8.2.3	Företag som kan tilldelas utsläppsrätter under EU:s utsläppshandelssystem.....	121
8.2.4	Certifieringsföretag.....	121
8.2.5	Certifierade energikartläggare	121
8.2.6	Revisorer	122
8.2.7	Företag som omfattas av skyldighet att genomföra en kostnads-nyttanalys	122
8.2.8	Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag	122
8.2.9	Ägare av flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler.....	123
8.3	Myndigheter, kommuner och domstolar.....	124
8.3.1	Boverket	124
8.3.2	Energimarknadsinspektionen.....	124
8.3.3	Energimyndigheten.....	125
8.3.4	Swedac.....	125
8.3.5	Domstolarna	125
8.3.6	Kommuner.....	126
8.4	Konsekvenser för enskilda	127
8.4.1	Fjärrvärme- och fjärrkylekunder.....	127
8.4.2	Lägenhetsinnehavare	127
8.5	Övriga konsekvenser	127
9	Författningskommentar.....	128
9.1	Förslaget till lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag	128
9.2	Förslaget till lag om ändring i miljöbalken.....	139
9.3	Förslaget till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619).....	140
9.4	Förslaget till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220).....	140

9.5	Förslaget till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554).....	141
9.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.....	143
9.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag	144
9.8	Förslaget till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)	145
9.9	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	146
9.10	Förslaget till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)	147
9.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttanalyser på energiområdet.....	155
9.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar	161
9.13	Förslaget till lag om ändring i fjärrkylelagen (2022:332)	161
9.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:333) om energimätning i byggnader	167
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning)	169

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om energiledningssystem och energikartläggningar för att främja förbättrad energieffektivitet i företag med hög energianvändning.

Ord och uttryck

2 § I denna lag betyder

1. avtal om energiprestanda: ett avtal om en energieffektiviseringsåtgärd som verifieras och övervakas under avtalsperioden, som innebär att byggentreprenaden, leveranserna eller tjänsterna i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller annat energiprestandakriterium,

2. energieffektivitet: förhållandet mellan vilken nivå av prestanda, tjänster, varor eller energi som kan tas ut och insatsen av energi,

3. energieffektivitet: ett systematiskt förfarande i syfte att

a) få kunskap om energianvändningen i en viss verksamhet,

b) fastställa kostnadseffektiva energibesparande åtgärder,

c) kartlägga vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och

d) rapportera om resultaten,

4. energiledningssystem: beståndsdelar i en strategi som anger mål för energieffektivitet och en plan för att nå det målet, och som bland annat utgörs av övervakning av faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av de framsteg som görs,

5. förbättrad energieffektivitet: en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar,

6. företag: en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning enligt 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078).

Skyldighet att ha ett energiledningssystem

3 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 85 terajoule ska ha ett energiledningssystem som är certifierat av ett oberoende organ i enlighet med relevanta europeiska eller internationella standarder.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

Energiledningssystemet ska vara infört senast två år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning översteg gränsvärdet.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kravet på certifiering enligt 3 § och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering.

Skyldighet att göra energikartläggningar

5 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 10 terajoule ska minst vart fjärde år göra en energikartläggning.

Energikartläggningen ska göras senast ett år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 10 terajoule och därefter minst vart fjärde år så länge den genomsnittliga årliga energianvändningen de tre senaste åren överstiger 10 terajoule.

Ett företag som omfattas av ett energiledningssystem som uppfyller kraven i 3 § och i föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § ska göra energikartläggningen med de intervall som gäller enligt energiledningssystemet.

6 § Resultatet av energikartläggningen ska redovisas i en rapport. Rapporten ska innehålla rekommendationer som baseras på energikartläggningen.

7 § Ett företag som avses i 5 § första stycket ska upprätta en handlingsplan baserad på rekommendationerna från energikartläggningen. Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på kompetens och oberoende hos den som gör en energikartläggning,
2. hur en energikartläggning ska göras och vilka uppgifter som ska redovisas i den rapport från kartläggningen som avses i 6 §,
3. vilka uppgifter som ska redovisas i den handlingsplan som avses i 7 §, och
4. att företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara handlingsplanen och uppgifter från kartläggningen.

Undantag

9 § Ett företag som har ett miljöledningssystem behöver inte ha ett energiledningssystem enligt 3 § eller göra en energikartläggning enligt 5 § första stycket, om

1. miljöledningssystemet har certifierats av ett oberoende organ i enlighet med europeiska eller internationella standarder, och
2. det inom miljöledningssystemet görs en energikartläggning som uppfyller kraven i föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 §.

10 § Ett företag behöver inte upprätta en sådan rapport som avses i 6 § eller en sådan handlingsplan som avses i 7 § om företaget genomför energikartläggningar enligt 5 § tredje stycket eller enligt 9 § 2.

11 § Ett företag som har ingått ett avtal om energiprestanda behöver inte

1. ha ett energiledningssystem enligt 3 §, om avtalet omfattar samma delar av företagets verksamhet som ett energiledningssystem hade omfattat, eller
2. genomföra energikartläggningar enligt 5 §.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. kravet på certifiering enligt 9 § 1 och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering, och
2. vilka krav ett sådant avtal om energiprestanda som avses i 11 § ska uppfylla.

Uppgifter om faktisk energianvändning och om effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder

13 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren har överstigit 10 terajoule ska varje år lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om

1. den faktiska energianvändningen under det föregående kalenderåret,
2. effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder, och
3. vilken näringsgren företaget verkar inom.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Anmälningsskyldighet

14 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de senaste tre åren överstiger de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska anmäla det till tillsynsmyndigheten.

Ett anmält företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de senaste tre åren sjunker under de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska anmäla det till tillsynsmyndigheten.

Tillsyn

15 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

16 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen och för uppföljning och utvärdering.

17 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Överklagande

1 § Beslut om förelägganden enligt 17 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Genom lagen upphävs lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag.

3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för energikartläggningar som har påbörjats eller skulle ha påbörjats innan ikraftträdandet.

4. En energikartläggning som ett företag har gjort enligt den upphävda lagen ska vid tillämpningen av 5 § anses vara en energikartläggning enligt den paragrafen. En energikartläggning enligt den upphävda lagen som har omfattat en koncern ska anses vara gjord i alla bolag i den koncernen.

1.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att

1. minska mängden avfall,
2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,
3. minska de negativa effekterna av avfall, och
4. återvinna avfall.

I första hand ska *förnybara* energikällor användas. I första hand ska *fossilfria* energikällor användas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

¹ Senaste lydelse 2016:782.

1.3 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs att 4 a kap. 13 § sparbankslagen (1987:619) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a kap.

13 §¹

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av bankens resultat och ställning, och

2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om årsredovisningen inte innehåller sådana upplysningar som ska lämnas enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, ska revisorerna ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 b § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.4 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

Härigenom föreskrivs att det i stiftelselagen (1994:1220) ska införas en ny paragraf, 4 kap. 11 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. §

11 a §

Det som sägs i 11 § andra stycket gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.5 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Härigenom föreskrivs¹ att det i årsredovisningslagen (1995:1554) ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 c §, av följande lydelse.

6 kap.

1 c §

I ett företag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska förvaltningsberättelsen även innehålla

- 1. den handlingsplan som avses i 7 § den lagen,*
- 2. en redogörelse för rekommendationerna från den senaste energikartläggning som företaget har gjort, och*
- 3. en redogörelse för i vilken takt som de rekommendationer som avses i 2 genomförs.*

Kravet i första stycket gäller inte ett företag som gör energikartläggningar inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem som uppfyller kraven i lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

dels att 6 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 b §

Kreditinstitut och värdepappersbolag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energilednings-system och energikartläggningar i företag ska även tillämpa 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554) om förvaltningsberättelsens innehåll.

2 §²

Utöver vad som följer av 1 § ska följande upplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen:

Utöver vad som följer av 1 och 1 b §§ ska följande upplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen:

1. En medlemsbank ska ange summorna av insatsbelopp som ska återbetalas under nästa räkenskapsår enligt 10 kap. 11, 12, 16 och 17 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

2. I ett förslag till dispositioner enligt 6 kap. 2 § första meningen årsredovisningslagen (1995:1554) ska styrelsen ange de överväganden som gjorts med hänsyn till tillämpliga bestämmelser om kapitalskydd enligt rörelselagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2020:667.

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

dels att 6 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 a §

Ett försäkringsföretag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska även tillämpa 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554) om förvaltningsberättelsens innehåll.

2 §

Utöver vad som följer av 1 § skall i förvaltningsberättelsen upp-lysningar lämnas om

Utöver vad som följer av 1 och 1 a §§ ska i förvaltningsberättelsen upplysningar lämnas om

1. skade- respektive livförsäkringsrörelsens tekniska resultat för vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren, och

2. företagets konsolidering med avseende på kapitalstyrka vid utgången av vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

1.8 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Härigenom föreskrivs att 28 § revisionslagen (1999:1079) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §¹

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av företagets resultat och ställning, och

2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som ska lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, ska revisorn ange detta och, om det kan ske, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

¹ Senaste lydelse 2024:354.

1.9 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551)²

dels att 9 kap. 31 a § ska betecknas 31 b §,

dels att 9 kap. 35 a och 38 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska föras in en ny paragraf, 9 kap. 31 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

31 a §

Det som sägs i 31 § första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

35 a §³

Utöver vad som följer av 31 a och 33 §§ får revisionsberättelsen inte innehålla någon försäkran om bolagets framtida lönsamhet eller om hur effektivt och ändamålsenligt styrelsen eller den verkställande direktören har drivit eller kommer att driva verksamheten.

Utöver vad som följer av 31 b och 33 §§ får revisionsberättelsen inte innehålla någon försäkran om bolagets framtida lönsamhet eller om hur effektivt och ändamålsenligt styrelsen eller den verkställande direktören har drivit eller kommer att driva verksamheten.

38 §⁴

I fråga om koncernrevisionsberättelsen gäller 28 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 28 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemensam revisionsberättelse samt 29 § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 30 §, 31 § första och

I fråga om koncernrevisionsberättelsen gäller 28 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 28 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemensam revisionsberättelse samt 29 § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 30 §, 31 § första och

² Senaste lydelse av 31 a § 2016:431.

³ Senaste lydelse 2016:431.

⁴ Senaste lydelse 2024:350.

andra styckena, 31 a §, 32 § första stycket 1 och 35–36 §§ om revisionsberättelsens innehåll. andra styckena, 31 b §, 32 § första stycket 1 och 35–36 §§ om revisionsberättelsens innehåll.

Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgifter om moderbolagets företagsnamn och organisationsnummer samt om vilket eller vilka normsystem för koncernredovisning som moderbolaget har tillämpat.

På koncernredovisningen ska revisorn göra en hänvisning till koncernrevisionsberättelsen. Om revisorn anser att koncernbalansräkningen eller koncernresultaträkningen inte bör fastställas, ska också detta antecknas på koncernredovisningen. Om moderbolaget har fler än en revisor, gäller detta samtliga revisorer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026

1.10 Förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om fjärrvärmelagen (2008:263)²
dels att 5 b § ska upphöra att gälla,
dels att 5, 5 a, 6, 18, 27, 28, 30, och 52 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas fem nya paragrafer, 4 a, 4 b, 6 e, 6 f och 36 a §§,
och närmast före 4 a, 5 a, 6 f och 36 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Effektiva fjärrvärmesystem

4 a §

Ett fjärrvärmeföretag vars fjärrvärmesystem inte är effektivt ska upprätta en plan för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att fjärrvärmesystemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt och därefter vart femte år så länge som fjärrvärmesystemet inte är effektivt.

4 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. vad som är ett effektivt fjärrvärmesystem,*
- 2. innehållet i planen för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt, och*
- 3. undantag från kravet på att upprätta en plan.*

5 §

Ett fjärrvärmeföretag ska se till att uppgifter om fjärrvärmeföretagets *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av 5 b § 2022:334.

priser för fjärrvärme och för en anslutning till fjärrvärmeverksamheten samt om hur ett pris bestäms finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänhet. Om skilda priser gäller för olika kategorier av fjärrvärmekunder har fjärrvärmeföretaget samma skyldighet i fråga om uppgifter om grunderna för indelningen av fjärrvärmekunder i olika kategorier.

Prisinformationen ska vara korrekt och tydlig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna prisinformation till allmänheten enligt första och andra styckena.

meddela föreskrifter om att fjärrvärmeföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för fjärrvärmekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt.

Rutiner för hantering av klagomål

5 a §³

Ett fjärrvärmeföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för var och en.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna information enligt första stycket.

Ett fjärrvärmeföretag ska ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrvärmekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt. Det gäller också klagomål från lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme från fjärrvärmeföretaget, men som inte har ingått ett avtal om fjärrvärme med fjärrvärmeföretaget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om rutiner för klagomålshantering.

6 §⁴

Ett avtal om fjärrvärme ska innehålla uppgifter om

1. fjärrvärmeföretagets åtagande gentemot fjärrvärmekunden,

1. fjärrvärmeföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,

2. vilka varor och tjänster som avtalet omfattar,

³ Senaste lydelse 2022:334.

⁴ Senaste lydelse 2022:334.

2. priset för fjärrvärmens och hur det bestäms,

3. var fjärrvärmekunden kan *finna* information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme,

4. den tid som avtalet löper,

5. *i fråga om avtal som löper under en viss tid, vad som gäller med avseende på förlängning av avtalet,*

6. mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt fakturering av kunden,

7. huruvida avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,

8. villkoren för uppsägning av avtalet,

9. fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,

10. vem som svarar för kostnader för en återställning efter

a) en anslutning till fjärrvärmeverksamheten,

b) ett underhåll av rörledningarna, eller

c) ett borttagande av anslutningen,

11. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag, *och*

12. när avtalet ingås med en *konsument*, hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på något annat sätt tillhandahåller den information som *avses i 5 b och 6 c §§*.

3. priset för fjärrvärmens och hur det bestäms,

4. var fjärrvärmekunden kan *hitta* information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme *och de tjänster som fjärrvärmeföretaget erbjuder,*

5. den tid som avtalet löper *på,*

6. *vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,*

7. mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt fakturering av kunden,

8. huruvida avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,

9. villkoren för uppsägning av avtalet *och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning,*

10. fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,

11. vem som svarar för kostnader för en återställning efter

12. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag,

13. *hur tvistlösning utanför domstol inleds,*

14. hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på något annat sätt tillhandahåller den information som *fjärrvärmeföretaget är skyldigt att lämna enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 och 6 c §§, och*

15. var fjärrvärmekunden kan *hitta information om konsumenträttigheter.*

Fjärrvärmeföretaget ska lämna information om avtalsvillkoren till

fjärrvärmekunden innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

6 e §

När ett avtal om fjärrvärme har ingåtts ska fjärrvärmeföretaget snarast möjligt till fjärrvärmekunden lämna

- 1. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, och*
- 2. en kopia av avtalet.*

Ett fjärrvärmeföretag ska ge en fjärrvärmekund med funktionsnedsättning all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Betalningssätt

6 f §

Fjärrvärmeföretag ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en fjärrvärmekund på grund av det betalningssätt som denne har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för tillhandahållandet av betalningssättet eller systemet.

18 §

Om fjärrvärmeföretaget gör en ändring av avtalsvillkoren, ska fjärrvärmekunden skriftligen underrättas om ändringen senast två månader före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

Ett fjärrvärmeföretag som avser att ändra avtalsvillkoren ska skriftligen underrätta fjärrvärmekunden om ändringen på ett transparent och begripligt sätt senast två månader före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

I underrättelsen ska skälen för ändringen anges samt en upplysning lämnas om att fjärrvärmekunden har rätt att begära förhandling, ansöka om medling och att säga upp avtalet.

Om fjärrvärmeföretaget inte följer bestämmelserna i första och andra styckena, får de ändrade villkoren inte tillämpas.

27 §

Distribution av fjärrvärme till en konsument får avbrytas om konsumenten har *försummat* sina skyldigheter enligt avtalet och *försummelsen* är ett väsentligt avtalsbrott. *Distributionen får dock endast avbrytas om konsumenten inte följer en skriftlig uppmaning att inom en angiven och skälig tid uppfylla sina skyldigheter enligt avtalet.*

Om försummelsen gäller något annat än att konsumenten inte betalat enligt avtalet ska den skriftliga uppmaningen innehålla en underrättelse om att distributionen av fjärrvärme kan avbrytas om uppmaningen inte följs.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott i distributionen kan medföra en inte obetydlig personskada eller omfattande sakskada får distributionen av fjärrvärme inte avbrytas. Detta gäller dock inte om konsumentens handlande varit otillbörligt.

Distribution av fjärrvärme till en konsument får avbrytas, om

1. konsumenten har *åsidosat* sina skyldigheter enligt avtalet,

2. *det rör sig om* ett väsentligt avtalsbrott,

3. *konsumenten inte har följt en skriftlig uppmaning att inom en månad vidta rättelse,*

4. *konsumenten tillsammans med uppmaningen enligt 3 informerats om*

a) *att distributionen av fjärrvärme kan komma att avbrytas om uppmaningen inte följs, och*

b) *vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts, och*

5. *omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller omfattande sakskada.*

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 5.

28 §

Om en konsument inte betalat enligt avtalet får distributionen av fjärrvärme avbrytas om, utöver vad som anges i 27 § första och tredje styckena,

1. *fjärrvärmeföretagets fordran är ostridig,*

Vid utebliven betalning får distributionen av fjärrvärme till en konsument avbrytas endast om

2. konsumenten inte följt *den skriftliga uppmaningen att betala fordran och konsumenten därefter delgetts en skriftlig påminnelse att betala inom tre veckor från delgivningen,*

3. påminnelsen innehöll en underrättelse om att distributionen av fjärrvärme kan avbrytas om fordran inte betalas,

4. ett meddelande om innehållet i påminnelsen har *sänts* till socialnämnden i den kommun där konsumenten får fjärrvärme distribuerad.

Distributionen av fjärrvärme får inte avbrytas om fordran har betalats eller socialnämnden inom den tid som anges i första stycket 2 har meddelat fjärrvärmeföretaget att nämnden betalar fordran.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott i distributionen kan medföra en inte obetydlig personskada eller omfattande sakskada får distributionen av fjärrvärme inte avbrytas. Detta gäller dock inte om konsumentens handlande varit otillbörligt.

2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,

3. konsumenten inte *har* följt *en skriftlig uppmaning att inom en skälig tid betala fordran,*

4. konsumenten, *efter att den tid för betalning som avses i 3 löpt ut, har delgetts en skriftlig påminnelse att betala fordran inom en månad från delgivningen,*

5. påminnelsen innehöll
a) en underrättelse om att distributionen av fjärrvärme kan avbrytas om fordran inte betalas, *och*

b) *information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts,*

6. ett meddelande om innehållet i påminnelsen har *lämnats* till socialnämnden i den kommun där konsumenten får fjärrvärme distribuerad,

7. *socialnämnden inte inom den månaden har betalat fordran eller tagit på sig betalningsansvaret för den, och*

8. *omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller omfattande sakskada.*

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 8.

30 §

Ett fjärrvärmeföretag har rätt till skälig ersättning av en konsument för *kostnader med anledning av* åtgärder enligt 27 och 28 §§.

Ett fjärrvärmeföretag har rätt till skälig ersättning av en konsument för *kostnaderna* för åtgärder enligt 27 och 28 §§, *dock inte för information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts.*

Avbrytande av distribution till fjärrvärmekunder som inte är konsumenter

36 a §

Om ett fjärrvärmeföretag vill avbryta distributionen av fjärrvärme till en fjärrvärmekund som inte är en konsument, ska fjärrvärmeföretaget ge kunden lämplig information om vad kunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen ska lämnas senast en månad före den planerade bortkopplingen och utan extra kostnad för fjärrvärmekunden.

52 §⁵

Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer 5–9, 18–21, 25–29, 31 och 37–43 §§ samt föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen.

Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer 4 a, 5–9, 18–21, 25–29, 31 och 36 a–43 §§ samt föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrvärme som har ingåtts före ikraftträdandet ska innehålla.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

dels att 1–4 §§ och rubriken närmast före 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 a §, och närmast före 4 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lagens innehåll och syfte

I denna lag finns bestämmelser om att kostnads-nyttoanalyser ska utföras i vissa fall för att utreda potentialen för användning av högeffektiv kraftvärme, fjärrvärme eller fjärrkyla och spillvärme från industrin.

Lagens syfte är att främja en effektiv energiförsörjning.

Lagens innehåll

1 §

I denna lag finns bestämmelser om att kostnads-nyttoanalyser ska utföras i vissa fall för att utreda potentialen för användning av högeffektiv kraftvärme och spillvärme från industrin, tjänsteanläggningar och datacenter.

2 §

Med omfattande uppgradering avses i denna lag en sådan uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar anläggning.

I denna lag betyder datacenter: en byggnad eller en grupp av byggnader som används för att inrymma, ansluta och driva datorsystem, servrar och kringutrustning för datalagring, databehandling, datadistribution och relaterad verksamhet,

omfattande uppgradering: en uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar anläggning, dock inte installation av utrustning för avskiljning av koldioxid vid en förbränningsanläggning.

Som en omfattande uppgradering avses dock inte installation av utrustning för avskiljning av

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

koldioxid vid en förbränningsanläggning.

3 §

En kostnads-nyttanalys *enligt denna lag* ska utföras vid planeringen av

1. en *ny* termisk elproduktionsanläggning med *en total tillförd effekt* på mer än 20 megawatt,

2. en *ny* industrianläggning med *en total tillförd effekt* på mer än 20 megawatt *som genererar användbar spillvärme,*

3. *ett nytt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla,* eller

4. *en ny energiproduktionsanläggning med en total tillförd effekt* på mer än 20 megawatt inom ett befintligt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla.

En kostnads-nyttanalys ska även utföras vid planeringen av en omfattande uppgradering av en sådan befintlig anläggning som avses i första stycket 1, 2 och 4.

Kostnads-nyttanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen.

En kostnads-nyttanalys ska utföras vid planeringen av *en nybyggnation eller omfattande uppgradering av*

1. en termisk elproduktionsanläggning *eller en anläggning för produktion av enbart värme* med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än 10 megawatt,

2. en industrianläggning med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än 8 megawatt *i vilken spillvärme kan uppstå,*

3. *en tjänsteanläggning med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 7 megawatt i vilken spillvärme kan uppstå,* eller

4. *ett datacenter med en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt.*

Kostnads-nyttanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen, *i samarbete med den som ansvarar för driften av anläggningen, om det är en annan aktör.*

4 §

En kostnads-nyttanalys ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att i fråga om

1. en termisk elproduktionsanläggning *driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,*

2. en industrianläggning *driva anläggningen så att spillvärme tillvaratas för elproduktion eller i*

1. en termisk elproduktionsanläggning *eller en anläggning för produktion av enbart värme* *driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,*

2. en industrianläggning *eller en tjänsteanläggning utnyttja spillvärme i och utanför anläggningen,*

ett nät för fjärrvärme eller fjärrkyla, eller

3. ett nytt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla eller en energiproduktionsanläggning inom ett sådant nät utnyttja spillvärme från närliggande industrianläggningar.

3. ett datacenter

a) utnyttja spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och att ansluta datacentret till ett fjärrvärme- eller fjärrkylennät, eller

b) vidta åtgärder för att säkerställa annan återvinning av spillvärme.

En kostnads-nyttoanalys ska dessutom innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå om anläggningen byggdes på eller flyttades till en plats där den skulle kunna få avsättning för spillvärme.

Användning av spillvärme från datacenter

4 a §

Ett sådant datacenter som avses i 3 § första stycket 4 ska utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme, om en kostnads-nyttoanalys enligt denna lag visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Äldre bestämmelser om kostnads-nyttoanalyser gäller fortfarande i mål enligt miljöbalken om tillstånd och i ärenden om anmälningar som gjorts enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. miljöbalken, om ansökan eller anmälan har gjorts före ikraftträdandet.

1.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 34 § i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

34 §¹

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning, och

2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som ska lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, ska revisorn ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.13 Förslag till lag om ändring i fjärrkylagen (2022:332)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om fjärrkylagen (2022:332)

dels att 1–3 §§ och rubriken närmast före 3 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 2 a, 2 b, 3 a och 7 a–7 e §§,
och närmast före 2 a, 3 a, 7 b, 7 c, 7 d och 7 e §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om mätning och fakturering i fråga om fjärrkyla och om information om energianvändning.

Denna lag innehåller bestämmelser om *effektiva fjärrkylesystem, rättigheter för fjärrkylekunder,* mätning och fakturering i fråga om fjärrkyla och om information om energianvändning.

2 §

I denna lag avses med

avtal om fjärrkyla: avtal om distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning och om försäljning av den distribuerade kylan,

fjärrkyleföretag: den som bedriver fjärrkyleverksamhet,
fjärrkylekund: den som ingått ett avtal om fjärrkyla med ett fjärrkyleföretag,
fjärrkyleverksamhet:
– distribution i rörledningar av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning, om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten, och
– produktion och försäljning av den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna, om det är distributören som bedriver produktionen och försäljningen.

Effektiva fjärrkylesystem

2 a §

Ett fjärrkyleföretag vars fjärrkylesystem inte är effektivt ska upprätta en plan för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att fjärrkylesystemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt och därefter vart femte år så länge som fjärrkylesystemet inte är effektivt.

2 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som är ett effektivt fjärrkylesystem,
2. innehållet i planen för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt, och
3. undantag från kravet på att upprätta en plan.

Information om energiprestanda och andelen förnybar energi

Ett fjärrkyleföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för var och en.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna sådan information.

Information till fjärrkylekunder och allmänheten

3 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för fjärrkylekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt.

Avtalet om fjärrkyla

3 a §

Ett avtal om fjärrkyla ska innehålla uppgifter om

1. fjärrkyleföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,
2. vilka varor och tjänster som avtalet omfattar,
3. priset för fjärrkylan och hur det bestäms,

4. var fjärrkylekunden kan hitta information om fjärrkyleföretagets priser för övriga varor och tjänster samt om konsumenträttigheter,

5. den tid som avtalet löper på,

6. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,

7. villkoren för fakturering,

8. villkoren för uppsägning av avtalet och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning,

9. villkoren för ersättning om fjärrkyleföretaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet, och

10. hur tvistlösning utanför domstol inleds.

Fjärrkyleföretaget ska lämna information om avtalsvillkoren till fjärrkylekunden innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

7 a §

När ett avtal om fjärrkyla har ingåtts ska fjärrkyleföretaget snarast möjligt till fjärrkylekunden lämna

1. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, och

2. en kopia av avtalet.

Ett fjärrkyleföretag ska ge en fjärrkylekund med funktionsnedsättning all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Betalningssätt

7 b §

Fjärrkyleföretag ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en fjärrkylekund på grund av det betalningssätt som denne har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningsätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för tillhandahållandet av betalningsättet eller systemet.

Ändring av avtal

7 c §

Ett fjärrkyleföretag som enligt avtalet har rätt att ensidigt ändra avtalsvillkoren och som vill ändra villkoren till nackdel för en fjärrkylekund, ska skriftligen underrätta fjärrkylekunden om ändringen på ett transparent och begripligt sätt senast två veckor före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

Om fjärrkylekunden är en konsument, ska fjärrkyleföretaget i stället underrätta fjärrkylekunden senast en månad före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

I underrättelsen ska skälen för ändringen anges.

Information vid avbrytande av distribution

7 d §

Om ett fjärrkyleföretag vill avbryta distributionen av fjärrkyla till en fjärrkylekund, ska fjärrkyleföretaget ge fjärrkylekunden lämplig information om vad fjärrkylekunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen ska lämnas senast en månad före den planerade bortkopplingen och utan extra kostnad för fjärrkylekunden.

Rutiner för hantering av klagomål

7 e §

Ett fjärrkyleföretag ska ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrkylekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.

*Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer får
meddela ytterligare föreskrifter om
rutiner för klagomålshantering.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrkyla som har ingåtts före ikraftträdandet ska innehålla.

1.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:333) om energimätning i byggnader

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2022:333) om energimätning i byggnader

dels att 1 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter och information om energianvändning.

Denna lag innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter samt information om energianvändning, *priser och avtalsvillkor.*

6 §

Den som äger en byggnad där system för individuell mätning har installerats enligt 3 eller 4 § ska

1. se till att mängden energi som används för uppvärmning och mängden tappvarmvatten för hushållsbruk till varje lägenhet läses av, och

2. säkerställa att varje lägenhetsinnehavare får faktureringsinformation och information om energianvändning och att informationen, på begäran, lämnas till ett företag som lägenhetsinnehavaren har utsett.

1. se till att mängden energi som används för uppvärmning och mängden tappvarmvatten för hushållsbruk till varje lägenhet läses av,

2. säkerställa att varje lägenhetsinnehavare får faktureringsinformation och information om energianvändning och att informationen, på begäran, lämnas till ett företag som lägenhetsinnehavaren har utsett,

3. på begäran och utan kostnad tillhandahålla lägenhetsinnehavaren information om priser, tariffer och standardvillkor för uppvärmning, och

4. snarast möjligt informera lägenhetsinnehavaren om nya avtalsvillkor för uppvärmning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av information

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

enligt första stycket 2 och om undantag från dessa krav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fakturering och kostnadsfördelning.

6 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av information

a) enligt 6 § första stycket 2 och om undantag från dessa krav, och

b) om priser, tariffer och standardvillkor, och

2. föreskrifter om fakturering och kostnadsfördelning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.15 Förslag till förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Förordningens innehåll

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

2 § Förordningen är meddelad med stöd av

- 4 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag i fråga om 16 och 18 §§,
- 8 § samma lag i fråga om 6–14, 16–19 och 23 §§,
- 12 § samma lag i fråga om 15, 16 och 18 §§,
- 13 § samma lag i fråga om 20 §,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 5 och 22 §§, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ord och uttryck

3 § I denna förordning avses med *förnybar energi*: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi, termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas,

kostnadseffektiv: tekniskt möjlig och ekonomiskt rimlig.

Övriga ord och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

Tillsynsmyndighet

4 § Statens energimyndighet (Energimyndigheten) är tillsynsmyndighet enligt lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

Beräkning av energianvändning

5 § Energimyndigheten får meddela föreskrifter om hur den energianvändning som avses i 3, 5 och 13 §§ lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska beräknas.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

Krav på den som gör en energikartläggning

6 § Den som gör en sådan energikartläggning som avses i 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska ha den kompetens som krävs för uppgiften.

7 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om krav på kompetens hos och certifiering av den som gör en energikartläggning.

8 § Den som gör en sådan energikartläggning som avses i 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska vara oberoende i förhållande till företaget där kartläggningen görs.

Detta hindrar inte att

1. en person som är anställd i företaget gör energikartläggningar hos företaget, förutsatt att han eller hon inte är delaktig i den verksamhet som ska kartläggas, eller

2. en person som haft uppdrag hos företaget gör energikartläggningar hos företaget, förutsatt att det inte finns någon risk för att bedömningarna vid energikartläggningen kan komma att påverkas av det tidigare uppdragsförhållandet.

Den som utför en energikartläggning får inte vara närstående till den som har anlitat honom eller henne.

9 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om krav på oberoende för den som gör energikartläggningar.

Hur en energikartläggning ska göras

10 § En energikartläggning ska

1. omfatta en ingående översyn av den totala energianvändningen i byggnader eller grupper av byggnader, industriprocesser eller industrianläggningar, inbegripet transporter,

2. baseras på aktuella, uppmätta och spårbara uppgifter,

3. ge en tillförlitlig bild av den totala energiprestandan och identifiera de viktigaste möjligheterna till förbättring av den,

4. identifiera kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen, och

5. identifiera vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och

6. bygga på i första hand en analys av livscykelkostnaderna, och i andra hand enkla återbetalningsperioder.

En energikartläggning får även omfatta en översyn av möjligheterna till minskad effektanvändning och mer flexibel energianvändning.

Rapporten från en energikartläggning

11 § Den rapport från energikartläggningen som avses i 6 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska innehålla

1. förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen,
2. andra rekommendationer som baseras på energikartläggningen, och
3. beräkningar som visar vilken potential för besparing de föreslagna eller rekommenderade åtgärderna har.

12 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras och om vad rapporten från kartläggningen ska innehålla.

Handlingsplan

13 § En handlingsplan som tas fram enligt 7 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska vara konkret och genomförbar.

I handlingsplanen ska det anges hur de kostnadseffektiva förslag och rekommendationer som anges i rapporten från energikartläggningen ska genomföras.

14 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska redovisas i handlingsplanen.

Avtal om energiprestanda

15 § Energimyndigheten får meddela föreskrifter om vilka krav ett sådant avtal om energiprestanda som avses i 11 § i lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggning ska uppfylla.

Krav på certifiering

16 § De energiledningssystem och miljöledningssystem som avses i 3 och 9 §§ lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag och den person som avses i 6 § ska ha certifierats av någon som är ackrediterad för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 samt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

En certifiering enligt första stycket ska vara tidsbegränsad.

17 § En person som har certifierats eller på något annat sätt kvalificerats för att göra energikartläggningar i ett annat land i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska anses uppfylla kraven i 16 §, om certifieringen eller kvalifikationerna avser bestämmelser som tagits fram med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955.

Energimyndigheten prövar om förutsättningarna för erkännande av certifiering eller kvalifikationer enligt första stycket är uppfyllda.

18 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om särskilda krav på kompetens hos organ som ackrediteras för certifiering.

19 § Energimyndigheten ska föra en förteckning över personer som är certifierade enligt 16 § för att göra energikartläggningar. Om någon som uppfyller kraven i 17 § begär det, ska myndigheten se till att även denne ingår i förteckningen.

Förteckningen ska även innehålla information om vem som har utfärdat certifieringen och enligt vilka bestämmelser den har utfärdats.

Rapportering och lämnande av uppgifter

20 § Energimyndigheten får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas enligt 13 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag samt om hur och vid vilken tidpunkt som uppgifterna ska lämnas.

21 § En anmälan enligt 14 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska göras året efter det kalenderår då den genomsnittliga energianvändningen översteg eller understeg gränsen.

22 § Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vid vilken tidpunkt en anmälan enligt 14 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar företag ska göras.

Krav på att spara uppgifter

23 § Företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara handlingsplanen och uppgifter från kartläggningen i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Överklagande

24 § I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut om att inte erkänna certifiering eller kvalifikationer enligt 17 § får dock inte överklagas.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Genom förordningen upphävs förordningen (2014:347) om energikartläggning i stora företag.
 3. Den upphävda förordningen gäller fortfarande för energikartläggningar som påbörjats och beslut som enligt 5 § den förordningen som fattats före den 1 juli 2026.

1.16 Förslag till förordning om ändring i fjärrvärmeförordningen (2008:526)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om fjärrvärmeförordningen (2008:526) dels att 1, 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas sju nya paragrafer, 4 a–4 f och 10 §§, och närmast före 4 a, 4 b och 4 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till fjärrvärmelagen (2008:263).

Förordningen är meddelad med stöd av

	– 4 b § 1	<i>fjärrvärmelagen (2008:263) i fråga om 4 b § och 10 § 1,</i>
	– 4 b § 2	<i>samma lag i fråga om 4 c § första stycket och 9 § 8,</i>
	– 4 b § 3	<i>samma lag i fråga om 4 c § andra stycket och 10 § 2,</i>
– 5 §	<i>tredje stycket</i>	– 5 § <i>samma lag i fråga om 4 d–f §§ och 9 § 1,</i>
<i>fjärrvärmelagen (2008:263) i fråga om 8 § 1,</i>		
– 5 a § andra stycket	<i>samma lag i fråga om 9 § 1,</i>	– 5 a § andra stycket <i>samma lag i fråga om 9 § 7,</i>
– 6 a § andra stycket	<i>samma lag i fråga om 9 § 2,</i>	
– 6 a § tredje stycket	<i>samma lag i fråga om 7 § och 8 § 2,</i>	– 6 a § tredje stycket <i>samma lag i fråga om 7 § och 8 § 1,</i>
– 6 b § andra stycket	<i>samma lag i fråga om 9 § 3,</i>	
– 6 c § andra stycket	<i>samma lag i fråga om 9 § 4,</i>	– 6 e § <i>tredje stycket samma lag i fråga om 9 § 5 och 6,</i>
– 41 § tredje stycket	<i>samma lag i fråga om 8 § 3, och</i>	– 41 § tredje stycket <i>samma lag i fråga om 8 § 2,</i>
– 8 kap. 11 §	<i>regeringsformen i fråga om 10 §, och</i>	
– 8 kap. 7 §	<i>regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.</i>	

Ord och uttryck

4 a §

I denna förordning avses med förnybar energi: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2022:337.

termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas, högeffektiv kraftvärmeproducerad värme: kraftvärme som uppfyller de kriterier som anges i bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen,

kraftvärme: värmeenergi som produceras i en process där elenergi eller mekanisk energi produceras samtidigt,

omfattande uppgradering: en uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar försörjningsenhet, och

spillvärme: värme som oundvikligen genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som skulle gå förlorad i luft eller vatten om det inte fanns tillgång till ett fjärrvärme- eller kylsystem.

Effektivt fjärrvärmesystem

4 b §

Med ett effektivt fjärrvärmesystem enligt 4 a § fjärrvärmelagen (2008:263) avses ett system som

1. till och med den 31 december 2027 årligen använder minst

- a) 50 procent förnybar energi,
- b) 50 procent spillvärme,
- c) 75 procent kraftvärmeproducerad värme, eller
- d) 50 procent av en kombination av förnybar energi, spillvärme och kraftvärmeproducerad värme,

2. från och med den 1 januari 2028 årligen använder minst

- a) 50 procent förnybar energi,
- b) 50 procent spillvärme,
- c) 50 procent förnybar energi och spillvärme,
- d) 80 procent högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, eller
- e) 50 procent förnybar energi, spillvärme och högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att andelen förnybar energi är minst 5 procent,

3. från och med den 1 januari 2035 årligen använder minst

- a) 50 procent förnybar energi,
- b) 50 procent spillvärme,
- c) 50 procent förnybar energi och spillvärme, eller
- d) 80 procent förnybar energi, spillvärme eller högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att den totala andelen förnybar energi eller spillvärme är minst 35 procent,

4. från och med den 1 januari 2040 årligen använder minst

- a) 75 procent förnybar energi,
- b) 75 procent spillvärme,
- c) 75 procent förnybar energi och spillvärme, eller
- d) 95 procent förnybar energi, spillvärme och högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att den totala andelen förnybar energi eller spillvärme är minst 35 procent,

5. från och med den 1 januari 2045 årligen använder minst

- a) 75 procent förnybar energi,
- b) 75 procent spillvärme, eller
- c) 75 procent förnybar energi och spillvärme, och

6. från och med den 1 januari 2050 endast använder förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme.

För att ett fjärrvärmesystem som är nytt eller vars försörjningsenheter genomgår en omfattande

uppgradering ska vara effektivt krävs också att

1. andra fossila bränslen än naturgas inte används mer i befintliga värmekällor än genomsnittet av årsförbrukningen under de föregående tre kalenderåren med full drift innan uppgraderingen påbörjades, och

2. nya värmekällor i fjärrvärme-systemet inte använder några andra fossila bränslen än naturgas, om de har byggts eller uppgraderats till och med 2030.

4 c §

Den plan för hur ett fjärrvärme-system kan bli effektivt som ska upprättas enligt 4 a § fjärrvärmelagen (2008:263) ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som krävs för att kraven i 4 b § första stycket 2–5 ska uppfyllas.

En plan behöver inte upprättas om den totala utgående värmen är 5 megawatt eller lägre.

Information till fjärrvärmekunder och allmänheten

4 d §

Ett fjärrvärmeföretag ska se till att uppgifter om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme och för en anslutning till fjärrvärmeverksamheten samt om hur ett pris bestäms finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänheten. Om skilda priser gäller för olika kategorier av fjärrvärmekunder, har fjärrvärmeföretaget samma skyldighet i fråga om uppgifter om grunderna för indelningen av fjärrvärmekunder i olika kategorier.

Prisinformationen ska vara korrekt och tydlig.

4 e §

Ett fjärrvärmeföretag ska se till att information om energiprestanda

och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänheten.

4 f §

Ett fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter ska på sin webbplats lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning där fjärrvärmekunder och allmänheten kan få råd om tillgängliga energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler.

8 §³

Energimarknadsinspektionen får meddela föreskrifter om

1. skyldigheten för fjärrvärmeföretag att lämna prisinformation till allmänheten,

2. de funktionskrav som mät-system och mätutrustning ska uppfylla, och

3. skyldigheten för fjärrvärmeföretag att lämna uppgifter om drifts- och affärsförhållanden.

1. de funktionskrav som mät-system och mätutrustning ska uppfylla, och

2. skyldigheten för fjärrvärmeföretag att lämna uppgifter om drifts- och affärsförhållanden.

9 §⁴

Energimarknadsinspektionen får meddela ytterligare föreskrifter om

1. skyldigheten för fjärrvärmeföretag att lämna information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem,

2. mätning och beräkning av levererad värmeenergi,

3. fakturering, och

4. tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav.

1. skyldigheter för fjärrvärmeföretag att lämna information som är till nytta för fjärrvärmekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt,

3. fakturering,

4. tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav,

5. vilka delar av avtalsinnehållet som ska finnas med i den sammanfattning som avses i 6 e § första stycket 1 fjärrvärmelagen

³ Senaste lydelse 2022:337.

⁴ Senaste lydelse 2022:337.

(2008:263) och hur den ska tillhandahållas,

6. hur fjärrvärmekunder med funktionsnedsättning ska få tillgång till information om avtalsvillkor,

*7. rutiner för klagomåls-
hantering, och*

8. innehållet i den plan för hur ett fjärrvärmesystem kan bli effektivt som avses i 4 a § fjärrvärmelagen.

10 §

Energimarknadsinspektionen får meddela närmare föreskrifter om

1. vad som utgör ett effektivt fjärrvärmesystem enligt 4 b §, och

2. undantaget från kravet att upprätta en plan enligt 4 c § andra stycket.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

1.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1577) om statligt stöd till energikartläggningar

Härigenom föreskrivs att 5 och 19 §§ förordningen (2009:1577) om statligt stöd till energikartläggningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Stöd får inte lämnas om

1. energikartläggningen omfattar en byggnadsägares skyldigheter enligt lagen (2006:985) om energideklarationer,

2. företaget deltar i program för energieffektivisering enligt lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering, eller

3. företaget omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning enligt lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag.

3. företaget omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning enligt lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

19 §²

I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut enligt 12 a och 14 §§ får dock inte överklagas.

I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut enligt 12 a, 14 och 16 §§ får dock inte överklagas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

¹ Senaste lydelse 2014:352.

² Senaste lydelse 2018:1050.

1.18 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:349) om vissa kostnadsnyttoanalyser på energiområdet

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om förordningen (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

dels att 1, 2, 4 och 5 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, och närmast före 1 a § en ny rubrik av följande lydelse,

dels att det närmast före 3 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Tillsynsmyndighet”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.

I denna förordning har ord och uttryck samma betydelse som i lagen om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.

Ord och uttryck

1 a §

I denna förordning har ord och uttryck samma betydelse som i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.

2 §

Med högeffektiv kraftvärmeanläggning avses en *termisk elproduktionsanläggning* vars kraftvärmeproduktion uppfyller de kriterier som anges i *bilaga II* till Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, i lydelsen enligt rådets direktiv 2013/12/EU.

Med högeffektiv kraftvärmeanläggning i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet avses en *anläggning* vars kraftvärmeproduktion uppfyller de kriterier som anges i *bilaga III* till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

4 §

Skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys enligt lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet omfattar inte

1. de toppbelastnings- och reservanläggningar för elproduktion som planeras vara i drift högst 1 500 driftstimmar per år som ett rullande medelvärde över en period av fem år,

2. kärnkraftsanläggningar, och

2. datacenter vars spillvärme används eller kommer att användas i ett fjärrvärmenät eller direkt i datacentret för uppvärmning, varmvatten eller på något annat sätt, eller

3. anläggningar som behöver vara placerade nära en anläggning för geologisk lagring av koldioxid som omfattas av tillstånd enligt miljöbalken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken.

Statens energimyndighet får meddela närmare föreskrifter om undantagen enligt första stycket 1 och 3.

Statens energimyndighet får meddela närmare föreskrifter om undantagen i första stycket.

5 §

Statens energimyndighet får meddela föreskrifter om tröskelvärden, uttryckta som mängden tillgänglig nyttiggjord spillvärme, efterfrågan på värme eller avståndet mellan *industrianläggningar* och fjärrvärmenäten, i syfte att undanta enskilda anläggningar från bestämmelserna i 3 § första stycket 2–4 lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.

Statens energimyndighet får meddela föreskrifter om tröskelvärden, uttryckta som mängden tillgänglig nyttiggjord spillvärme, efterfrågan på värme eller avståndet mellan *anläggningar* och fjärrvärmenäten, i syfte att undanta enskilda anläggningar från bestämmelserna i 3 § första stycket 3 och 4 lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

1.19 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning

Härigenom förskrivs¹ att 4 § förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Rådgivningen ska organiseras så att opartiskhet och frihet från kommersiella intressen garanteras och får inte omfatta

1. besiktningsverksamhet eller delaktighet vid upprättandet av energideklarationer enligt lagen (2006:985) om energideklarationer, eller

2. verksamhet som berör arbete 2. genomförande av energikart- med energikartläggning enligt *läggningar*.

lagen (2014:266) om energi- kartläggning i stora företag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

1.20 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 8 § förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

8 §¹

Tilldelningen av gratis utsläppsrätter till en anläggning under tilldelningsperioden 2026–2030 eller senare perioder ska minskas med 20 procent om

1. anläggningen berörs av förslag på kostnadseffektiva åtgärder som framkommit i

a) en energikartläggning enligt 6 § lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag, eller

b) en sådan kartläggning som avses i 4 § 2 lagen om energikartläggning i stora företag, och

2. förslagen inte har genomförts.

Tilldelningen ska dock inte minskas om verksamhetsutövaren kan visa att

1. återbetalningstiden för de relevanta investeringar som krävs för att genomföra förslagen överstiger tre år,

2. kostnaderna för investeringarna är oproportionerliga, eller

3. den genomfört andra åtgärder som leder till minskade utsläpp av växthusgaser som motsvarar de minskningar som ett genomförande av förslagen hade inneburit.

Tilldelningen av gratis utsläppsrätter till en anläggning under tilldelningsperioden 2026–2030 eller senare perioder ska minskas med 20 procent, om

1. anläggningen berörs av förslag och rekommendationer som framkommit

a) i en rapport från en energikartläggning enligt 6 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag, eller

b) inom ramen för ett sådant energiledningssystem som avses i 3 § samma lag, och

2. förslagen eller rekommendationerna inte har följts.

I tilldelningsförordningen finns det bestämmelser om under vilka förutsättningar en minskning inte ska göras.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

1.21 Förslag till förordning om ändring i fjärrkyleförordningen (2022:335)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om fjärrkyleförordningen (2022:335)

dels att 1 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 3 a–d och 7 §§, och närmast före 3 a, 3 b och 3 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till fjärrkylelagen (2022:332).

Förordningen är meddelad med stöd av

- 2 b § 1 fjärrkylelagen i fråga om 3 b § och 7 § 1,
- 2 b § 2 samma lag i fråga om 3 c § första stycket och 6 § 8,
- 2 b § 3 samma lag i fråga om 3 c § andra stycket och 7 § 2,
- 3 § andra stycket fjärrkylelagen i fråga om 6 § 1, och 6 § 1,
- 4 § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 2,
- 4 § tredje stycket samma lag i fråga om 4 och 5 §§,
- 5 § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 3,
- 6 § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 4, och
- 6 § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 4,
- 7 a § tredje stycket samma lag i fråga om 6 § 5 och 6,
- 7 e § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 7,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 7 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ord och uttryck

3 a §

I denna förordning avses med

förnybar energi: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi, termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas, högeffektiv kraftvärmeproducerad värme: kraftvärme som uppfyller de kriterier som anges i bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen,

kraftvärme: värmeenergi som produceras i en process där elenergi eller mekanisk energi produceras samtidigt,

omfattande uppgradering: en uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar försörjningsenhet, och

spillvärme: värme som oundvikligen genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som skulle gå förlorad i luft eller vatten om det inte fanns tillgång till ett fjärrvärme- eller kylsystem.

Effektivt fjärrkylesystem

3 b §

Med ett effektivt fjärrkylesystem enligt 2 a § fjärrkylagen (2022:332) avses ett system som

1. till och med den 31 december 2027 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,
b) 50 procent spillvärme,
c) 75 procent kraftvärmeproducerad värme, eller

d) 50 procent av en kombination av förnybar energi, spillvärme och kraftvärmeproducerad värme,

2. från och med den 1 januari 2028 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,
b) 50 procent spillvärme,
c) 50 procent förnybar energi och spillvärme,

d) 80 procent högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, eller

e) 50 procent förnybar energi, spillvärme och högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att andelen förnybar energi är minst 5 procent,

3. från och med den 1 januari 2035 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,

b) 50 procent spillvärme,

c) 50 procent förnybar energi och spillvärme, eller

d) 80 procent förnybar energi, spillvärme eller högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att den totala andelen förnybar energi eller spillvärme är minst 35 procent,

4. från och med den 1 januari 2040 årligen använder minst

a) 75 procent förnybar energi,

b) 75 procent spillvärme,

c) 75 procent förnybar energi och spillvärme, eller

d) 95 procent förnybar energi, spillvärme och högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att den totala andelen förnybar energi eller spillvärme är minst 35 procent,

5. från och med den 1 januari 2045 årligen använder minst

a) 75 procent förnybar energi,

b) 75 procent spillvärme, eller

c) 75 procent förnybar energi och spillvärme, och

6. från och med den 1 januari 2050 endast använder förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme.

För att ett fjärrkylesystem som är nytt eller vars försörjningsenheter genomgår en omfattande uppgradering ska vara effektivt krävs också att

1. andra fossila bränslen än naturgas inte används mer i befintliga värmekällor än genomsnittet av årsförbrukningen under

de föregående tre kalenderåren med full drift före uppgraderingen, och

2. nya värmekällor i fjärrkyle-systemet inte använder några andra fossila bränslen än naturgas, om de har byggts eller uppgraderats till och med 2030.

3 c §

Den plan för hur ett fjärrkylesystem kan bli effektivt som ska upprättas enligt 2 b § fjärrkylelagen (2022:332) ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som krävs för att kraven i 3 b § första stycket 2–5 ska uppfyllas.

En plan behöver inte upprättas om den totala utgående kylan är fem megawatt eller lägre.

Information till fjärrkylekunder och allmänheten

3 d

Ett fjärrkyleföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för var och en.

6 §

Energimarknadsinspektionen får meddela ytterligare föreskrifter om

1. skyldigheten för fjärrkyleföretag att lämna information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem,

2. mätning och beräkning av bortförd värmeenergi

3. fakturering, och

4. tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav.

1. skyldigheten för fjärrkyleföretag att lämna information som är till nytta för fjärrkylekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt,

3. fakturering,

4. tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav,

5. vilka delar av avtalsinnehållet som ska finnas med i den sammanfattning som avses i 7 a § första stycket 1 fjärrkylelagen (2022:332) och hur den ska tillhandahållas,

6. hur fjärrkylekunder med funktionsnedsättning ska få tillgång till information om avtalsvillkor,

7. rutiner för klagomåls-
hantering, och

8. innehållet i den plan för hur ett fjärrkylesystem kan bli effektivt som avses i 2 a § fjärrkylelagen.

7 §

Energimarknadsinspektionen får meddela närmare föreskrifter om

1. vad som utgör ett effektivt fjärrkylesystem enligt 3 b §, och

2. undantaget från kravet att upprätta en plan enligt 3 c § andra stycket.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

1.22 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader

dels att 1 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 12 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till lagen (2022:333) om energimätning i byggnader.

Förordningen är meddelad med stöd av

– 2 § andra stycket lagen (2022:333) om energimätning i byggnader i fråga om 10 § 1,

– 5 § 1 samma lag i fråga om 6–8 §§ och 10 § 2–4,

– 5 § 2 samma lag i fråga om 6 och 7 §§,

– 5 § 3 samma lag i fråga om 10 § 5,

– 6 § *andra stycket* samma lag i fråga om 11 § *första stycket*,

– 6 a § 1 a samma lag i fråga om 11 § 1 a,

– 6 a § 1 b samma lag i fråga om 11 § 1 b,

– 6 § *tredje stycket* samma lag i fråga om 10 § 6, *och*

– 6 a § 2 samma lag i fråga om 10 § 6,

– 8 kap. 11 § *regeringsformen i fråga om 12 §, och*

– 8 kap. 7 § *regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.*

11 §

Boverket får meddela ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav.

Boverket får meddela ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av

1. faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav, *och*

2. *priser, tariffer och standardvillkor.*

Boverket får meddela närmare föreskrifter om hur ett bostadshus area ska beräknas.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

12 §
*Boverket får meddela närmare
föreskrifter om hur ett bostadshus
area ska beräknas.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

2 Ärendet

Samlade bestämmelser om energieffektivisering infördes på EU-nivå genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet). Direktivet har ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (ändringsdirektivet). Direktivet har nu omarbetats i sin helhet genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, förkortat det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet finns i *bilaga 1*.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska i huvudsak vara genomfört den 11 oktober 2025. Denna promemoria, som har tagits fram i Klimat- och näringslivsdepartementet, innehåller förslag för att genomföra de delar av direktivet som rör energikartläggningar och energiledningssystem, kostnads-nyttoanalyser samt fjärrvärme och fjärrkyla.

3 Energiledningssystem och energikartläggningar

3.1 En ny lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

Förslag: Det ska införas en ny lag och en ny förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Det ska anges i lagen att den syftar till att förbättra energieffektivitet i företag med hög energianvändning. Den hittillsvarande lagen respektive förordningen om energikartläggning i stora företag ska upphävas.

Skälen för förslaget: I det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet finns bestämmelser om att stora företag ska utföra en energikartläggning. Kartläggningen ska omfatta en ingående översyn av energianvändningen i företaget och förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och effektivisera energianvändningen. Om ett företag ska räknas som stort beror på hur många anställda företaget har och dess årsomsättning eller balansomslutning.

Bestämmelser som genomför direktivet i denna del finns i lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag, förordningen (2014:347) om energikartläggning i stora företag och Statens energimyndighets föreskrifter om energikartläggning i stora företag

(STEMFS 2014:2). Statens energimyndighet (Energimyndigheten) är tillsynsmyndighet för regelverket.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet medför relativt omfattande förändringar i förhållande till vad som gällt tidigare. Den avgörande faktorn för om ett företag omfattas av kraven på att göra energikartläggningar är inte längre företagets storlek utan företagets energianvändning. Det har också införts ett nytt krav på att företag med hög energianvändning som huvudregel måste införa energiledningssystem.

För att genomföra de nya reglerna i lagen om energikartläggningar i stora företag skulle det krävas omfattande ändringar. Lagen skulle också behöva byta namn för att bättre spegla dess innehåll. Det är därför lämpligare att ersätta den med en ny lag. Den nya lagen bör ha rubriken lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Den nya lagen syftar till att förbättra energieffektiviteten i företag med hög energianvändning, vilket bör anges i lagen.

En ny förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag bör ansluta till den nya lagen och ersätta förordningen om energikartläggningar i stora företag.

3.2 Företag som ska omfattas av lagen

Förslag: Med företag ska i den nya lagen avses en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning.

Skälen för förslaget: Enligt den hittillsvarande lagen om energikartläggningar i stora företag är det endast företag som definieras som stora som är skyldiga att göra energikartläggningar. Definitionen av stora företag utgår från kommissionens rekommendation den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2 §).

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet är skyldigheten att göra energikartläggningar inte längre kopplad till ett företags storlek. I stället gäller skyldigheten för företag med en viss genomsnittlig årlig energianvändning. Hur energianvändningen i ett företag ska beräknas beror på definitionen av ett företag. Om ett företag definieras som en koncern, ska hela koncernens energianvändning räknas ihop. Om varje dotterbolag i koncernen i stället ses som ett eget företag, blir endast dotterbolagets egen energianvändning relevant.

Det omarbetade direktivet innehåller ingen definition av vad som avses med företag. Direktivet innehåller dock hänvisningar till kommissionens rekommendation från 2003 om små och medelstora företag (artikel 2.30 och 2.31). Uttrycket företag i direktivet bör därför definieras med utgångspunkt i kommissionens rekommendation. Där anges att ett företag är en enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett juridisk form (artikel 1 i bilagan till rekommendationen). Denna tolkning överensstämmer med den tolkning av företag som kommissionen gjort i sin rekommendation (EU) 2024/2002 av den 24 juli 2024 om riktlinjer för

tolkningen av artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 vad gäller energiledningssystem och energikartläggningar.

Med ekonomisk verksamhet avses inom EU-rätten tillhandahållandet av varor eller tjänster på en viss marknad. Det är inte verksamhetens form, ägare eller syfte som är avgörande. Även icke-vinstdrivande organisationer kan därmed bedriva en ekonomisk verksamhet (se även prop. 2013/14:174 s. 80–82). Det innebär att exempelvis aktiebolag, handelsbolag eller ideella och ekonomiska föreningar kan utgöra företag. Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att företag som helt eller delvis kontrolleras av offentliga organ också ska omfattas av reglerna om energikartläggningar och energiledningssystem.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller också krav på att de företag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska upprätta en handlingsplan. Handlingsplanen och vissa andra uppgifter ska offentliggöras i företagets årsredovisning (artikel 11.2). Detta tyder på att de enheter som omfattas av direktivets krav är enheter som också ska upprätta årsredovisningar. Vilka som är skyldiga att upprätta en årsredovisning framgår av 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078). Alla som räknas upp där är juridiska personer. En definition av företag i den nya lagen bör därför omfatta en juridisk person – snarare än en enhet – som bedriver ekonomisk verksamhet och som måste upprätta en årsredovisning.

Att tolka uttrycket företag på detta sätt innebär exempelvis att det i en koncern kan finnas flera företag som är skyldiga att göra en energikartläggning. Detta förutsätter att energianvändningen i respektive dotterbolag överstiger tröskelvärdet. Omvänt kan det finnas koncerner som inte träffas av lagstiftningen för att verksamheten är uppdelad i flera mindre företag. Risken för att ett företag medvetet delar upp sin verksamhet i fler företag för att inte behöva göra en energikartläggning bedöms dock som liten.

3.3 Krav på att göra energikartläggningar

Förslag: Med energikartläggning ska avses ett systematiskt förfarande i syfte att

- få kunskap om energianvändningen i en viss verksamhet,
- fastställa kostnadseffektiva energibesparande åtgärder,
- kartlägga vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och
- rapportera om resultaten.

Företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 10 terajoule ska göra en energikartläggning vart fjärde år.

Energikartläggningen ska göras senast ett år från det att den genomsnittliga årliga energianvändningen de tre senaste åren översteg 10 terajoule, och därefter vart fjärde år så länge energianvändningen är tillräckligt hög.

Energimyndigheten ska få meddela föreskrifter om hur energi-användningen i ett företag ska beräknas.

Ett företag som har ett energiledningssystem som uppfyller kraven i lagen och anslutande föreskrifter ska göra energikartläggningar med de intervall som gäller enligt energiledningssystemet.

Skälen för förslaget

Definitionen av energikartläggning

Definitionen av energikartläggning i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 2.32) motsvarar i stora delar definitionen i lagen om energikartläggning i stora företag (2 §). Enligt den nya definitionen ska dock en energikartläggning också syfta till att kartlägga potentialen för kostnadseffektiv användning eller produktion av förnybar energi.

Energi kan inte produceras, endast omvandlas. Däremot kan de olika formerna av energi som behandlas i energieffektivitetsdirektivet, som t.ex. el och värme, produceras. Den definition av energikartläggning som förs in i den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag bör därför motsvara den i direktivet, med den ändringen att en sådan kartläggning ska syfta till att kartlägga potentialen för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, värme eller kyla från förnybara energikällor.

Företag med en viss minsta energianvändning ska göra en energikartläggning

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 10 terajoule utföra en energikartläggning (artikel 11.2 första stycket). En energianvändning på 10 terajoule motsvarar ca 2,8 gigawattimmar. Ett krav som motsvarar direktivets krav bör därför föras in i den nya lagen.

Vid beräkningen av energianvändningen ska alla energibärare och all energianvändning räknas med. Energianvändning innefattar t.ex. ventilation, belysning, uppvärmning, kylning, transport, datalagring och produktionsprocesser. Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att det som främst ska beaktas vid beräkningen av ett företags årliga energianvändning är de energifakturer som företaget har fått. Även bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor som företaget producerar för sin egen förbrukning bör beaktas. Om ett företag har en mer exakt uppskattning av sin årliga slutliga energianvändning, t.ex. från en tidigare energikartläggning, bör denna information användas. Med år avses kalenderår.

I kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11 finns en metod för beräkning av ett företags energianvändning om företaget ingår i en koncern. I ett sådant fall ska energianvändningen i andra företag i koncernen räknas in i företagets egen energianvändning. För ett dotterbolag ska moderbolagets energianvändning räknas som dotterbolagets energianvändning. Denna metod för att beräkna energianvändningen i ett företag är svår att förena med den tolkning av företag som görs i avsnitt 3.2. Kommissionens föreslagna metod leder dessutom till svåröverblickbara konsekvenser, inte minst eftersom det anges i rekommendationen att även energianvändningen i företag som ingår i

koncernen men som ligger i andra medlemsstater ska räknas in i ett företags energianvändning. Det är svårt att se hur ett dotterbolag i en koncern skulle kunna minska energianvändningen i moderbolaget. Det uppstår också frågor om vilket land som ska utöva tillsyn över att beräkningen av energianvändningen är korrekt utförd. Kommissionens metod leder vidare till oklarheter om vilket företag som måste ange vissa uppgifter i sin handlingsplan (se vidare nedan i detta avsnitt). Den metod som beskrivs i kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11 bör därför inte användas.

Metoder för beräkningen av energianvändning bör inte regleras i lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter om hur beräkningen av energianvändningen ska göras (8 kap. 7 § 1 och 11 § regeringsformen). Energimyndigheten bör få meddela föreskrifter om hur energianvändning ska beräknas.

En energikartläggning ska göras vart fjärde år

En energikartläggning ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet göras minst vart fjärde år (artikel 11.2 tredje stycket). Det innebär inte någon ändring i förhållande till vad som gäller enligt lagen om energikartläggning i stora företag. Detta krav bör föras över till den nya lagen. För företag som har ett energiledningssystem bör dock andra krav gälla (se vidare nedan i detta avsnitt). För företag som gjort energikartläggningar enligt lagen om energikartläggning i stora företag bör särskilda övergångsbestämmelser gälla, se avsnitt 7.

En energikartläggning ska göras senast året efter att energianvändningen överstigit gränsvärdet

Medlemsstaterna ska säkerställa att företag med en genomsnittlig årlig energianvändning de tre senaste åren på minst 10 terajoule genomför en första energikartläggning senast den 11 oktober 2026 (artikel 11.2 tredje stycket). Det innebär att företag vars energianvändning överstiger 10 terajoule den 11 oktober 2025, när det omarbetade direktivet senast ska vara genomfört i nationell rätt, har ett år på sig att uppfylla kravet.

Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att även företag vars genomsnittliga energianvändning överstiger 10 terajoule efter den 11 oktober 2026 ska ha ett år på sig att uppfylla kravet på att göra en energikartläggning. Skälet är att företag vars energianvändning överstiger gränsvärdet vid en senare tidpunkt inte ska ha kortare tid på sig att genomföra energikartläggningar än företag som omfattas av kravet redan när direktivet senast ska genomföras i nationell rätt, dvs. den 11 oktober 2025. Samtliga företag ska behandlas lika och få lika lång tid på sig att göra en energikartläggning, oavsett när energianvändningen steg över gränsvärdet.

I avsnitt 7 föreslås att förslagen i denna promemoria, inklusive kravet på att göra energikartläggningar, ska träda i kraft den 1 juli 2026. Om de företag som vid den tidpunkten har en energianvändning över 10 terajoule skulle vara skyldiga att göra energikartläggningar senast det datum som anges i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, skulle de företagen inte få ett år på sig att uppfylla kravet. Andra företag, vars energianvändning överstiger gränsvärdet ett senare år, skulle också behöva ges en frist

på cirka tre månader för att inte behandlas bättre eller sämre än den första gruppen företag. Det är inte en tillfredställande ordning. Skyldigheten för ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger gränsvärdet att göra energikartläggningar bör inträda först ett år efter det att gränsvärdet överstigits. Det innebär att alla företag behandlas likadant, oavsett vilken energianvändning de hade den 11 oktober 2026.

Ett företag som har ett energiledningssystem behöver inte göra energikartläggningar vart fjärde år

Ett företag som har ett energiledningssystem som uppfyller kraven i direktivet omfattas inte av reglerna om att genomföra en energikartläggning vart fjärde år (artikel 11.2 första stycket). En energikartläggning görs i de fallen som en del av energiledningssystemet (se även avsnitt 3.6). Energikartläggningen ska därför göras med de intervall som gäller inom energiledningssystemet. Enligt befintliga standarder för energiledningssystem görs en energiöversyn inom systemet. Den uppdateras ofta varje år. I en sådan översyn kan en energikartläggning ingå. Energikartläggningen måste då göras med de intervall som krävs för att översynen ska kunna göras eller uppdateras i enlighet med standarden. Det bör införas ett krav på företag som har ett energiledningssystem som uppfyller kraven i lagen att göra energikartläggningar med de intervall som gäller inom energiledningssystemet. Energikartläggningarna ska dock utföras på samma sätt som de energikartläggningar som görs enligt huvudregeln, se vidare avsnitt 3.4.

3.4 Genomförandet av energikartläggningar och energikartläggningsrapporter

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras.

En energikartläggning ska

- omfatta en ingående översyn av den totala energianvändningen i byggnader eller grupper av byggnader, industriprocesser eller industrianläggningar, inbegripet transporter,
- baseras på aktuella, uppmätta och spårbara uppgifter,
- ge en tillförlitlig bild av den totala energiprestandan och identifiera de viktigaste möjligheterna till förbättring av den,
- identifiera kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen,
- identifiera vilken produkt potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och
- bygga på i första hand en analys av livscykelkostnaderna, och i andra hand enkla återbetalningsperioder.

En energikartläggning ska också få omfatta en översyn av möjligheterna till minskad effektanvändning och mer flexibel energianvändning.

Energimyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras.

Resultatet av en energikartläggning ska redovisas i en rapport som ska innehålla

- förslag till kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen,
- andra rekommendationer som baseras på energikartläggningen.

Förslagen och rekommendationerna ska åtföljas av beräkningar som visar vilken potential för besparing åtgärderna har. En energikartläggning ska också få omfatta en översyn av möjligheterna till minskad effektanvändning och mer flexibel energianvändning.

Energimyndigheten ska få meddela närmare föreskrifter om rapportens innehåll.

Kravet på att upprätta en kartlägningsrapport ska inte gälla vid energikartläggningar som görs inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem.

Skälen för förslaget

Energikartläggningens genomförande

En energikartläggning ska uppfylla de minimikrav som anges i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 11.9 första stycket a och bilaga VI). I lagen om energikartläggning i stora företag anges att en energikartläggning ska omfatta en ingående översyn av energianvändningen i företag och förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen (6 §). I övrigt finns bestämmelserna om energikartläggningens innehåll i förordningen om energikartläggning i stora företag (8 §). Det är lämpligt att samla alla bestämmelser om hur energikartläggningar ska genomföras i samma författning. Eftersom bestämmelserna är relativt detaljerade bör de finnas på lägre normnivå än lag. Enligt lagen om energikartläggning i stora företag får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras (11 § 4). Den möjligheten bör alltså finnas kvar.

Det bör på förordningsnivå införas krav på hur energikartläggningen ska göras. Det bör anges att en energikartläggning ska omfatta en ingående översyn av energianvändningen i företaget och baseras på aktuella, uppmätta och spårbara uppgifter. Det bör också anges att energikartläggningen ska ge en tillförlitlig bild av den totala energiprestandan och identifiera de viktigaste möjligheterna till att förbättra den. Kartläggningen bör också identifiera vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor. Om möjligt ska energikartläggningen basera sig på en analys av livscykelkostnaderna i stället för på enkla återbetalningsperioder. Den ska också innehålla förslag till kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen (artikel 2.32 och punkterna a och b i bilaga VI).

Bilaga VI till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller också mer detaljerade bestämmelser om hur energikartläggningar ska göras och vad de ska innehålla. Dessa detaljerade bestämmelser bör

genomföras på lägre normnivå än lag. Bemyndigandet till Energimyndigheten att meddela ytterligare föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras bör därför föras över till den nya förordningen.

Frivillig översyn av effektanvändning och flexibel energianvändning

Under 2022 fick Energimyndigheten i uppdrag att analysera hur användning av energi, effekt och resurser kan effektiviseras för att underlätta utfasning av fossila bränslen genom elektrifiering. I uppdraget ingick bl.a. att analysera om det är ändamålsenligt och effektivt att inkludera ett krav på att en energikartläggning ska innehålla en redovisning av effektdimensionen. I sin redovisning av uppdraget angav Energimyndigheten att det kunde vara lämpligt att överväga att inkludera ett sådant krav i samband med genomförandet av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Effektanvändningen är uttaget av el vid en viss tidpunkt. När en elanvändare använder mycket el under korta stunder uppstår så kallade effekttoppar. De timmar på året när effektuttaget är högst kallas för topplasttimmar. Under sådana topplasttimmar, som oftast uppstår under kalla vinterdagar, kan effektbrist uppstå. Det innebär att utbudet av el inte kan möta den efterfrågan som finns. Det finns olika verktyg för att sänka effekttopparna från elanvändningen, som exempelvis effekttariffer. Effekttariffer innebär att en högre avgift tas ut när en elanvändare använder mycket el under korta stunder, i stället för att jämna ut sin elanvändning över tid. Ett sätt att jämna ut effektanvändningen är att använda flexibla lösningar som att lagra el i batterier eller att omvandla elen till väta.

Det finns fördelar med att företag som låter genomföra energikartläggningar också ser över sin effektanvändning och möjligheterna till flexibilitet, och vilka åtgärder som företaget kan vidta för att påverka sin energianvändning. Sådana åtgärder kan minska risken för effektbrist och även leda till minskade kostnader för företagen. Från ett samhällsperspektiv kan åtgärderna också bidra till ett mer resurseffektivt nyttjande av energisystemet. Att använda resurser på ett effektivt sätt bidrar till ett hållbart samhälle och ökad konkurrenskraft, exempelvis genom att fler industrier kan anslutas till elnätet och genom att ökad elektrifiering av industriprocesser och transporter möjliggörs. Det är därför önskvärt att företagen får ett tillförlitligt och verksamhetsanpassat underlag som visar vilken potential som finns med att påverka effektanvändningen.

Alla företag som utför energikartläggningar har dock olika förutsättningar och kan bedriva vitt skilda verksamheter. Det kan därför i ett första skede vara lämpligt att företagen själva får avgöra om det, med hänsyn till den verksamhet som det enskilda företaget bedriver, finns ett behov av att låta energikartläggningen omfatta även minskad effektanvändning och flexibel energianvändning. En energikartläggning bör därför få omfatta dessa aspekter.

En energikartläggning kan anpassas till den verksamhet som kartläggs

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivets krav på genomförande av energikartläggningar gäller oavsett vilken verksamhet företaget bedriver

eller vilka typer av energibärare företaget använder. Kravet på att räkna samman alla energibärare vid beräkningen av energianvändningen innebär t.ex. att både företag som förbrukar stora mängder el och företag som använder stora mängder bränsle kommer att omfattas av kravet på att genomföra energikartläggningar. Hur energikartläggningen ska göras kan dock skilja sig åt mellan företag beroende på hur verksamheten ser ut. Hänsyn bör kunna tas till vilken eller vilka delar av verksamheten det är som använder mycket energi. Ett exempel kan vara att ett företag har ett huvudkontor på en plats och en industriell energiintensiv verksamhet på en annan plats. Det bör då vara möjligt att låta kartläggningen fokusera på den industriella verksamheten där det finns möjlighet att faktiskt förbättra energieffektiviteten. Detta överensstämmer också med kommissionens tolkning i rekommendationen om artikel 11, där det anges att en lämplig metod för att göra energikartläggningen mer kostnadseffektiv är att utesluta områden under en viss andel, t.ex. 10 procent, av den totala energianvändningen. I företag som består av flera olika anläggningar, som butikskedjor, kan ett urval av anläggningar göras för energikartläggningen. Urvalet måste dock vara representativt.

Resultatet från en energikartläggning ska även i fortsättningen redovisas i en rapport

En energikartläggning ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet resultera i en rapport (artikel 2.32). Enligt lagen om energikartläggningar i stora företag ska resultatet från en energikartläggning redovisas i en rapport (6 § andra stycket). Det finns också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska redovisas i rapporten från kartläggningen (11 § 4). Dessa bestämmelser bör föras över till den nya lagen. Energimyndigheten bör på samma sätt som hittills få meddela sådana föreskrifter.

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska ett företag som gör en energikartläggning ta fram en handlingsplan som baseras på rekommendationer från energikartläggningen (artikel 11.2 fjärde stycket). Det bör därför införas ett krav på att den rapport som ska upprättas från energikartläggningen ska innehålla rekommendationer.

För att rapporten ska kunna användas som underlag till handlingsplanen bör rapporten innehålla dels förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen, dels andra rekommendationer baserade på energikartläggningen. Sådana rekommendationer kan t.ex. omfatta rekommendationer om användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor.

Hur rekommendationerna i kartlägningsrapporten ska utformas i praktiken bör kunna anpassas efter den enskilda energikartläggningen och det företag som kartläggs. Det kan dock komma att uppstå behov av enhetlig reglering av rekommendationernas utformning. Sådan reglering bör göras i i föreskrifter på lägre normnivå än lag. Energimyndigheten bör därför få meddela närmare föreskrifter om innehållet i en kartlägningsrapport.

Ingen kartläggningsrapport i företag med energi- eller miljöledningssystem

Som framgår av avsnitt 3.3 ska även företag med energi- eller miljöledningssystem genomföra energikartläggningar. Dessa kartläggningar ska genomföras på samma sätt som de energikartläggningar som görs vart fjärde år (se bilaga VI i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, prop. 2013/14:174 s. 92 och kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11). Förslagen gäller alltså för energikartläggningar som görs inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem. Eftersom företag med energi- eller miljöledningssystem är undantagna från kravet på att upprätta en handlingsplan (se avsnitt 3.5), saknas dock skäl att ange att resultatet i en energikartläggning ska redovisas i en rapport med särskilt innehåll. Företag med energi- eller miljöledningssystem som uppfyller kraven i lagen bör därför undantas från kravet på att upprätta en rapport från kartläggningen. Det finns dock ingenting som hindrar att en sådan rapport frivilligt upprättas i samband med energikartläggningen.

3.5 Handlingsplan i företags årsredovisning

Förslag: Företag som är skyldiga att göra en energikartläggning ska upprätta en handlingsplan baserad på rekommendationerna från energikartläggningen. Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning. Handlingsplanen och information om i vilken takt som rekommendationerna från kartläggningen genomförs ska inkluderas i förvaltningsberättelsen i företagets årsredovisning.

En revisionsberättelse ska endast behöva innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen innehåller en handlingsplan, rekommendationer och information om genomförandetakt eller inte.

Handlingsplanen ska vara konkret och genomförbar. I den ska det anges hur de kostnadseffektiva förslag och rekommendationer som anges i rapporten från energikartläggningen ska genomföras. Energimyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om handlingsplanens innehåll.

Företag som har ett energi- eller miljöledningssystem ska inte vara skyldiga att upprätta handlingsplaner eller publicera uppgifter i sin årsredovisning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska redovisas i handlingsplanen och i kartläggningsrapporten samt om hur länge sådana handlingar ska sparas. Handlingar från energikartläggningen ska sparas i sju år.

Skälen för förslaget

Företag som ska göra en energikartläggning ska ta fram en handlingsplan

Den handlingsplan som ska tas fram enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska vara konkret och genomförbar. I handlingsplanen ska åtgärder fastställas för att genomföra varje rekommendation från kart-

läggningen som bedöms vara tekniskt eller ekonomiskt genomförbar. Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning (artikel 11.2 fjärde stycket).

Eftersom handlingsplanen ska upprättas på grundval av energikartläggningen, är det tillräckligt att det upprättas en handlingsplan per fyraårsperiod. Det finns dock inget som hindrar att ett företag upprättar flera handlingsplaner under fyraårsperioden mellan kartläggningstillfällena.

Av lagen bör endast den grundläggande skyldigheten att upprätta en handlingsplan och att lämna den till företagets ledning framgå. Närmare regler om t.ex. vilka uppgifter som ska ingå i handlingsplanen bör tas fram på lägre normnivå än lag. I det ingår att ange hur detaljerade de åtgärder som listas i handlingsplanen behöver vara. Det bör vara upp till företagen själva att i övrigt utforma handlingsplanen på ett sätt som passar deras verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör alltså få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska redovisas i handlingsplanen. I den nya förordningen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag bör det anges att handlingsplanen ska vara konkret och genomförbar. Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska det i handlingsplanen fastställas åtgärder för att genomföra varje rekommendation från energikartläggningen där det är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart (artikel 11.2 fjärde stycket).

I både lagen och förordningen om energikartläggningar i stora företag används uttrycket kostnadseffektiv, som i förordningen definieras som tekniskt möjlig och ekonomiskt rimlig. Detta uttryck bör definieras på samma sätt i den nya förordningen. Uttrycket kostnadseffektiv får anses motsvara skrivningen i direktivet om att tekniskt eller ekonomiskt genomförbara rekommendationer ska anges i handlingsplanen. Det bör därför anges i den nya förordningen att handlingsplanen ska innehålla uppgifter om hur de kostnadseffektiva förslag och rekommendationer som anges i rapporten från energikartläggningen ska genomföras. Energimyndigheten bör därutöver få meddela ytterligare föreskrifter om handlingsplanens innehåll.

Handlingsplanen och uppgifter från kartläggningen ska sparas

Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet bedömdes att företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara information om kartläggningen i sju år. Syftet var att möjliggöra effektiv tillsyn. Att just sju år valdes berodde på att det bedömdes underlätta för företagen, eftersom det i bokföringslagen och i skatteförfarandeförordningen (2011:1261) anges att dokumentation ska sparas i sju år (prop. 2013/14:174 s. 97).

I bilaga VI till det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet anges att de uppgifter som används vid energikartläggningarna ska kunna lagras för historisk analys och uppföljning av resultat. I avsnitt 3.10 föreslås att tillsynsmyndigheten enligt den nya lagen ska ha rätt att begära in dokumentation som krävs för tillsynen. Det omfattar bl.a. handlingsplanen och kartläggningsrapporten. Dokumentationen bör på samma sätt som hittills sparas i sju år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om att handlingsplanen, kartläggningsrapporten och eventuella andra uppgifter från kartläggningen ska sparas under viss tid. Att materialet ska sparas i sju år bör anges i förordning.

Offentliggörande av uppgifter i företagets årsredovisning

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna se till att företagen i sin årsredovisning offentliggör handlingsplanen och uppgifter om i vilken takt som rekommendationerna från energikartläggningen genomförs. Uppgifterna ska också göras tillgängliga för allmänheten. Tillgängliggörandet ska vara i överensstämmelse med nationella eller unionsrättsliga bestämmelser om skydd av företags- och affärshemligheter och konfidentialitet (artikel 11.2 femte stycket).

Bestämmelser om innehållet i en årsredovisning finns i årsredovisningslagen (1995:1554), lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. En årsredovisning består som huvudregel av balansräkning, resultaträkning, noter och förvaltningsberättelse. En årsredovisning ska offentliggöras genom att kopior av den lämnas in till Bolagsverket eller hålls tillgängliga.

Företag som ska utföra en energikartläggning bör vara skyldiga att i förvaltningsberättelsen redovisa innehållet i handlingsplanen och information om i vilken takt som rekommendationerna i energikartläggningen genomförs. Direktivets krav på offentliggörande uppfylls därmed.

Handlingsplanen och uppgifter om i vilken utsträckning rekommendationerna har genomförts ska också vara tillgängliga för allmänheten. Vissa aktörer offentliggör sin årsredovisning genom att hålla den tillgänglig. Årsredovisningar som ges in till Bolagsverket får anses vara tillgängliga för allmänheten, eftersom de kan begäras ut därifrån. Företag kan också frivilligt välja att publicera sina årsredovisningar antingen i sin helhet eller i ofullständigt skick.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ställer inga krav på att någon ska tillgängliggöra eller offentliggöra uppgifter som omfattas av sekretess eller utgör företags- eller affärshemligheter enligt nationell rätt eller enligt EU-rätten. Årsredovisningar är dock som utgångspunkt offentliga i sin helhet och många årsredovisningar registreras och tillgängliggörs direkt när de kommer in till Bolagsverket. Ovan i detta avsnitt föreslås att Energimyndigheten ska få meddela föreskrifter om innehållet i en handlingsplan. I samband med att sådana föreskrifter tas fram bör det övervägas hur mycket information ett företag ska publicera i sin handlingsplan. En avvägning måste göras mellan vikten av att den information som publiceras speglar företagets energieffektivitetsarbete och företagets intresse av att bevara affärs- och företagshemligheter.

Det bör överlåtas till företagen att avgöra hur uppgifterna om rekommendationerna och arbetet med att genomföra dem ska illustreras i årsredovisningen och på vilken detaljnivå de ska anges. Det finns inget som hindrar att ett företag upprättar interna, mer detaljerade handlingsplaner som inte är avsedda för publicering i årsredovisningen. Det som måste offentliggöras är endast sådana handlingsplaner som

upprättas enligt de föreskrifter som kommer att meddelas med stöd av bemyndigandet om vilka uppgifter som ska framgå av handlingsplanen.

Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att medlemsstaterna bör göra det möjligt för vissa företag att integrera handlingsplanen i sin hållbarhetsrapportering. Genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2464 av den 14 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 537/2014, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och direktiv 2013/34/EU vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (direktivet om företagens hållbarhetsrapportering) infördes nya regler om att vissa företag ska inkludera viss information i förvaltningsberättelsen i sina årsredovisningar (artikel 19a). De företag som omfattas av direktivet om företagens hållbarhetsrapportering ska bl.a. inkludera information om sina planer för att säkerställa att affärsmodell och strategi är förenliga med begränsningen av den globala uppvärmningen enligt Parisavtalet, s.k. klimatomställningsplaner, i förvaltningsberättelsen (artikel 19a.2 a iii). Detta krav har genomförts i svensk rätt (6 kap. 12 a § årsredovisningslagen). Företag som är skyldiga att inkludera klimatomställningsplaner i sin förvaltningsberättelse bör därmed kunna uppfylla kravet på att offentliggöra sin handlingsplan enligt den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag genom att integrera handlingsplanen i klimatomställningsplanen.

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet kan medlemsstaterna uppmanra företag att tillhandahålla information i årsredovisningen om energi- och vattenanvändning (artikel 11.4). Det saknas skäl att gå utöver direktivets miniminivå när det gäller vilken information företagen ska tillhandahålla i sin årsredovisning.

Granskningen av vilken information som ska finnas med i årsredovisningen bör begränsas

Det finns inget krav i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet på att den information som enligt direktivet ska finnas i årsredovisningen också ska granskas av en revisor. Medlemsstaterna är dock skyldiga att säkerställa att det finns sanktioner på plats för överträdelser av direktivets bestämmelser (artikel 32).

Revisorer som ska granska årsredovisningar är skyldiga att uttala sig bl.a. om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning, se t.ex. 9 kap. 31 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551). Enligt förslagen i denna promemoria kommer årsredovisningslagarna att innehålla krav på att inkludera handlingsplan och annan information om energieffektiviseringsarbetet i årsredovisningen. Om revisorernas skyldigheter avseende revisionsberättelsens innehåll kvarstår oförändrade, kan revisorerna förväntas göra en relativt ingående granskning av uppgifterna om handlingsplan och genomförande av rekommendationer. För att avgöra om det företaget angett i årsredovisningen om takten på genomförandet är korrekt kan det, t.ex. vara nödvändigt att titta på vad ett företag har gjort för att genomföra rekommendationerna från energikartläggningen och om rekommendationen verkligen ska anses vara genomförd. En sådan ingående granskning innebär dels ökade kostnader för de företag som anlitar revisorer, dels att helt nya krav på kompetens kring

energieffektivisering skulle ställas på revisorerna. För att undvika detta bör revisorernas granskning av företagets årsredovisningar i de delar som rör handlingsplan och rekommendationer från energikartläggningen begränsas. Direktivets krav får anses vara uppfyllda även om granskningen avgränsas till att endast omfatta om det överhuvudtaget finns uppgifter om handlingsplan, rekommendationer och takt för genomförande av rekommendationerna i årsredovisningen. Om sådana uppgifter saknas i årsredovisningen bör revisorn göra ett uttalande om det i revisionsberättelsen. Att företagen följer krav om t.ex. handlingsplanens utformning etc. omfattas av Energimyndighetens tillsyn, se avsnitt 3.10.

Företag med energi- eller miljöledningssystem behöver inte redovisa uppgifter

Kravet på att ta fram en handlingsplan och att offentliggöra uppgifter i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet gäller inte för företag som har ett energi- eller miljöledningssystem (artikel 11.2). Kravet på att offentliggöra handlingsplanen i årsredovisningen bör därför endast gälla företag som ska göra en energikartläggning enligt huvudregeln. Ett företag som har gjort en energikartläggning inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem bör inte omfattas av kraven på att ta fram en handlingsplan eller på att redovisa uppgifter i årsredovisningen.

3.6 Krav på den som gör energikartläggningar

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kompetens och oberoende hos den som gör en energikartläggning.

Den som gör en energikartläggning ska ha den kompetens som krävs och vara certifierad av någon som är ackrediterad för uppgiften. Den ska inte få vara närstående till den som anlitat honom eller henne. Den ska också vara oberoende i förhållande till det företag där kartläggningen görs. Kravet på oberoende ska dock inte hindra att

- en person som är anställd i företaget gör energikartläggningar hos företaget, förutsatt att han eller hon inte är delaktig i den verksamhet som ska kartläggas, eller
- en person som haft uppdrag hos företaget gör energikartläggningen, förutsatt att det inte finns någon risk för att bedömningarna vid energikartläggningen kan komma att påverkas av det tidigare uppdragsförhållandet.

Energimyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om krav på oberoende, kompetens och certifiering när det gäller den som gör energikartläggningar.

Skälen för förslaget

Krav på certifiering

En energikartläggning ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet utföras av kvalificerade eller ackrediterade experter (artikel 11.9 första stycket b). Detta motsvarar i princip de krav som ställdes på energikartläggare i det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet. Vid

genomförandet av det ursprungliga direktivet infördes ett krav på att energikartläggare ska vara certifierade av ett ackrediterat organ (prop. 2013/14:174 s. 87). Det saknas anledning att göra en annan bedömning nu. Det bemyndigande som finns för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kompetens och oberoende bör föras över till den nya lagen (11 § 3). I förordningen om energiledningssystem och energikartläggning i stora företag bör det framgå att en energikartläggare ska ha den kompetens som krävs för att genomföra energikartläggningar. I förordningen om energikartläggning i stora företag anges att den som gör energikartläggningar ska vara certifierad av någon som är ackrediterad för uppgiften (4 §). Det kravet bör finnas kvar.

I dag tas certifieringsordningen för energikartläggare fram av Energimyndigheten. Samma ordning bör gälla även framöver. Det befintliga bemyndigandet i förordningen om energikartläggning i stora företag till Energimyndigheten att anta föreskrifter om certifiering av energikartläggare (10 § första stycket) bör därför också föras över till den nya förordningen.

Krav på oberoende

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska en energikartläggning utföras på ett oberoende sätt (artikel 11.2 a). Samma krav fanns i det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet. Vid genomförandet av det direktivet bedömdes att kravet på oberoende inte hindrar att anställda i ett företag utför energikartläggningar hos företaget, förutsatt att de är certifierade (prop. 2013/14:174 s. 88–89). Detta bör gälla även i fortsättningen. Även energikartläggare som är anställda hos företaget som kartläggs måste alltså vara certifierade.

Kravet på oberoende regleras i förordningen om energikartläggning i stora företag (7 §). En energikartläggare får inte vara närstående till den som anlitar honom eller henne eller ha haft uppdrag hos företaget. Det sistnämnda gäller dock endast om personen inte är anställd i företaget och om det finns risk för att bedömningarna vid energikartläggningen påverkas på grund av det tidigare uppdraget. För energikartläggare som är anställda i företaget gäller att de inte får vara direkt delaktiga i den verksamhet som ska kartläggas (prop. 2013/14:174 s. 89). Dessa krav på oberoende bör finnas kvar. På samma sätt som hittills bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om detta. Energimyndigheten bör få meddela ytterligare föreskrifter om krav på oberoende.

Ömsesidigt erkännande av certifiering eller kvalifikationer från andra länder inom EU eller EES

Av förordningen om energikartläggning i stora företag framgår att en person från ett annat land i EU eller EES som är certifierad eller kvalificerad i det landet enligt bestämmelser som införts för att genomföra det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet också ska anses uppfylla kravet på certifiering (5 §). Det finns ingen anledning att ändra denna ordning. Liksom tidigare bör bestämmelsen om erkännande av utländsk certifiering eller utländska kvalifikationer finnas i förordning. Detsamma

gäller uppgiften för Energimyndigheten att se till att det finns en förteckning över certifierade personer och att personer med utländsk certifiering eller utländska kvalifikationer ska få ingå i förteckningen (6 §). Även möjligheten att överklaga beslut att neka sådana personer att få ingå i förteckningen bör föras över (11 §).

3.7 Krav på att ha ett energiledningssystem

Förslag: Definitionen av energiledningssystem ska ändras så att det framgår att de beståndsdelar som utgör ett energiledningssystem bl.a. ska innefatta övervakning av faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av framstegen.

Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 85 terajoule ska ha ett energiledningssystem som är certifierat av ett oberoende organ.

Energiledningssystemet ska vara infört senast två år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg gränsvärdet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kravet på certifiering av energiledningssystem och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering.

Skälen för förslaget

Definitionen av energiledningssystem

Definitionen av energiledningssystem i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet är i princip densamma som i det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet. Det har dock lagts till att de beståndsdelar, eller element, som utgör energiledningssystemet ska innefatta faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av framstegen. Definitionen har också ändrats språkligt (artikel 2.16). Det bör föras in en definition av energiledningssystem i den nya lagen som motsvarar definitionen i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Företag med en viss minsta energianvändning ska ha ett energiledningssystem

Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 85 terajoule ska införa ett energiledningssystem (artikel 11.1). Ett sådant krav bör alltså införas.

En energianvändning på 85 terajoule motsvarar ca 23,6 gigawattimmar. Alla energibärare och all energianvändning ska tas med vid beräkningen av energianvändningen. Som anges i avsnitt 3.4 kan verkställighetsföreskrifter meddelas om beräkningen av ett företags energianvändning.

Kravet ska börja gälla två år från det att energianvändningen översteg gränsvärdet

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller särskilda tidsgränser för när företag ska genomföra energikartläggningar eller införa energiledningssystem.

De företag som är skyldiga att ha ett energiledningssystem ska ha infört ett sådant senast den 11 oktober 2027 (artikel 11.1 andra stycket). De företagen får alltså två år på sig att införa ett energiledningssystem, räknat från det datum då direktivet senast ska vara genomfört i nationell rätt, dvs. den 11 oktober 2025. Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att även företag vars genomsnittliga energianvändning stiger över 85 terajoule efter den 11 oktober 2027 ska ha två år på sig att uppfylla kravet på att ha ett energiledningssystem. Skälet för detta är detsamma som skälet för att företag som ska göra energikartläggningar ska ha ett år på sig att göra det (se avsnitt 3.3), dvs. att behandla alla företag lika.

I avsnitt 7 föreslås att kravet på att införa ett energiledningssystem ska träda i kraft den 1 juli 2026. Om de företag som vid den tidpunkten har en energianvändning över 85 terajoule skulle vara skyldiga att införa ett energiledningssystem senast det datum som anges i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, skulle de företagen inte få två år på sig att uppfylla kravet. Alla företag bör behandlas likadant, oavsett vilken energianvändning de har den 11 oktober 2027. Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger gränsvärdet bör därför vara skyldigt att ha infört ett energiledningssystem först två år efter det att gränsvärdet överskridits.

Krav på energiledningssystemet

Ett energiledningssystem ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet vara certifierat av ett oberoende organ i enlighet med europeiska eller internationella standarder (artikel 11.1). Det ska också innefatta en energikartläggning som uppfyller kraven i direktivet (bilaga VI, se även kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11).

Med oberoende organ avses ett tredjepartsorgan som ska granska att det energiledningssystem som företaget har uppfyller de krav som den europeiska eller internationella standarden ställer. Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet kräver att medlemsstaterna säkerställer att de som tillhandahåller certifiering är ackrediterade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, alternativt att de godkänns enligt konvergerande nationell lagstiftning eller nationella standarder (artikel 28.1 andra stycket).

Enligt förordningen om energikartläggning i stora företag krävs att de organ som certifierar energiledningssystem är ackrediterade för uppgiften (4 §). Detta krav bör även i fortsättningen framgå av förordning. Det bemyndigande som finns i lagen om energikartläggning i stora företag för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om certifiering bör därför föras över till den nya lagen.

Med en internationell standard avses enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet en standard som har antagits av Internationella standard-

iseringsorganisationen (ISO) och som gjorts tillgänglig för allmänt bruk (artikel 2.18). Den mest använda standarden för energiledningssystem är ISO 50001, som är antagen av ISO. Standarden är också antagen av den europeiska kommittén för standardisering och är därmed också en europeisk standard (se artikel 2.17). I Sverige har standarden beteckningen SS-EN ISO 50001:2018. Standarder är upphovsrättsskyddade och ägs av de standardiseringsorgan som antagit dem. Innehållet utarbetas av tekniska kommittéer inom standardiseringsorganet, där organets medlemmar ingår.

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet anges att direktivet inte går utöver kraven i standarden ISO 50001 (skäl 80). Av kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11 framgår dock att standarden ISO 50001 inte innehåller några krav på att energikartläggningar som uppfyller kraven i direktivet ska genomföras inom ramen för energiledningssystemet. För att säkerställa ett korrekt genomförande av det omarbetade energieffektivitetsdirektivets krav på energiledningssystemen bör därför de energikartläggningar som genomförs inom ramen för energiledningssystem också uppfylla minimikraven i direktivet (bilaga VI).

Som anges i avsnitt 3.3 behöver dock inte företag som inför energiledningssystem göra energikartläggningar vart fjärde år. Energikartläggningarna ska i stället göras med de intervaller som gäller enligt energiledningssystemet. Energikartläggningarna ska genomföras på det sätt och ha det innehåll som framgår av föreskrifter som ansluter till den nya lagen, se avsnitt 3.3.

Hur energiledningssystemet ska införas kan variera beroende på verksamhetens art

Syftet med kravet att företag med hög energianvändning ska ha ett energiledningssystem är att bidra till ökad energieffektivisering. För att ett energiledningssystem ska fungera behöver det utformas med hänsyn till förutsättningarna i en viss verksamhet. Inom ramen för den ofta använda standarden för energiledningssystem, ISO 50001, måste betydande energianvändning identifieras. Med betydande energianvändning avses områden inom företaget med betydande energianvändning eller betydande potential för förbättrad energiprestanda. Ett företag kan t.ex. ha ett energiledningssystem endast på en anläggning med särskilt hög energianvändning och inte låta energiledningssystemet omfatta övriga delar av verksamheten. Ett företag med flera energiintensiva anläggningar kan ha flera energiledningssystem. Det finns också företag med flera energiintensiva anläggningar som för att minska kostnaderna har valt att endast ha ett energiledningssystem på en av anläggningarna. De energieffektiviseringsåtgärder som identifieras och vidtas på den anläggningen kan då ofta tillämpas även på de andra anläggningarna.

Hur kravet på att ha ett energiledningssystem ska tillämpas bör alltså bedömas med hänsyn till förutsättningarna för det enskilda företaget. Det är rimligt att energiledningssystemet fokuserar på de delar av verksamheten som har hög energianvändning och där möjligheten till energieffektiviseringsåtgärder är som störst. Delar av företaget med låg energianvändning behöver inte omfattas av energiledningssystemet. I ett företag med en eller ett fåtal energiintensiva anläggningar kan det vara

tillräckligt att en av anläggningarna omfattas av ett energiledningssystem för att kravet ska vara uppfyllt.

En delvis omvänd situation är att ett företag har ett stort antal små verksamheter där den totala energianvändningen överstiger tröskelvärdet. Det kan t.ex. vara ett företag med ett flertal däckverkstäder eller ett företag med restauranger. I de fallen kan energiledningssystemet införas på företagsnivå och inriktas på att hitta energieffektivitetsåtgärder som är tillämpliga i flera individuella verksamheter. I praktiken är det dock vanligt att den här typen av verksamheter omfattas av ett miljöledningssystem. De kan då undantas från kravet på att också omfattas av ett energiledningssystem, se avsnitt 3.8.

3.8 Undantag från kraven om energiledningssystem och energikartläggningar

Förslag: Ett företag som har ett miljöledningssystem eller som har ingått ett avtal om energiprestanda ska inte omfattas av kraven om energiledningssystem och energikartläggningar.

Med avtal om energiprestanda ska avses ett avtal om en energieffektiviseringsåtgärd som verifieras och övervakas under avtalsperioden, som innebär att byggtreprenaden, leveranserna eller tjänsterna i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller annat energiprestandakriterium.

För att ett miljöledningssystem ska kunna utgöra grund för undantag ska det ha certifierats av ett oberoende organ i enlighet med europeiska eller internationella standarder. Det ska också inom miljöledningssystemet göras en energikartläggning som uppfyller kraven i de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

För att ett avtal om energiprestanda ska kunna utgöra grund för undantag från kravet på att ha ett energiledningssystem ska det omfatta samma delar av ett företags verksamhet som ett energiledningssystem hade omfattat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimyndigheten – ska få meddela föreskrifter om

- krav på certifiering av miljöledningssystem,
- krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering, och
- vilka ytterligare krav som avtal om energiprestanda ska uppfylla för att kunna utgöra grund för undantag.

Skälen för förslaget

Undantag för företag med ett miljöledningssystem

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet behöver ett företag som har ett miljöledningssystem inte ha ett energiledningssystem eller följa reglerna om energikartläggningar. Ett miljöledningssystem fungerar på ett liknande sätt som ett energiledningssystem, men är bredare genom att det omfattar verksamhetens hela miljöpåverkan och inte bara energianvändningen. För att undantaget ska vara tillämpligt ska miljöledningssystemet ha certifierats av ett oberoende organ enligt

europiska eller internationella standarder. Exempel på standarder för miljöledningssystem är ISO 14001 och EU:s miljölednings- och revisionsordning, Emas. Företaget ska också som en del av ledningssystemet göra en energikartläggning som uppfyller minimikraven i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 11.11 och bilaga VI).

Ett motsvarande undantag för företag med miljöledningssystem finns i lagen om energikartläggning i stora företag (4 §). Det undantaget bör finnas kvar. Även om ett företag med ett miljöledningssystem är skyldigt att göra en energikartläggning behöver företaget inte upprätta någon handlingsplan eller göra energikartläggningen vart fjärde år. Energitjänstföretaget görs i stället som en del av miljöledningssystemet.

Miljöledningssystem bör på samma sätt som energiledningssystem vara certifierade av ackrediterade organ (artikel 28.1 i det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet). Ett sådant krav gäller redan för miljöledningssystem enligt förordningen om energikartläggning i stora företag (4 §). Krav som rör certifiering och kompetens hos ackrediterade organ bör även i det nya regelverket kunna införas på lägre normnivå än lag. Det bemyndigande som finns för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om certifiering bör föras över till den nya lagen (11 § 4). På samma sätt bör bestämmelsen i förordningen om certifiering av ackrediterade organ föras över till den nya förordningen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag (4 §).

Det befintliga bemyndigandet till Energimyndigheten att meddela föreskrifter om certifiering och kompetens hos certifieringsorgan som vill bli ackrediterade i förordningen om energikartläggning i stora företag (10 § första stycket) bör föras över till den nya förordningen.

Undantag för företag med ett avtal om energiprestanda

Ett företag som har ingått ett avtal om energiprestanda kan under vissa förutsättningar undantas från kravet på att ha ett energiledningssystem eller att göra en energikartläggning.

Ett avtal om energiprestanda är enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ett avtal mellan två parter för att förbättra energieffektiviteten, som verifieras och övervakas under hela avtalsperioden, där leveranserna i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller ett annat avtalat energiprestandakriterium (artikel 2.33). Avtalet är alltså en energitjänst som ett företag som vill förbättra sin energieffektivitet köper in och där energitjänsteföretaget åtar sig att genomföra vissa åtgärder för att uppnå en avtalad energibesparing. En definition av avtal om energiprestanda som motsvarar den i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet bör föras in i den nya lagen.

För att ett avtal ska utgöra grund för undantag från kravet på energiledningssystem ska avtalet omfatta de nödvändiga delarna av ett motsvarande energiledningssystem och uppfylla de krav på avtalets innehåll som finns i direktivet (artikel 11.10 och bilaga XV). Kraven på avtalets innehåll innefattar villkor om bl.a. avtalstid, bestämmelser om mätning och verifiering och sanktioner vid överträdelse (bilaga XV). Att avtalet ska innehålla de nödvändiga delarna av ett energiledningssystem

innebär att avtalet ska omfatta samma delar av företagets verksamhet som ett energiledningssystem skulle ha omfattat, om ett sådant hade införts.

I de fall ett energiledningssystem endast skulle ha omfattat vissa delar av verksamheten, om ett sådant hade införts, bör avtalet om energiprestanda omfatta minst de delarna av verksamheten. Om ett företag har ett avtal om energiprestanda som avser färre delar av företagets verksamhet än ett energiledningssystem hade gjort, och företagets energianvändning överstiger gränsvärdet på 85 terajoule, ska företaget alltså fortfarande ha ett energiledningssystem. I ett sådant fall bör det dock vara tillräckligt att energiledningssystemet omfattar de delar av företaget som inte omfattas av avtalet om energiprestanda.

Av lagen bör endast framgå att ett företag som har ett avtal om energiprestanda kan undantas från kravet på att ha ett energiledningssystem eller göra en energikartläggning. När det gäller energiledningssystem bör undantaget bara gälla under förutsättning att avtalet omfattar samma delar av energiledningssystemet som ett energiledningssystem hade omfattat. Mer detaljerade krav om avtalets innehåll kan införas på lägre normnivå än lag. Föreskrifterna kommer inte att reglera sådana avtal generellt, utan endast reglera vilka krav som avtalet måste uppfylla för att företaget som tecknat avtalet inte också ska behöva utföra en energikartläggning eller ha ett energiledningssystem. Föreskrifter kommer alltså inte att kunna åberopas av en enskild gentemot en annan enskild, utan kommer i stället att vara vägledande för den tillsyn som ska utövas enligt lagen. De kommer därmed att avse förhållandet mellan enskilda och det allmänna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om vilka krav ett avtal om energiprestanda ska uppfylla. Energimyndigheten bör få meddela sådana föreskrifter.

3.9 Anmälan och rapportering om energianvändning

Förslag: Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 10 terajoule respektive 85 terajoule ska anmäla det till tillsynsmyndigheten. Ett företag ska också anmäla när den genomsnittliga årliga energianvändningen de senaste tre åren sjunker under gränsvärdena.

Anmälan om att ett företags energianvändning överstiger gränsvärdena ska ske året efter det kalenderår då den genomsnittliga energianvändningen översteg gränsen. Energimyndigheten ska få meddela närmare föreskrifter om vid vilken tidpunkt som anmälan ska ske.

Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste kalenderåren överstiger 10 terajoule ska årligen lämna uppgifter till Energimyndigheten om

- faktisk energianvändning,
- vilken effekt eventuella energieffektiviseringsåtgärder har haft på energianvändningen, och
- vilken näringsgren företaget verkar inom.

Regeringen den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas in. Energimyndigheten ska få meddela sådana föreskrifter samt föreskrifter om hur och vid vilken tidpunkt som uppgifterna ska lämnas.

Skälen för förslaget

Ett anmälningskrav införs

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna se till att information om att ett företag under ett givet år har en energianvändning som överstiger något av gränsvärdena på 85 respektive 10 terajoule görs tillgänglig för tillsynsmyndigheten (artikel 11.3). Företag vars energianvändning överstiger de tröskelvärden som anges i lagen bör därför vara skyldiga att anmäla detta till tillsynsmyndigheten. För att säkerställa att tillsynsinsatser inte riktas mot företag som inte längre omfattas av lagens krav, bör företag också anmäla när den årliga genomsnittliga energianvändningen sjunker under 10 respektive 85 terajoule.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter om anmälan, t.ex. om vid vilken tidpunkt som anmälan ska ske. Informationen bör lämnas senast under det kalenderår som närmast följer på det år då företaget kunde konstatera att dess energianvändning överskridit gränsvärdet. Energimyndigheten bör få meddela föreskrifter om vid vilken tidpunkt som anmälan ska ske.

Information om faktisk energianvändning och om effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder

Medlemsstaterna är enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet skyldiga att uppnå mål för energibesparing i slutanvändningsledet. Målen kan uppnås antingen genom ett kvotpliktsystem eller genom andra policyåtgärder (artikel 8). Även om företag inte är skyldiga att följa förslag eller rekommendationer som ges i energikartläggningar eller inom energiledningssystem finns incitament att göra det, särskilt för företag som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem. Företag som omfattas av den nya lagen kommer därmed sannolikt att bidra till att energibesparingar görs i slutanvändningsledet. För att Sverige ska kunna tillgodoräkna sig denna besparing behöver uppgifter om företags energianvändning och eventuella energibesparing samlas in. Denna typ av uppgifter behövs också för att det ska kunna bedömas om ytterligare åtgärder behövs för att energieffektivitetsdirektivets mål om energibesparing ska nås.

Energimyndigheten ansvarar för årlig uppföljning av kumulativ energibesparing i enlighet med energieffektivitetsdirektivet, se 19 § förordningen (2025:784) med instruktion för Statens energimyndighet. I denna promemoria föreslås att myndigheten också utses till tillsynsmyndighet för den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Därför bör det införas en skyldighet för de företag som omfattas av lagen att lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten, Energimyndigheten, om faktisk energianvändning och om vilken påverkan på energianvändningen eventuellt genomföra energieffektiviseringsåtgärder har haft.

För att myndigheten ska kunna bedöma hur olika sektorer presterar bör det också vara möjligt att ta in information om vilken näringsgren företaget verkar inom. Data bör kunna samlas in på aggregerad nivå. Det innebär t.ex. att företagen inte måste redogöra för effekterna av varje enskild energieffektiviseringsåtgärd utan om åtgärderna lett till att energianvändningen i stort har minskat i företaget och med hur mycket. Information om vilken verksamhet företag bedriver bör kunna lämnas enligt standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI).

Eftersom data behövs från alla företag som ägnar sig åt energieffektiviseringsarbete, bör samtliga företag med en genomsnittlig årlig energianvändning som under de tre senaste åren överstiger 10 terajoule vara skyldiga att lämna uppgifter. Det bör gälla oavsett om de gör energikartläggningar enligt huvudregeln, har ett energi- eller miljöledningssystem eller har ingått ett avtal om energiprestanda. Energimyndigheten kan meddela föreskrifter om hur energianvändningen ska beräknas med stöd av det bemyndigande som föreslås i avsnitt 3.3.

Informationen om faktisk energianvändning i företaget och effekten av energieffektiviseringsåtgärder bör avse ett kalenderår.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om den information som ska lämnas

Företagen måste beräkna sin energianvändning årligen för att veta om de faller in under regelverket om energikartläggningar respektive energiledningssystem. Det bör därmed också vara möjligt att jämföra energianvändningen över flera år för att avgöra om den ökat eller minskat. De data som ska lämnas bör alltså redan finnas tillgängliga för företagen. Skyldigheten att lämna information om årlig faktisk energianvändning och om effekten av eventuella genomförda energieffektiviseringsåtgärder utgör dock en viss ökad administrativ börda för företagen. Att samla in dessa uppgifter från företagen bedöms ändå vara det mest kostnadseffektiva sättet att få in information som gör det möjligt för Sverige att beräkna om energibesparingsmålen i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet uppfylls. Den administrativa bördan bör kunna hållas nere genom att lämpliga system inrättas för att förenkla uppgiftslämnandet.

Det är företagen själva som uppger SNI-kod till Skatteverket i samband med att de registrerar sin verksamhet. Statistiska centralbyrån har ett söksystem som kan användas för att hitta rätt SNI-kod.

Detaljnivån för den information som ska lämnas bör regleras på lägre normnivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om detta. Bestämmelser om i vilket format och om vid vilken tidpunkt som uppgifterna ska lämnas kan antas genom verkställighetsföreskrifter. Energimyndigheten bör få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas. Till exempel kan det föreskrivas i myndighetsföreskrifter att den totala energianvändningen ska delas upp på olika energislag.

3.10 Tillsyn och uppföljning

Förslag: Energimyndigheten ska ha tillsyn över att den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar och anslutande föreskrifter följs.

Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att begära in de uppgifter och handlingar som krävs för tillsynen. Myndigheten ska också ha rätt att meddela förelägganden för att säkerställa att lagen och anslutande föreskrifter följs. Sådana förelägganden ska få förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten ska också få begära in uppgifter som behövs för utvärdering och uppföljning.

Skälen för förslaget

Tillsyn

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet kräver att medlemsstaterna fastställer sanktioner för överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför direktivet. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 32). Medlemsstaterna ska också utse en behörig myndighet som ser till att företag som är skyldiga att göra energikartläggningar gör det i rätt tid och att energikartläggningar uppfyller de krav som ställs i bilaga VI till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 11.5 tredje stycket). Det ska därför utses en tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndigheten bör ha möjlighet att meddela förelägganden vid vite för att se till att lagen följs. Energimyndigheten bör vara tillsynsmyndighet.

Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet angavs att tillsynen över företag som ska utföra en energikartläggning främst skulle omfatta kontroll av om en energikartläggning utförts, oberoendet hos den som utfört kartläggningen och att kartläggningen genomförts enligt reglerna. För företag med energilednings- och miljöledningssystem skulle tillsynen omfatta en kontroll av att företaget hade sådana system och att dessa omfattade energikartläggningar som uppfyllde kraven. Utgångspunkten var att tillsynen främst borde ske genom stickprovskontroller (prop. 2013/14:174 s. 96). Det finns inte anledning att nu göra någon annan bedömning.

Utöver vad som angavs vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet bör tillsynen enligt den nya lagen omfatta innehållet i de avtal om energiprestanda som åberopas för att motivera undantag från kraven. Tillsynen kommer också att omfatta handlingsplanernas innehåll.

Det faktum att tillsynen ska avse sådant som regleras i den nya lagen innebär att den inte omfattar att företagen inkluderat alla nödvändiga uppgifter om energikartläggningar i sina årsredovisningar. Bolagsverket har möjlighet att förelägga företag som lämnat in årsredovisningar som saknar en eller flera delar att komplettera årsredovisningen (se bl.a. 8 kap. 13 § årsredovisningslagen).

Tillsynsmyndigheten bör få begära in de handlingar och uppgifter som behövs för tillsynen. Det omfattar bl.a. rätten att begära in en kartläggningsrapport från utförda energikartläggningar, tecknade avtal om energiprestanda och företagets handlingsplaner. Vid Energimyndighetens tillsyn gäller sekretess för uppgifter om enskildas affärs- eller

driftsförhållanden om det kan antas att den lider skada om uppgiften röjs, se 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) samt bilagan till den förordningen.

Utvärdering och uppföljning

Enligt lagen om energikartläggning i stora företag ska företag lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för uppföljning och utvärdering (9 §). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas (11 § 6). Regeringen har meddelat sådana föreskrifter i förordningen om energikartläggning i stora företag. Energimyndigheten ska vid uppföljning och utvärdering begära in uppgifter om energianvändning och om förslag till kostnadseffektiva åtgärder (9 §). Detta är uppgifter som också ska ingå i energikartläggningen (8 §). Energimyndigheten får också begära in andra uppgifter för utvärdering och uppföljning.

Regleringen syftar till att genomföra det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet där det angavs att de uppgifter som används vid energikartläggningar ska kunna lagras för analys och uppföljning av resultaten. Vid genomförandet bedömdes därför att företag skulle kunna åläggas att redovisa de besparingsmöjligheter som framkommer vid kartläggningen. Det angavs också att tillsynsmyndigheten ska kunna begära in andra uppgifter, t.ex. vid en samhällsekonomisk utvärdering (prop. 2013/14:174 s. 98 och 99).

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller bestämmelser om att uppgifter från energikartläggningar ska kunna sparas och användas för uppföljning som är identiska med dem i det ursprungliga direktivet (artikel 2.32 och bilaga VI). Av samma skäl som angavs vid genomförandet av det ursprungliga direktivet bör därför tillsynsmyndigheten även i fortsättningen kunna begära in uppgifter för utvärdering och uppföljning. Energimyndigheten använder i dag denna möjlighet för att begära in uppgifter om bl.a. hur företagen genomför sin kartläggning och vilken besparingspotential de har identifierat. Det finns även i fortsättningen ett behov av att kunna begära in sådana uppgifter. Utgångspunkten för insamlingen bör vara rapporterings- och uppföljningskraven i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Det bedöms dock inte finnas något behov av att som i dag i förordning ange vilka uppgifter som Energimyndigheten ska begära in. Uppgifter om energianvändning kommer att lämnas in till Energimyndigheten enligt det förslag som lämnas i avsnitt 3.9. Uppgifter om kostnadseffektiva åtgärder föreslås ingå i rapporten från energikartläggningen (se avsnitt 3.4). Dess innehåll omfattas av tillsynsmyndighetens tillsyn. Det framstår därför som överflödigt att ha ytterligare reglering om att dessa uppgifter får samlas in.

3.11 Ändrade förutsättningar för stöd och bidrag till energikartläggningar

Förslag: Företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska inte kunna få statligt stöd för sina energikartläggningar. Beslut om att kräva tillbaka stöd ska kunna överklagas.

Bidrag ska inte ges till kommuners energi- och klimatrådgivning som omfattar genomförande av energikartläggningar.

Skälen för förslaget

Företag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska inte få statligt stöd

I förordningen (2009:1577) om statligt stöd till energikartläggning anges under vilka förutsättningar ett företag kan få stöd för att genomföra energikartläggningar. Förordningen riktar sig till företag som gör energikartläggningar på frivillig basis. Stöd får inte lämnas om företaget omfattas av skyldigheten att göra energikartläggningar enligt lagen om energikartläggning i stora företag (5 §).

Att skyldigheten att genomföra energikartläggningar beror på ett företags energianvändning och inte dess storlek innebär att mindre och fler företag kommer att omfattas av skyldigheten att genomföra energikartläggningar. Det är inte lämpligt att företag som är skyldiga att utföra energikartläggningar kan beviljas statligt stöd för det arbetet. Den befintliga ordningen som innebär att sådana företag är uteslutna från att söka stöd bör därför vara kvar.

Beslut om att kräva tillbaka stöd för energikartläggningar ska kunna överklagas

Enligt utsökningsbalken kan en förvaltningsmyndighets beslut utgöra exekutionstitel om beslutet innefattar betalningsskyldighet och får överklagas (3 kap. 1 § första stycket 6 a utsökningsbalken). Att ett beslut utgör exekutionstitel innebär t.ex. att betalningsskyldigheten kan fullgöras genom att Kronofogdemyndigheten gör en utmätning hos den betalningsskyldige. Beslut om återkrav enligt förordningen om statligt stöd till energikartläggning bör kunna utgöra exekutionstitlar. Det bör därför införas en möjlighet att överklaga sådana beslut.

Kommuners energi- och klimatrådgivning ska inte omfatta genomförande av energikartläggningar

Enligt förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning kan Energimyndigheten ge stöd till kommuner som genomför energi- och klimatrådgivning. Rådgivningen får inte omfatta verksamhet som berör arbete med energikartläggning enligt lagen om energikartläggning i stora företag (4 §).

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet får medlemsstaterna inrätta mekanismer, som energikartläggningscentrum, för små och medelstora företag, i syfte att tillhandahålla energikartläggningar. En förutsättning är dock att centren inte konkurrerar med privata energikartläggningsmän (artikel 11.6 andra stycket). Bidrag bör därför

inte ges till kommuner för energi- och klimatrådgivning som riskerar att konkurrera med privata energikartläggare. Den bidragsberättigade energi- och klimatrådgivning bör därför inte kunna omfatta genomförande av energikartläggningar. Det innebär att rådgivningen varken får omfatta att göra energikartläggningar åt företag som är skyldiga att göra sådana eller att göra energikartläggningar åt företag som frivilligt väljer att låta genomföra dem.

3.12 Minskad tilldelning av gratis utsläppsrätter

Förslag: Tilldelningen av gratis utsläppsrätter ska minskas med 20 procent för anläggningar som omfattas av skyldigheten att genomföra en energikartläggning eller att ha ett energiledningssystem enligt den nya lagen, om anläggningen inte genomför de förslag och rekommendationer som framgår av energikartläggningen.

Bestämmelserna i förordningen om vissa utsläpp av växthusgaser om under vilka förutsättningar tilldelningen av utsläppsrätter inte ska minskas ska slopas och ersättas med en hänvisning till EU:s tilldelningsförordning.

Skälen för förslaget: I Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (utsläppshandelsdirektivet) regleras EU:s utsläppshandelssystem. Huvudregeln är att en anläggning måste köpa utsläppsrätter för att kompensera sina utsläpp. Vissa anläggningar kan dock få utsläppsrätter gratis (artikel 10a.1).

Utsläppshandelsdirektivet har i denna del genomförts i svensk rätt genom förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser (5 kap. 8 §). Där anges att tilldelning av gratis utsläppsrätter till en anläggning under tilldelningsperioden 2026–2030 eller senare perioder ska minskas med 20 procent, om anläggningen berörs av förslag på kostnadseffektiva åtgärder som framkommit i en energikartläggning enligt lagen om energikartläggning i stora företag och förslagen inte har genomförts. Det gäller oavsett om energikartläggningen görs som en del av ett energiledningssystem eller inte. Regleringen behöver anpassas till den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Tilldelningen av gratis utsläppsrätter bör därför minskas, om anläggningen berörs av förslag eller rekommendationer från en energikartläggning och förslagen och rekommendationerna inte har genomförts. Sådana förslag och rekommendationer kommer att framgå av rapporten från energikartläggningen (se avsnitt 3.4).

Företag som har energiledningssystem behöver inte upprätta några rapporter från de energikartläggningar som görs inom ramen för energiledningssystemet. I utsläppshandelsdirektivet anges dock att även rekommendationer från sådana energiledningssystem ska följas för att inte tilldelningen av utsläppsrätter ska minskas. Även rekommendationer och förslag som framkommit inom ett energiledningssystem bör därför följas för att företaget ska få full tilldelning av utsläppsrätter.

Hur regleringen om minskad tilldelning av utsläppsrätter ska tillämpas framgår av kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/331 av den 19 december 2018 om fastställande av unionstäckande övergångsbestämmelser för harmoniserad gratis tilldelning av utsläppsrätter enligt artikel 10a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG (tilldelningsförordningen). I tilldelningsförordningen finns detaljerade regler om under vilka förutsättningar tilldelningen av gratis utsläppsrätter kan minskas (artikel 22a). Tilldelningen ska bl.a. inte minskas om den verksamhetsutövare som har gjort en energikartläggning eller har ett energiledningssystem kan visa att andra åtgärder vidtagits som minskat utsläppen på motsvarande sätt som om rekommendationerna i energikartläggningen följts. Sådana bestämmelser finns i dag i förordningen om vissa utsläpp av växthusgaser (5 kap. 8 § andra stycket). Tilldelningsförordningen är direkt tillämplig och de relevanta bestämmelserna ska tillämpas från 1 januari 2024 (artikel 2). Förordningen om vissa utsläpp av växthusgaser måste därför anpassas för att undvika dubbelreglering. En hänvisning till tilldelningsförordningen bör ersätta de nuvarande bestämmelserna om undantag från huvudregeln om minskad tilldelning i förordningen om vissa utsläpp av växthusgaser.

4 Kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

4.1 Nuvarande bestämmelser

Enligt det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna se till att en kostnads-nyttoanalys utförs vid planeringen av nybyggnation eller omfattande uppgraderingar av vissa anläggningar. Syftet med kostnads-nyttoanalysen är att utvärdera kostnader och fördelar med att driva den nya eller ombyggda anläggningen på ett mer energieffektivt sätt.

Regleringen i energieffektivitetsdirektivet i denna del genomförs i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet (kostnads-nyttoanalyslagen), förordningen (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet (kostnads-nyttoanalysförordningen) och Statens energimyndighets föreskrifter och allmänna råd om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet (STEMFS 2014:3).

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet för regelverket och prövar om kostnads-nyttoanalysen uppfyller kraven i lagen och i föreskrifter meddelade med stöd av lagen. Arbetet med att bygga eller uppgradera en planerad anläggning får inte påbörjas innan kostnads-nyttoanalysen har godkänts av tillsynsmyndigheten. Det finns dock inget krav på att åtgärderna i kostnads-nyttoanalysen måste genomföras.

4.2 Anläggningar som omfattas

Förslag: En kostnads-nyttanalys ska göras vid planeringen av en nybyggnation eller en omfattande uppgradering av

- en termisk elproduktionsanläggning eller en anläggning för produktion av enbart värme med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 10 megawatt,
- en industrianläggning, i vilken spillvärme uppstår, med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på över 8 megawatt,
- en tjänsteanläggning, i vilken spillvärme uppstår, med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 7 megawatt, eller
- ett datacenter med en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt.

En definition av datacenter ska tas in i lagen.

En kostnads-nyttanalys ska inte längre genomföras vid planeringen av ett nytt fjärrvärme- eller fjärrkylennät eller vid nyplanering eller uppgradering av vissa energiproduktionsanläggningar.

Kärnkraftsanläggningar ska inte längre vara undantagna från skyldigheten att utföra kostnads-nyttanalyser.

Datacenter vars spillvärme används eller kommer att användas i ett fjärrvärmenät eller direkt i datacenter ska inte omfattas av skyldigheten att utföra kostnads-nyttanalyser.

Energimyndigheten ska få meddela föreskrifter om tröskelvärden om bl.a. spillvärme och avstånd från fjärrvärmenät i syfte att undanta tjänsteanläggningar och datacenter från skyldigheten att utföra kostnads-nyttanalyser.

Skälen för förslaget

Termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller ändrade bestämmelser om vilka typer av anläggningar som omfattas av kravet på att en kostnads-nyttanalys ska utföras vid planerad ny- eller ombyggnation (artikel 26.7).

Som huvudregel ska kostnads-nyttanalyser genomföras för termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar innan de byggs eller byggs om (3 § första stycket 1 och 2 i kostnads-nyttanalyslagen). Det är dock endast sådana anläggningar som har en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt som omfattas av kravet. I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet har detta gränsvärde sänkts. Termiska elproduktionsanläggningar omfattas av kravet på att göra en kostnads-nyttanalys vid nyplanering eller omfattande ombyggnation om de har en genomsnittlig årlig energitillförsel på över 10 megawatt. Industrianläggningar omfattas av kravet om den genomsnittliga årliga energitillförseln är mer än 8 megawatt. Vid beräkningen av den genomsnittliga årliga energitillförseln ska alla energislag räknas med. Eftersom det rör sig om anläggningar som antingen ännu inte byggts eller som ska genomgå omfattande uppgradering, måste beräkningen avse planerad framtida energitillförsel.

Kommissionen har i sin rekommendation av den 2 september 2024 om riktlinjer för tolkningen av artikel 26 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 vad gäller värme- och kylförsörjning föreslagit metoder för beräkning av den genomsnittliga årliga energitillförseln. Enligt rekommendationen ska total energitillförsel tolkas som produktionskapacitet snarare än en energimängd. De alternativ som kommissionen presenterar är att dividera den totala årliga energitillförseln med antalet motsvarande lasttimmar under året, att dividera dagsproduktionen med antalet timmar per dag eller att använda toppbelastningen. Som standardalternativ anger kommissionen att dividera den totala årliga energitillförseln med antalet motsvarande lasttimmar.

Endast sådana industrianläggningar som genererar användbar spillvärme omfattas i dag av kravet på kostnads-nyttanalyser (3 § andra punkten kostnads-nyttanalyslagen). Med användbar spillvärme avses spillvärme vid lämplig temperatur. I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet anges dock inget om att en industrianläggning ska generera spillvärme vid någon viss temperatur. Mot bakgrund av att kostnads-nyttanalysen ska utvärdera hur spillvärme kan utnyttjas i anläggningen bör endast nya eller uppgraderade industrianläggningar där någon form av spillvärme kan uppstå omfattas av kravet. Annars skulle kravet endast medföra en onödig kostnad för anläggningen, utan att någon vinst i form av ökad energieffektivitet är möjlig.

Spillvärme är värme som oundvikligen genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som skulle gå förlorad i luft eller vatten om det inte fanns tillgång till ett fjärrvärme- eller kylsystem, där en kraftvärmeprocess har använts eller kommer att användas eller om kraftvärmeproduktion inte är möjlig, se artikel 2 andra stycket 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, förkortat förnybartdirektivet, och skäl 105 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

De ändrade effektgränserna bör föras in i kostnads-nyttanalyslagen. Hänvisningen till användbar spillvärme när det gäller industrianläggningar bör tas bort. Istället bör det anges att kravet ska gälla för industrianläggningar i vilka spillvärme uppstår.

Tjänsteanläggningar och datacenter

Tjänsteanläggningar och datacenter har inte tidigare omfattats av kravet på att kostnads-nyttanalyser ska göras vid nyplanering eller ombyggnation. Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska en kostnads-nyttanalys utföras vid nyplanering eller ombyggnation av en tjänsteanläggning med en genomsnittlig årlig energitillförsel på mer än 7 megawatt. För datacenter gäller samma krav om centret har en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt (artikel 26.7 första stycket c och d).

Vad som är en tjänsteanläggning definieras inte närmare i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Som exempel på vad som kan utgöra en sådan anläggning nämns dock avloppsreningsanläggningar och

anläggningar för flytande naturgas. I kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 26 ges ytterligare två exempel: stora kommersiella byggnader och elektriska undercentraler. Endast sådana anläggningar som inte kan klassificeras som termiska elproduktionsanläggningar, industrianläggningar eller datacenter kan anses vara tjänsteanläggningar. Av samma skäl som när det gäller industrianläggningar bör dock endast tjänsteanläggningar i vilka det uppstår spillvärme omfattas av kraven.

I den svenska språkversionen av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska den genomsnittliga årliga energitillförseln, och inte den genomsnittliga årliga totala energitillförseln, vara avgörande för om en kostnads-nyttoanalys måste utföras vid planeringen av en tjänsteanläggning. I de engelska, tyska och franska språkversionerna av direktivet anges dock att det är den genomsnittliga årliga totala energitillförseln som ska gälla. I kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 26 anges också att det är den genomsnittliga årliga totala energitillförseln som ska användas även för tjänsteanläggningar. Alternativen för hur denna beräkning ska göras är desamma som för termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar (se ovan). Därför bör det även för tjänsteanläggningar vara den genomsnittliga årliga totala energitillförseln som avgör om en tjänsteanläggning omfattas av kravet på att göra en kostnads-nyttoanalys.

Med datacenter avses i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet en byggnad eller en grupp av byggnader som används för att inrymma, ansluta och driva datorsystem, servrar och kringutrustning för datalagring, databehandling, datadistribution och relaterad verksamhet, se artikel 2.49 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och punkt 2.6.3.1.16 i bilaga A till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik (energistatistikförordningen). I den svenska språkversionen av energistatistikförordningen anges att byggnaderna ska vara avsedda för de ändamål som anges i definitionen. I den engelska och den franska språkversionen anges dock att byggnaderna ska användas för ändamålet, jfr engelska "used for" och franska "servant à héberger". Det bör införas en definition av datacenter med denna betydelse i kostnads-nyttoanalyslagen.

Det finns flera olika typer av datacenter, t.ex. företags egna datacenter, samlokaliserade datacenter och samutrustade datacenter. I samlokaliserade datacenter installerar och förvaltar en eller flera kunder egna nätverk, servrar, lagringsutrustning och lagringstjänster. I samutrustade datacenter får en eller flera kunder tillgång till nätverk, servrar och lagringsutrustning där de driver egna tjänster medan byggnadens utrustning och stödinфраstruktur tillhandahålls av en datacentralsoperatör, se kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1364 av den 14 mars 2024 om den första delen av inrättandet av ett gemensamt unionssystem för bedömning av datacentraler.

Datacenter ska utföra kostnads-nyttoanalyser om de har en total energitillförsel på över 1 megawatt. Här behöver alltså inte den genomsnittliga årliga totala energitillförseln beräknas. Enligt kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 26 är total energitillförselnivå den maximala energi som kan flöda genom en viss anläggning. Det är inte den energi som faktiskt flödar genom datacentret utan ett teoretiskt

maximum. Mätpunkten ska vara den vid elleveransgränsen eller elleveransgränserna.

Bestämmelser som motsvarar de nya kraven för tjänsteanläggningar och datacenter bör föras in i kostnads-nyttanalyserna.

Anläggningar för produktion av enbart värme

Enligt kostnads-nyttanalyserna ska en kostnads-nyttanalys göras vid planeringen av en ny energiproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt inom ett befintligt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla (3 § första stycket 4). Kostnads-nyttanalysen ska utvärdera kostnaderna och fördelarna med att utnyttja spillvärme från närliggande industrianläggningar.

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet har kravet på att utföra en kostnads-nyttanalys vid nyplanering av energiproduktionsanläggningar inom fjärrvärmenät tagits bort, se vidare nedan. Det finns dock starka skäl som talar för att vissa sådana anläggningar fortfarande ska omfattas av kravet på att utföra kostnads-nyttanalyser. Kostnads-nyttanalysen bör dock ha ett annat syfte än att utforska möjligheterna att tillvarata spillvärme.

I Sverige produceras ungefär hälften av all fjärrvärme i anläggningar för enbart produktion av värme, ofta kallade värmeverk. Om sådana anläggningar kunde byggas om till att bli kraftvärmeverk, som både producerar el och värme, skulle mer el kunna produceras. Det kan i sig bidra till att säkerställa balansen i elsystemet och trygga elförsörjningen.

Termiska elproduktionsanläggningar, som använder värme för att producera el, omfattas av ett krav på att utföra kostnads-nyttanalyser i syfte att utvärdera kostnaderna och fördelarna med att bli ett kraftvärmeverk. Att låta värmeverk omfattas av ett sådant krav skulle alltså innebära att kraven blir desamma för termiska elproduktionsanläggningar och för anläggningar för produktion av enbart värme. Ett sådant krav ligger även i linje med EU:s ambition att främja högeffektiv kraftvärme. Det bör därför införas ett krav på att det vid planering av en ny anläggning som är avsedd att producera enbart värme, eller av en omfattande uppgradering av en sådan anläggning, ska utföras en kostnads-nyttanalys som utvärderar möjligheten att driva anläggningen som ett kraftvärmeverk.

Villkoret att den planerade anläggningen måste ha en viss energitillförsel för att omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttanalys bedöms vara lämpligt även för anläggningar för produktion av enbart värme. En kostnads-nyttanalys bör därför krävas endast om anläggningens genomsnittliga årliga totala energitillförsel är minst 10 megawatt.

Den genomsnittliga årliga totala energitillförseln kan beräknas enligt något av de tre alternativ som kommissionen föreslår för termiska elproduktionsanläggningar, industrianläggningar och tjänsteanläggningar.

En kostnads-nyttanalys behöver inte längre göras vid planeringen av ett nytt fjärrvärme- eller fjärrkylennät

Kravet på att göra en kostnads-nyttanalys ska inte längre gälla för nya fjärrvärme- eller fjärrkylennät och inte heller för energiproduktions-

anläggningar inom ett befintligt fjärrvärme- eller fjärrkylennät (se artikel 26.7). Sådana anläggningar bör därmed inte längre omfattas av kostnads-nyttanalyser, se dock ovan angående anläggningar för produktion av enbart värme. Om den typen av anläggning finns eller planeras inom ett fjärrvärmenät, kan den omfattas av krav på att genomföra en kostnads-nyttanalys.

Undantag för vissa typer anläggningar

Medlemsstaterna får enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet välja att undanta vissa kategorier av anläggningar från kravet på att utföra en kostnads-nyttanalys (artikel 26.8). Sådana undantag ska anmälas till kommissionen (artikel 26.8 tredje stycket).

Liksom enligt det tidigare energieffektivitetsdirektivet gäller att toppbelastnings- och reservanläggningar för elproduktion som planeras vara i drift högst 1 500 drifttimmar per år som ett rullande medelvärde över en period av fem år får undantas. Detsamma gäller anläggningar som behöver vara placerade nära en geologisk lagringsplats som godkänts inom ramen för Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006.

Det har tillkommit en möjlighet att undanta datacenter vars spillvärme används eller kommer att användas antingen i ett fjärrvärmenät eller direkt för uppvärmning, tappvarmvatten eller annan användning i den byggnad eller grupp av byggnader eller anläggningar där datacentret är beläget.

Tidigare fick medlemsstaterna göra undantag för kärnkraftsanläggningar. Den möjligheten har slopats i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Sådana anläggningar kommer nu att omfattas av skyldigheten att göra en kostnads-nyttanalys vid nybyggnation och omfattande ombyggnad. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt lagen om vissa kostnads-nyttanalyser på energiområdet meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att utföra kostnads-nyttanalyser (5 § 6). Föreskrifter om undantag finns i kostnads-nyttanalysförordningen (4 §). De möjligheter att undanta anläggningar som finns i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet bör utnyttjas. Undantagen bör även i fortsättningen regleras på förordningsnivå (jfr prop. 2013/14:174 s. 162–163).

Undantag på grundval av tröskelvärden

Medlemsstaterna får fastställa tröskelvärden, uttryckta som mängden tillgänglig nyttiggjord spillvärme, efterfrågan på värme eller avstånden till fjärrvärmenät, i syfte att undanta enskilda anläggningar från kravet på att utföra en kostnads-nyttanalys (artikel 26.8 andra stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet). Till skillnad från det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet får tröskelvärden endast tillämpas för att undanta tjänsteanläggningar och datacenter. Det innebär att det inte längre går att undanta enskilda industrianläggningar från skyldigheten att genomföra kostnads-nyttanalyser vid nybyggnation och omfattande ombyggnation.

För att minska den administrativa bördan för tjänsteanläggningar och datacenter är det viktigt att fastställa tröskelvärden för sådana anläggningar. Med tröskelvärden är det t.ex. möjligt att undanta anläggningars spillvärme inte går att tillvarata för att mängden spillvärme är för låg, eller där det inte finns någon efterfrågan på spillvärme i närområdet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag för skyldigheten att utföra kostnads-nyttoanalyser. Kostnads-nyttoanalyserförordningen innehåller ett bemyndigande för Energimyndigheten att meddela föreskrifter om tröskelvärden. Detta bemyndigade bör finnas kvar (jfr prop. 2013/14:174 s. 162–163). Bemyndigandet bör dock ändras på så sätt att Energimyndighetens föreskrifter endast får avse tröskelvärden om t.ex. spillvärme i syfte att undanta tjänsteanläggningar och datacenter.

4.3 Kostnads-nyttoanalyserns innehåll

Förslag: En kostnads-nyttoanalys ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att i fråga om

- en termisk elproduktionsanläggning eller en anläggning för produktion av enbart värme driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,
- en industri- eller tjänsteanläggning utnyttja spillvärme i eller utanför anläggningen,
- ett datacenter utnyttja spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och att ansluta datacentret till ett fjärrvärme- eller fjärrkylennät eller att vidta åtgärder för att säkerställa annan återvinning av spillvärme.

Kostnads-nyttoanalysen ska för samtliga listade anläggningar också innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att flytta eller bygga sådana anläggningar på en plats där de kan få avsättning sin spillvärme.

Skälen för förslaget

Termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar

Bestämmelserna om vad en kostnads-nyttoanalys för termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar ska omfatta är ändrade i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Kraven på vad kostnads-nyttoanalysen ska uppnå för termiska elproduktionsanläggningar är i stort desamma som tidigare (se prop. 2013/14:174 s. 259). Analysen ska göras för att utvärdera kostnaderna och fördelarna med att driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning (artikel 26.7 första stycket a). Vad som avses med högeffektiv kraftvärme framgår av bilaga III till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Kostnads-nyttoanalysen för industrianläggningar ska göras för att bedöma utnyttjandet av spillvärme i och utanför anläggningen (artikel 26.7 första stycket b). Det anges inte längre i direktivet att kostnads-nyttoanalysen också ska innehålla en utvärdering av fördelarna

med att ansluta anläggningen till ett fjärrvärme- eller fjärrkylennät. En sådan bedömning kan dock ingå i bedömningen av om spillvärme kan utnyttjas utanför anläggningen. Andra exempel på användning utanför industrianläggningen är att spillvärmens används för att värma upp en närliggande byggnad, som ett växthus.

Ett krav som motsvarar det i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet bör införas.

Tjänsteanläggningar och datacenter

Kostnads-nyttoanalysen för tjänsteanläggningar ska, på samma sätt som för industrianläggningar, göras för att bedöma utnyttjandet av spillvärme i och utanför anläggningen (artikel 27.7 första stycket c). Ett motsvarande krav bör därför införas.

Kostnads-nyttoanalysen för ett datacenter ska göras för att bedöma utnyttjandet av spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och anslutning av anläggningen till ett fjärrvärmenät eller ett effektivt fjärrkylsystem baserat på förnybar energi eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme. Analysen ska åtminstone omfatta teknisk genomförbarhet, kostnadseffektivitet och påverkan på energieffektivitet och efterfrågan på lokal värme (artikel 26.7 första stycket d). Kylsystemlösningar som tillåter att spillvärmens avlägsnas eller fångas in på en användbar temperaturnivå med minimal ytterligare energitillförsel ska beaktas (artikel 26.7 andra stycket). Motsvarande krav bör föras in i kostnads-nyttoanalyslagen. I stället för uttrycket ”tillämpningar för återvinning av spillvärme” bör det dock anges att kostnads-nyttoanalysen ska avse åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme. Det kan avse åtgärder både i och utanför datacentret.

Anläggningar för produktion av enbart värme

I avsnitt 4.2 föreslås att även anläggningar för produktion av enbart värme ska omfattas av skyldigheten att göra kostnads-nyttoanalyser. Skälet för detta är att det kan ge incitament till den som planerar att bygga en anläggning för produktion av enbart värme att göra anläggningen till ett kraftvärmeverk, som också kan producera el. I kostnads-nyttoanalysen bör därför kostnaderna och fördelarna med att driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning bedömas.

Lokalisering av en anläggning

Energimyndigheten har i samband med sitt förslag till en nationell fjärrvärme- och kraftvärmestrategi föreslagit att lokaliseringen av en anläggning bör ingå i kostnads-nyttoanalyser. Myndigheten har också lämnat samma förslag som en potentiell åtgärd för att tillvarata ekonomisk potential enligt den heltäckande bedömning som ska göras enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 25.1 och bilaga X). Förslaget innebär att den som planerar en ny eller uppgraderad anläggning ska utvärdera kostnaderna och fördelarna med att bygga anläggningen på eller flytta anläggningen till en plats där man kan få bättre avsättning för spillvärme eller köpa spillvärme.

De anläggningar som listas i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och som föreslås omfattas av skyldigheten att utföra kostnads-

nyttoanalyser är anläggningar där spillvärme typiskt sett uppstår eller kan uppstå. Det framstår därför inte som nödvändigt att den som planerar att bygga eller uppgradera en sådan anläggning ska utvärdera möjligheterna till att lokalisera anläggningen till en plats där ytterligare spillvärme kan köpas in.

Däremot finns det ett värde i att den som ska uppföra eller uppgradera anläggningen utvärderar om det skulle vara ekonomiskt gynnsamt att placera anläggningen på en geografisk plats där det går att få avsättning för spillvärme. Det kan bidra till att spillvärme tas tillvara i högre utsträckning och därmed också till att effektivisera fjärrvärmesektorn och till att nå målen i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet om effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem.

En ökad användning av spillvärme skulle också leda till ett minskat beroende av biobränsle, vilket skulle stärka fjärrvärmesektorns konkurrenskraft. Anläggningen skulle t.ex. kunna placeras där det går att ansluta till fjärrvärmenätet eller nära en industri som kan använda spillvärmen.

Kravet skulle innebära att den som planerar en ny eller uppgraderad anläggning ska göra både en bedömning av förutsättningarna på den nuvarande eller planerade platsen och en bedömning av hur förutsättningarna skulle ändras vid en flytt. Bedömningen bör kunna göras med beaktande av de faktiska förutsättningarna att avsätta spillvärme, om anläggningen skulle placeras på ett visst avstånd från ett fjärrvärmenät eller en annan anläggning som kan använda spillvärmen. Det skulle samspela med den utvärdering om möjligheterna att tillvarata spillvärme som ska göras för industri- och tjänsteinläggningar enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Kostnads-nyttoanalysen för alla de anläggningar som omfattas av lagen bör därför innehålla en utvärdering av kostnaderna och fördelarna med att anläggningen byggs på eller flyttas till en plats där det går att få avsättning för spillvärmen.

Detaljerade bestämmelser om kostnads-nyttoanalyserns innehåll bör finnas på lägre normnivå än lag

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna samla in information om de kostnads-nyttoanalyser som utförs. Informationen ska åtminstone innehålla data om tillgängliga värmeförsörjningsmängder och värmeparametrar, antalet planerade driftstimmor varje år och anläggningarnas geografiska läge. Kostnads-nyttoanalyser ska lämnas in till tillsynsmyndigheten, Energimyndigheten, för godkännande (8 och 9 §§ kostnads-nyttoanalyslagen). Det enklaste sättet att samla in informationen är därför att den ingår i kostnads-nyttoanalysen som lämnas in till Energimyndigheten.

I bilaga XI till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet finns också detaljerade bestämmelser om innehållet i en kostnads-nyttoanalys. I kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 26 finns också viss vägledning om principerna för kostnads-nyttoanalysen och en s.k. femstegsmetod för hur den ska genomföras.

Det första steget är att definiera och fastställa kostnad-nyttoanalysens omfattning och det andra steget är att undersöka spillvärmens

tillgänglighet eller potential. Det tredje steget består i att samla in alla uppgifter som behövs för att genomföra kostnads-nyttoanalysen. I det fjärde steget fastställs ett referensscenario, dvs. ett scenario som kommer att jämföras med den planerade nya eller uppgraderade anläggningen. I det femte och sista steget utförs själva kostnads-nyttoanalysen.

Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet bedömdes att endast de grundläggande kraven på vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla skulle regleras i lag (prop. 2013/14:174 s. 160–162). Ingen annan bedömning görs nu. Bestämmelser som genomför de nya grundläggande kraven på vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla bör därför föras in i kostnads-nyttoanalyslagen.

Bemyndigandena till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om kostnads-nyttoanalyser (7 §) bör finnas kvar. Med stöd av dem kan Energimyndigheten t.ex. meddela föreskrifter om att kostnads-nyttoanalyser ska innehålla sådan information som ska samlas in enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och den information som finns i bilaga XI till direktivet.

Kravet på att offentliggöra information om utförda kostnads-nyttoanalyser

Medlemsstaterna ska se till att den information om utförda kostnads-nyttoanalyser som samlas in också offentliggörs, med vederbörlig hänsyn till dess potentiella känslighet (artikel 26.12). Ovan föreslås att Energimyndigheten ska samla in information om utförda kostnads-nyttoanalyser genom att den informationen ingår i de kostnads-nyttoanalyser som ska lämnas till myndigheten för godkännande. Offentliggörandet bör kunna ske genom att Energimyndigheten sammanställer informationen i kostnads-nyttoanalyserna på aggregerad nivå. Bestämmelser om detta kan tas in i Energimyndighetens instruktion.

4.4 Kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som driver anläggningen

Förslag: Kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som ansvarar för driften av en anläggning.

Skälen för förslaget: I kostnads-nyttoanalyslagen anges att kostnads-nyttoanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen (3 § tredje stycket). När det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet genomfördes bedömdes att det framstod som naturligt att lägga skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys på verksamhetsutövaren. Ytterligare ett skäl för denna ordning var att det är verksamhetsutövaren som är skyldig att ansöka om tillstånd för miljöfarlig verksamhet (prop. 2013/14:174 s. 159).

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att kostnads-nyttoanalysen genomförs i samarbete med de företag som ansvarar för driften av anläggningen (artikel 26.7 femte stycket). I många fall kommer sannolikt verksamhetsutövaren och den som

ansvarar för driften av en anläggning att vara samma person. Mot bakgrund av att termen tjänsteinläggning kan avse olika typer av anläggningar och att det i ett och samma datacenter kan finnas servrar och annan utrustning från olika verksamhetsutövare är det dock inte möjligt att utgå från att så alltid är fallet. För att säkerställa ett korrekt genomförande av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet bör det därför införas ett krav på att kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som ansvarar för driften av anläggningen.

4.5 Krav på datacenter att utnyttja spillvärme

Förslag: Datacenter med en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt ska utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme, förutsatt att kostnads-nyttoanalysen visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

Skälen för förslaget: Medlemsstaterna ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet se till att datacenter använder spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme. Ett datacenter behöver dock inte använda spillvärme, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart i enlighet med den bedömning som görs i en kostnads-nyttoanalys (artikel 26.6).

Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 26 angett att kravet på datacenter att använda spillvärme gäller alla operationella datacenter som överstiger tröskelvärdet på 1 megawatt och som inte använder spillvärme eller andra tillämpningar för spillvärme. Sådana datacenter skulle därmed vara skyldiga att göra en kostnads-nyttoanalys, trots att datacentret inte ska genomgå en omfattande uppgradering, och att bygga om datacentret om kostnads-nyttoanalysen visar att det är ekonomiskt och tekniskt genomförbart. Denna tolkning medför en stor administrativ och finansiell börda för befintliga datacenter och är inte helt i linje med direktivets ordalydelse. Det ligger närmare till hands att tolka direktivet (artikel 26.6 och 26.7) som att endast de datacenter som ska göra en kostnads-nyttoanalys – nyplanerade datacenter eller datacenter som ska genomgå en omfattande uppgradering – måste använda spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme.

Kravet på datacenter att använda spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme bör alltså endast gälla datacenter vars totala energitillförselnivå överstiger tröskelvärdet och som ska byggas eller byggas om och som därför gjort en kostnads-nyttoanalys. I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet anges att datacenter ska använda spillvärme. Eftersom det är utfallet i kostnads-nyttoanalysen som ska vara vägledande för vilka åtgärder datacentret måste vidta, bör det i stället anges att datacentret ska utnyttja spillvärme. Därmed tydliggörs kopplingen till kostnads-nyttoanalysen.

Förutom att datacentret ska utnyttja spillvärme bör det, i likhet med förslaget i avsnitt 4.3, i stället för uttrycket ”tillämpningar för återvinning av spillvärme”, anges att datacentret ska vidta åtgärder för att säkerställa

återvinning av spillvärme. Sådana åtgärder kan vidtas i eller utanför datacentret.

I avsnitt 4.3 föreslås att kostnads-nyttoanalyser för alla anläggningar som omfattas av kostnads-nyttoanalyslagen, inklusive datacenter, ska innehålla en bedömning av kostnaderna och fördelarna med att lokaliseras på en geografisk plats där det går att få avsättning för spillvärme som uppstår i anläggningen. Kravet på att datacenter ska utnyttja spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme innebär inte att datacenter måste lokaliseras på en plats där det är möjligt att återvinna spillvärme. Kostnads-nyttoanalysen ska innehålla en bedömning av vilka förutsättningarna blir för datacenter att själva använda spillvärme eller återvinna den på något annat sätt på den avsedda platsen och hur förutsättningarna skulle ändras på en annan plats. Kostnads-nyttoanalysen är enbart ett underlag för beslutet om var datacentret ska lokaliseras. Den som planerar det nya eller uppgraderade datacentret kan fortfarande välja en plats där det inte är ekonomiskt eller tekniskt genomförbart att använda spillvärme eller andra tillämpningar för spillvärme.

Som framgår av avsnitt 4.2 kan datacenter på olika sätt undantas från kravet att göra en kostnads-nyttoanalys. Om ett datacenter omfattas av ett undantag, finns det ingen skyldighet att använda spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme.

Medlemsstaterna ska fastställa sanktioner för överträdelse av de nationella bestämmelser som genomförs direktivet. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 32). Tillsynsmyndigheten har enligt kostnads-nyttoanalyslagen möjlighet att förelägga en verksamhetsutövare vid vite att följa lagen eller anslutande föreskrifter (7 §). Några ytterligare sanktioner bedöms inte vara nödvändiga för att berörda företag med datacenter ska följa kravet på att utnyttja spillvärme.

4.6 Kostnads-nyttoanalysen ska beaktas vid tillståndsgivning

Bedömning: Befintliga bestämmelser i miljöbalken och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är tillräckliga för att genomföra kravet i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet på att beakta resultat från kostnads-nyttoanalyser vid tillståndsprövning för vissa anläggningar.

Skälen för bedömningen

Kostnads-nyttoanalysen beaktas vid prövning enligt miljöbalken och anslutande föreskrifter

Medlemsstaterna ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet besluta om tillståndskriterier för att beakta resultatet av den heltäckande bedömning som ska göras enligt direktivet, säkerställa att kraven på att utföra kostnads-nyttoanalyser uppfylls och beakta resultatet av de kostnads-nyttoanalyser som utförts (artikel 26.9).

Bestämmelser om tillståndskriterier och kostnads-nyttoanalyser finns i kostnads-nyttoanalyslagen och miljöbalken med anslutande föreskrifter.

I kostnads-nyttoanalyslagen anges att nybyggnation eller omfattande uppgradering inte får påbörjas innan tillsynsmyndigheten har godkänt kostnads-nyttoanalysen för anläggningen (9 §).

En ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till en anläggning där en kostnads-nyttoanalys ska utföras ska innehålla en redovisning av slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys som har godkänts av tillsynsmyndigheten (22 kap. 1 e § miljöbalken). Kravet gäller även ändrings-tillstånd. En dom som omfattar tillstånd till en sådan anläggning ska innehålla en redovisning av slutsatserna i kostnads-nyttoanalysen (22 kap 25 g §). Bestämmelserna tillämpas även i ärenden som prövas av länsstyrelsen eller av en kommunal nämnd.

Om i stället anmälningsplikt gäller för en miljöfarlig verksamhet och anmälan avser en anläggning som omfattas av kravet på att göra en kostnads-nyttoanalys, ska anmälan innehålla en redovisning av slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys som har godkänts enligt kostnads-nyttoanalyslagen (25 c § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

Genom att slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys ges in till en domstol eller myndighet i samband med en ansökan om tillstånd eller en anmälan enligt 9 kap. miljöbalken är slutsatserna en del av det underlag som domstolen eller myndigheten beaktar när anläggningen ska bedömas enligt hänsynsregeln i 2 kap. 5 § miljöbalken om hushållning med energi (prop. 2013/14:174 s. 168). Resultatet av en kostnads-nyttoanalys beaktas därmed inom ramen för en tillståndsprocess på det sätt som krävs enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Kostnads-nyttoanalyser ska göras i fler fall

I denna promemoria föreslås att fler typer av anläggningar än tidigare ska omfattas av kravet att göra kostnads-nyttoanalyser. I flera fall kommer sannolikt de anläggningar som numera omfattas av kravet att vara åtminstone anmälningspliktiga enligt miljölagstiftningen. Det gäller främst industrianläggningar, elproduktionsanläggningar, avloppsreningsanläggningar och anläggningar för flytande naturgas. Datacenter kan också omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt miljöbalken, t.ex. beroende på hur de är konstruerade.

Det kan dock inte uteslutas att vissa datacenter eller vissa typer av tjänsteanläggningar inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt miljöbalken och anslutande föreskrifter. I avsnitt 4.5 föreslås att när en kostnads-nyttoanalys har utförts avseende ett datacenter ska datacentret också utformas så att det kan använda spillvärme eller på annat sätt säkerställa återvinning av spillvärme utanför datacentret. En förutsättning för att detta krav ska gälla är att kostnads-nyttoanalysen visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart att utforma datacentret på det sättet. När det gäller datacenter kommer alltså den utförda kostnads-nyttoanalysen att beaktas på grund av att datacenter måste anpassas enligt analysen för att utnyttja spillvärme. Om datacentret omfattas av krav på tillstånd eller anmälan enligt miljöbalken, kommer resultatet av kostnads-nyttoanalysen att beaktas även inom ramen för den prövningen. Det bedöms inte nödvändigt att därutöver föreskriva att resultatet av en kostnads-nyttoanalys ska beaktas i något annat sammanhang.

Det finns inget krav på att följa utfallet i en kostnads-nyttoanalys för tjänsteanläggningar på det sätt som gäller för datacenter. Mot bakgrund av att det ännu är oklart vilka anläggningar som ska anses vara tjänsteanläggningar går det inte att avgöra vilka tillståndsprocesser som potentiellt behöver anpassas för att möta direktivets krav.

Det är sannolikt att de flesta tjänsteanläggningar, oavsett hur de definieras, utgör byggnader enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Nybyggnation av byggnader och vissa ändringar av byggnader omfattas av krav på bygglov (9 kap. 2 § PBL). Även anläggningar som inte är byggnader enligt PBL, t.ex. transformatorstationer, kan omfattas av krav på bygglov, se 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Åtgärder som inte omfattas av krav på bygglov kan omfattas av anmälningsplikt (9 kap. 16 § PBL). Inga åtgärder som är lov- eller anmälningspliktiga får vidtas innan byggnadsnämnden har meddelat ett startbesked (10 kap. 3 § PBL). Ett byggnadsverk får som huvudregel inte tas i bruk i delar som omfattas av ett startbesked innan ett slutbesked har meddelats (10 kap. 4 § PBL). Startbesked och slutbesked anses inte utgöra något tillstånd i egentlig mening, men har i rättspraxis ansetts vara gynnande förvaltningsbeslut som får negativ rättskraft.

Det kan utredas om det finns potentiellt utrymme för att i samband med handläggning av start- eller slutbesked kräva att den som vill bygga eller uppgradera en tjänsteanläggning lämnar in en kostnads-nyttoanalys till byggnadsnämnden. I dag finns det krav på att en byggherre, i ärenden om startbesked där tekniska samråd ska hållas, lämna in tekniska handlingar till nämnden (10 kap. 18 § PBL). Det kan t.ex. handla om handlingar med uppgifter om energihushållning (prop. 2009/10:170 s. 279 och 471). En förutsättning för att byggnadsnämnden ska meddela startbesked är också bl.a. att en redovisning av ett alternativt energiförsörjningssystem har visats upp för nämnden, om en sådan redovisning krävs enligt lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader (10 kap. 23 § första stycket 4 PBL). En förutsättning för slutbesked är också att byggherren bl.a. har gett in en klimatdeklaration enligt lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader eller gjort sannolikt att det inte finns någon skyldighet att ge in en klimatdeklaration (10 kap. 34 § PBL). Mot den bakgrunden skulle ett krav om att i samband med start- eller slutbesked också ge in en kostnads-nyttoanalys som godkänts av tillsynsmyndigheten möjligen inte framstå som främmande.

Eftersom det i nuläget är osäkert vilka typer av anläggningar som ska anses vara tjänsteanläggningar, framstår det dock inte som lämpligt att föreslå ändringar i plan- och bygglagstiftningen. Eftersom endast anläggningar som inte behöver tillstånd eller är anmälningspliktiga enligt miljöbalken skulle behöva regleras i plan- och bygglagstiftningen finns det också risk att regleringen blir alltför komplex och svår att tillämpa. Innan det finns ytterligare vägledning om hur uttrycket tjänsteanläggningar ska tolkas saknas skäl att närmare utreda ett eventuellt införande av ett krav på att ge in kostnads-nyttoanalyser i samband med handläggningen av start- och slutbesked enligt PBL.

Inga nya bestämmelser krävs för att genomföra det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

Sammanfattningsvis föreslås inga nya bestämmelser för att genomföra energieffektivitetsdirektivets krav på att införa tillståndskriterier i syfte att beakta utfallet i en kostnads-nyttanalys (artikel 26.9 b och c). Bestämmelserna i miljöbalken och i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd kommer även i fortsättningen att tillämpas på tillstånds- eller anmälningspliktiga anläggningar som hör till någon av de kategorier av anläggningar som räknas upp i kostnads-nyttolaglagen.

Förslaget om att även anläggningar som producerar enbart värme ska utföra kostnads-nyttanalyser innebär att sådana anläggningar, i den utsträckning verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig, också behöver bifoga en redovisning av slutsatserna i kostnads-nyttolaglagen till sin ansökan enligt miljöbalken eller anmälan enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Krav på att beakta resultaten av den heltäckande bedömningen

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna också besluta om tillståndskriterier i syfte att beakta resultatet av en s.k. heltäckande bedömning avseende värme och kyla som görs för hela medlemsstaten och som ska lämnas in till kommissionen (artikel 26.9 a). Den heltäckande bedömningen avser värme och kyla och ska innehålla bl.a. uppgifter om den nuvarande värme- och kylförsörjningen, en prognos av hur efterfrågan på värme och kyla kan utvecklas de närmaste 30 åren och kartor över efterfrågan på och befintliga och planerade leveranspunkter för värme och kyla. I den heltäckande bedömningen ska det också ingå en analys av den ekonomiska potentialen hos olika tekniker för värme och kyla och även åtgärder för att infria den ekonomiska potentialen (artikel 25 och bilaga X).

Energimyndigheten har efter uppdrag från regeringen levererat underlag till den heltäckande bedömningen för Sverige. Däri framgår att det finns potential för ökad användning av spillvärme inom fjärrvärmesystemet. I avsnitt 4.3 föreslås att anläggningar som måste göra kostnads-nyttolaglagen måste överväga kostnaderna och fördelarna med att lokalisera anläggningen till en plats där de kan få avsättning för spillvärmen, t.ex. genom att mata in den i ett fjärrvärmenät. Denna del av den heltäckande bedömningen kommer därmed att beaktas vid prövningen enligt miljöbalken och vid godkännandet av kostnads-nyttolaglagen enligt kostnads-nyttolaglagen. Vid utförande av kostnads-nyttolaglagen kan bl.a. de kartor över efterfrågan och potentiella områden för fjärrvärme- och spillvärmesamarbeten som ska finnas i den heltäckande bedömningen användas som underlag.

Det underlag som Energimyndigheten har lämnat till den heltäckande bedömningen visar inte att det finns outnyttjad potential för sådana anläggningar som omfattas av kostnads-nyttolaglagen annat än när det gäller spillvärme. Därmed saknas behov av att uttryckligen ange att hela den heltäckande bedömningen ska beaktas vid beslut om tillstånd för eller godkännande av kostnads-nyttolaglagen för sådana anläggningar.

Ingen skyldighet att bygga i enlighet med utfallet i en kostnads-nyttöanalys

Både det tidigare och det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ger medlemsstaterna rätt att undanta enskilda anläggningar från kravet att, i enlighet med tillståndskriterierna, genomföra alternativ vars fördelar är större än kostnaderna (artikel 26.10 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet). Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet bedömdes dock att det inte finns någon skyldighet att bygga en anläggning på ett visst sätt till följd av utfallet i en kostnads-nyttöanalys (prop. 2013/14:174 s. 168). Samma bedömning görs nu (se dock avsnitt 4.5 om datacenter).

5 Försörjning av fjärrvärme och fjärrkyla

5.1 Avtalsenliga rättigheter och information när det gäller fjärrvärme och fjärrkyla

5.1.1 Nya bestämmelser i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet har nya bestämmelser införts om avtalsenliga rättigheter för kunder av fjärrvärme, fjärrkyla och tappvarmvatten för hushållsbruk. De handlar bland annat om utformning av avtal och rättigheter vid ändrade avtalsvillkor och avbrytande av distribution. Bestämmelserna har i allt väsentligt hämtats från motsvarande krav i elmarknadsdirektivet.

Regeringen konstaterade vid genomförandet av ändringsdirektivet att uttrycket hushållsbruk i den svenska språkversionen skulle kunna syfta på både värme, kyla och varmvatten, men att uttrycket bara syftar på varmvatten (prop. 2021/22:124 s. 22). Detta är tydligt i den engelska versionen av direktivet där det står ”heating, district cooling and domestic hot water”. Den tolkningen görs även nu.

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet används uttrycken slutkund och slutanvändare. Med slutkund avses en fysisk eller juridisk person som köper energi för egen slutanvändning (artikel 2.28). Med slutanvändare avses en fysisk eller juridisk person som köper värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk för egen slutanvändning, eller som nyttjar en enskild byggnad eller en enhet i ett flerbostadshus eller en byggnad med flera användningsområden som försörjs med värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk från en central källa, men inte har några direkta eller individuella avtal med en energileverantör (artikel 2.53). Av definitionerna följer att en fysisk eller juridisk person som köper värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk för egen slutanvändning direkt från energileverantören är både en slutanvändare och en slutkund.

Det förekommer inte i Sverige att tappvarmvatten för hushållsbruk överförs och levereras från en central källa till en fysisk eller juridisk person för egen slutanvändning, utan det är fastighetsägaren som med en varmvattenberedare värmer upp det vatten som tillförs fastigheten till den

temperatur som krävs. Det kan inte vara avsett i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet att en fastighetsägare ska betraktas som en energileverantör när denne värmer upp vatten som distribueras till lägenhetsinnehavarna. Lägenhetsinnehavarna är därför inte slutkunder som köper tappvarmvatten från fastighetsägaren för egen slutanvändning. Lägenhetsinnehavarna är inte heller slutanvändare som försörjs med tappvarmvatten från en central källa, men som inte har några direkta avtal med en energileverantör. Kraven i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet som riktar sig mot denna grupp av slutanvändare är utformade utifrån att det finns en energileverantör som säljer tappvarmvatten till en kund, som i sin tur distribuerar det till exempelvis en lägenhetsinnehavare. Exempelvis så ska energileverantören informera slutkunder om nya avtalsvillkor inom viss tid och slutkunderna ska utan dröjsmål informera slutanvändare om de nya avtalsvillkoren (artikel 21.3). Eftersom fastighetsägaren inte köper tappvarmvatten från en energileverantör, är lägenhetsinnehavarna som använder tappvarmvatten inte heller slutanvändare. Det finns alltså varken slutkunder eller slutanvändare av tappvarmvatten för hushållsbruk i Sverige och därför inte skäl att genomföra direktivet i de delar som avser tappvarmvatten för hushållsbruk.

Det finns juridiska och fysiska personer som köper fjärrvärme från fjärrvärmeföretag för egen slutanvändning och som alltså är slutkunder av fjärrvärme. Det bör därför införas bestämmelser som genomför de krav i direktivet som avser slutkunder av fjärrvärme. Vidare finns det lägenhetsinnehavare som inte har något direkt avtal med fjärrvärmeföretaget utan med fastighetsägaren, och som därför är slutanvändare av fjärrvärme. Bestämmelser som genomför direktivets krav som gäller slutanvändare av fjärrvärme bör införas för fall där lägenheten är försedd med individuell mätning och fjärrvärmens betalas separat från hyran eller årsavgiften.

Marknaden för fjärrkyla är i dagsläget begränsad och det finns få flerbostadshus och byggnader med både bostäder och lokaler anslutna till fjärrkylennätet. Det finns alltså få slutanvändare av fjärrkyla, dvs. användare av fjärrkyla som försörjs med fjärrkyla från en central källa utan att ha ett direkt avtal med ett fjärrkylföretag. Det finns dock kunder som köper fjärrkyla för egen slutanvändning direkt av fjärrkylföretag, främst inom tillverkningsindustrin, och som alltså är slutkunder. Bestämmelser som genomför de krav i direktivet som avse slutkunder av fjärrkyla bör därför införas.

Sammanfattningsvis bör de bestämmelser som avser slutkunder genomföras i fråga om fjärrvärme och fjärrkyla. Det görs lämpligen i fjärrvärmelagen respektive fjärrkylagen med tillhörande föreskrifter. De bestämmelser som endast avser slutanvändare bör genomföras avseende fjärrvärme.

5.1.2 Krav på vilka uppgifter som ska finnas i avtal om fjärrvärme och fjärrkyla

Förslag: De avtal om fjärrkyla som ska omfattas av fjärrkylagen är avtal om distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av

värmeenergi för avkylning och om försäljning av den distribuerade kylan,

Avtal om fjärrvärme eller fjärrkyla ska innehålla uppgifter om bl.a. kontaktuppgifter till fjärrvärme- och fjärrkylföretaget, vad som gäller vid förlängning och uppsägning av ett avtal, upplysningar om eventuella avgifter som ska betalas vid uppsägning, vilka tjänster som kan kombineras med avtalet och var kunden kan hitta information om avgifter och tariffer för underhållstjänster och kombinerade varor eller tjänster samt konsumenträttigheter.

Skälen för förslaget: Slutkunder ska ha rätt till ett avtal med sin leverantör där vissa uppgifter framgår (artikel 21.2 första stycket).

I fjärrvärmelagen finns bestämmelser om vilka uppgifter ett avtal ska innehålla som i flera delar överensstämmer med direktivets krav (6 §). Vissa ytterligare uppgifter bör dock läggas till för att kraven i direktivet ska vara uppfyllda. Det gäller kontaktuppgifter till fjärrvärmeföretaget, vad som gäller vid förlängning och uppsägning av ett avtal, inbegripet tjänster som kombineras med avtalet, upplysningar om eventuella avgifter som ska betalas vid uppsägning och var kunden kan hitta information om bl.a. avgifter och tariffer för underhållstjänster och kombinerade varor eller tjänster samt konsumenträttigheter. Information om konsumenträttigheter omfattar bl.a. information om behandling av klagomål och annan information som kunden ska få enligt artikel 21.2 h i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Enligt direktivet ska det också framgå av avtalet hur tvistlösning utanför domstol inleds. Om slutkunden är en konsument enligt definitionen i artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG ska dessa mekanismer för tvistlösning utanför domstol uppfylla de krav som anges där (artikel 22.8). I Sverige är direktivet genomfört genom lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden och förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden. När det gäller avtalsrättsliga tvister som initieras av en konsument mot en näringsidkare kan Allmänna reklamationsnämndens verksamhet vara sådan tvistelösning.

Vidare framgår det av direktivet att villkor för ersättning om fjärrvärmeföretaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet, inbegripet felaktig eller försenad fakturering, ska anges i avtalet. Detta krav omfattas av det hittillsvarande kravet att det av avtalet ska framgå vilket ersättningsansvar fjärrvärmeföretaget har om det inte uppfyller avtalet (6 § 9 fjärrvärmelagen). Någon författningsändring behövs därför inte i denna del.

För att genomföra direktivets krav bör det därutöver framgå av fjärrvärmelagen att det i avtalet ska anges vilka eventuella tjänster som kombineras med avtalet. I detta inbegrips vilka eventuella underhålls-, reparations- och flexibilitetstjänster, utan tilläggsavgifter, som ingår i avtalet och tjänsternas kvalitet. Vidare bör kvaliteten på fjärrvärmesystemet anges, som exempelvis trycket och temperaturen på den fjärrvärme som levereras.

I fjärrkylelagen finns det inga bestämmelser om innehållet i ett avtal. Det bör därför införas krav i fjärrkylelagen som motsvarar den reglering som föreslås för fjärrvärme. Vidare bör en definition om avtal om fjärrkyla införas som anger att avtal om fjärrkyla är avtal om distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning och om försäljning av den distribuerade kylan.

För att fjärrkylelagen ska överensstämma med fjärrvärmelagen bör det i fjärrkylelagen därutöver införas krav på att priset för fjärrkylan och hur det bestäms ska anges i avtalet. Det innebär att avtalet ska innehålla uppgifter om vad som har betydelse för priset för fjärrkyla. Olika komponenter i en priskonstruktion ska alltså redovisas. Av redovisningen ska det framgå vilken betydelse varje sådan komponent har för priset på fjärrkylan. Kravet innebär också att avtalet ska innehålla uppgifter om hur priset för fjärrkyla fördelar sig mellan det pris som kunden betalar som en fast engångsavgift för anslutningen och det pris som kunden sedan betalar för fjärrkyla under avtalets löptid.

Om avtalet om fjärrkyla innebär att fjärrkylekunden ska betala en s.k. serviceavgift för att fjärrkyleföretaget ska ta hand om underhållet av de installationer som krävs för avkylning genom fjärrkyla, är avgiften en del av priset för fjärrkyla och ska alltså anges i avtalet.

Därutöver bör villkor för fakturering och avtalets löptid anges i avtalet. Villkor för fakturering är exempelvis det faktureringsintervall som har överenskommit och fjärrkyleföretagets sätt att räkna fram uppgifterna i fakturan.

5.1.3 Information om avtalsvillkor ska lämnas innan ett avtal om fjärrvärme eller fjärrkyla ingås

Förslag: Kunderna ska underrättas om avtalsvillkoren innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Skälen för förslaget: Information om avtalsvillkor ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet lämnas innan ett avtal ingås eller bekräftas, även om avtalet ingås genom en mellanhand (artikel 21.2 andra stycket). Krav på sådant informationslämnande bör därför införas för avtal om fjärrvärme och fjärrkyla.

Med mellanhand avses en tredje part som uppträder som ombud eller på något annat sätt förmedlar avtalet från fjärrvärme- eller fjärrkyleföretaget till slutkunden. Det är dock alltid fjärrvärme- eller fjärrkyleföretaget som ansvarar för att informationen lämnas.

5.1.4 Slutkunder ska få en kopia av avtalet och information om priser, tariffer och standardvillkor

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkylekunder ska få en kopia av avtalet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela föreskrifter om att

fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för kunderna och allmänheten.

Skälen för förslaget: Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet tillhandahålla slutkunderna en kopia av avtalet och tydlig och transparent information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänsterna (artikel 21.2 fjärde stycket).

Hur informationen ska lämnas till slutkunderna anges inte. Eftersom informationskraven är detaljerade bör de regleras på lägre normnivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få möjlighet att meddela föreskrifter om detta. Energimarknadsinspektionen bör få meddela ytterligare föreskrifter om vilken information, som ska vara till nytta för kunderna och allmänheten, som fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna på sina webbplatser eller på annat sätt. Av fjärrvärmelagen framgår att fjärrvärmeföretag ska se till att uppgifter om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme och för en anslutning till fjärrvärmeverksamheten samt om hur ett pris bestäms finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänhet (5 §). Fjärrvärmeföretag ska också se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för var och en och ge information om oberoende användarrådgivning där fjärrvärmekunderna och allmänheten kan få råd om tillgängliga energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler (5 a och 5 b §§). Kravet på information om energiprestanda och andelen förnybar energi finns också i fjärrkylelagen (3 §). Eftersom kraven är detaljerade bör de föreslagna bemyndigandena utformas så att kraven i stället kan regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag.

I prisinformationslagen (2004:347) finns bestämmelser om vilken prisinformation som ska lämnas av näringsidkare som erbjuder varor och tjänster till konsumenter. Om det finns särskilda bestämmelser om prisinformation till konsumenter i lag eller annan författning så ska de bestämmelserna gälla i stället för bestämmelserna i prisinformationslagen (5 §). Bestämmelserna i prisinformationslagen bör gälla parallellt med bestämmelserna om prisinformation som finns i regelverken för fjärrvärme och fjärrkyla.

5.1.5 Slutkunder och slutanvändare ska få en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen ska ge sina kunder en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela föreskrifter om vilka delar av avtalets innehåll som ska finnas med i sammanfattningen.

Användare av fjärrvärme som inte har ett direkt avtal med energileverantören ska på begäran få information om pris, tariffer och standardvillkor av fastighetsägaren. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Boverket – ska få möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av sådan information.

Skälen för förslaget: Slutkunder och slutanvändare av fjärrvärme, fjärrkyla och tappvarmvatten för hushållsbruk ska få en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett enkelt och lättillgängligt språk (artikel 21.2 tredje stycket).

Slutanvändare som inte har ingått avtalet direkt med en leverantör, vilket är fallet för vissa slutanvändare av fjärrvärme, ska i stället på begäran få informationen utan extra kostnad (artikel 21.2 femte stycket). Den information som avses bör vara priser, tariffer och standardvillkor. Det överensstämmer med de uppgifter som slutkunder ska få när ett avtal ingåtts (artikel 21.2 fjärde stycket). Vidare ska slutanvändare på begäran få tillgång till allmänna villkor (artikel 21.6). Allmänna villkor bör i detta sammanhang vara detsamma som standardvillkor. Det bör vara fastighetsägaren som ska lämna informationen.

Kravet att slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla ska få en sammanfattning bör införas i fjärrvärme- och fjärrkylagen. Vad sammanfattningen till slutkunder ska innehålla och hur den ska tillhandahållas bör regleras på lägre normnivå än lag eftersom det är fråga om detaljerade föreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om detta. Energimarknadsinspektionen bör få meddela sådana föreskrifter.

Kraven som gäller information till slutanvändare bör införas i lagen om energimätning i byggnader för lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få möjlighet att meddela föreskrifter om tillhandahållande av informationen. Boverket bör få meddela ytterligare föreskrifter på området.

Leverantörernas villkor ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet vara skäliga (artikel 21.2 andra stycket). Vidare ska slutkunder och, i tillämpliga fall, slutanvändare erbjudas skäliga och transparenta allmänna villkor som tillhandahålls på ett enkelt språk och inte hindrar kunderna från att utöva rättigheter som inte följer direkt av avtalet. Slutkunder och slutanvändare ska skyddas mot oskäliga eller vilseledande försäljningsmetoder (artikel 21.6).

Direktivets krav på att villkoren ska vara skäliga och inte hindra kunderna från att utöva rättigheter som inte följer av avtalet samt att slutkunder och slutanvändare ska skyddas mot oskäliga eller vilseledande försäljningsmetoder uppfylls i huvudsak genom lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och marknadsföringslagen (2008:486). Det behövs därför inte någon ytterligare reglering om detta.

5.1.6 Slutkunder och slutanvändare ska få information om ändrade avtalsvillkor

<p>Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkylekunder ska i förväg informeras om ändringar av pris och andra avtalsvillkor och om skälen och villkoren för ändringarna. Fjärrkylekunder ska få informationen senast två veckor</p>

före ändringen. Om fjärrkylekunden är en konsument, ska fjärrkyleföretaget i stället underrätta fjärrkylekunden senast en månad före ändringen.

Användare av fjärrvärme som inte har ett direkt avtal med fjärrvärmeföretaget ska snarast möjligt informeras av fastighetsägaren om nya avtalsvillkor.

Bedömning: Kravet på att fjärrvärmekunder ska underrättas om en ändring av avtalsvillkoren senast två månader före den dag då de ändrade villkoren ska börja gälla bör inte ändras.

Skälen för förslaget och bedömningen: Information om ändrade avtalsvillkor ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet i god tid lämnas till slutkunden. Om ändringen avser leveranspriset ska informationen lämnas på ett transparent och begripligt sätt och slutkunden ska särskilt informeras om skälen och villkoren för ändringen. Hur lång tid som ska ha förflutit från underrättelsen till dess att de nya villkoren får börja tillämpas skiljer sig åt beroende på om kunden är en konsument eller inte. En månad ska ha förflutit om kunden är en konsument, medan två veckor gäller för övriga kunder (artikel 21.3).

I fjärrvärmelagen finns en reglering som motsvarar direktivets krav (18 §). Det ska dock ha gått två månader från det att en underrättelse har skickats innan nya avtalsvillkor får tillämpas. Kravet gäller oavsett om kunden är en konsument eller inte. Gränsen på två månader är väl inarbetad och det saknas skäl att ändra den. Även om direktivet medger en kortare tid för underrättelser bör därför kravet på två månader behållas.

I fjärrkylelagen saknas bestämmelser som genomför direktivet i denna del. Krav som motsvarar dem i direktivet bör därför införas.

Enligt direktivet ska slutkunder utan dröjsmål informera slutanvändare om de nya villkoren (artikel 21.3 sista meningen). Det bör därför införas ett krav på att fastighetsägaren ska informera lägenhetsinnehavare som är slutanvändare av fjärrvärme om nya villkor.

5.1.7 Slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla ska erbjudas ett brett val av betalningssätt

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska erbjuda flera betalningssätt och får inte missgynna fjärrvärme- eller fjärrkylekunden på grund av det betalningssätt denne valt. Avgifter för betalningssätt eller system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Skälen för förslaget: Leverantörerna ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet erbjuda slutkunder ett brett val av betalningssätt som inte får medföra oskälig diskriminering mellan kunder. Alla skillnader i avgifter som kan hänföras till betalningssätt eller system för förskottsbetalning ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionella och får inte överstiga betalningsmottagarens direkta kostnader för användningen av ett visst betalningssätt eller system för förskottsbetalning (artikel 21.4). Att en kund inte får missgynnas på grund

av det betalningssätt denne valt innebär också att ett visst val av betalningssätt inte får medföra att kunden får mindre förmånliga avtalsvillkor eller någon annan form av diskriminerande behandling.

Det anges särskilt i direktivet att hushållskunder som har tillgång till system för förskottsbetalning inte ska missgynnas på grund av dessa system (artikel 21.5).

Bestämmelser som motsvarar direktivets krav bör införas i fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen. Möjliga betalningssätt bör utgå från gängse praxis på fjärrvärme- respektive fjärrkylemarknaden.

5.1.8 Information om fjärrvärme och fjärrkyla till slutkunder med funktionsnedsättning

Förslag: Kunder med funktionsnedsättning ska få all relevant information om avtalet i tillgängliga format. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela föreskrifter om hur fjärrvärme- och fjärrkylekunder med funktionsnedsättning ska få tillgång till all relevant information om sina avtal i tillgängliga format.

Skälen för förslaget: Slutkunder med funktionsnedsättning ska få all relevant information om sina avtal med leverantören i tillgängliga format (artikel 21.6 sista meningen). Bestämmelsen har inte någon motsvarighet i elmarknadsdirektivet men liknande bestämmelser framgår av andra EU-rättsakter. I direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet) finns bestämmelser om tillgänglighet för produkter och tjänster, dock inte för fjärrvärme- eller fjärrkyleverksamhet. Det direktivet har genomförts genom lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet. Tillgängliga format kan t.ex. handla om att slutkunden ska kunna ta del av information som kan uppfattas med mer än ett sinne och att informationen ska presenteras på ett begripligt sätt och i ett typsnitt med lämplig storlek och form (se bilaga I till tillgänglighetsdirektivet).

Slutkunder med funktionsnedsättning bör alltså få all relevant information om sina avtal om fjärrvärme och fjärrkyla i tillgängliga format. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela ytterligare föreskrifter om tillgängliggörande av information till fjärrvärme- och fjärrkylekunder med funktionsnedsättning. Energi- marknadsinspektionen bör få meddela ytterligare föreskrifter om detta. Sådana föreskrifter bör lämpligen tas fram i samarbete med branschen och företrädare för slutkunderna.

5.1.9 Hantering av klagomål från slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla samt vissa slutanvändare av fjärrvärme

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkylekunder samt lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme, men som inte har ett direkt avtal med energileverantören, ska ha rätt till en snabb, enkel och rättvis

hantering av klagomål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela ytterligare föreskrifter om klagomålshanteringen.

Skälen för förslaget: Leverantörer ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ha rutiner för att kunna hantera klagomål från slutkunder och slutanvändare på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt (artikel 21.7).

I fjärrvärmelagen finns ett etablerat regelverk för förhandlingar om avtalsvillkor och medling. Det saknas dock reglering som motsvarar direktivets krav för andra typer av klagomål. Det bör därför införas ett krav på att fjärrvärmekunder ska ha rätt till en snabb, enkel och rättvis hantering av klagomål. Även fjärrkylekunder bör ha en sådan rätt.

Direktivet bör tolkas som att energileverantören ska hantera klagomål även från den grupp av slutanvändare av fjärrvärme som inte har ingått ett avtal med energileverantören, och alltså inte är slutkunder, trots att energileverantören har ingått avtalet med fastighetsägaren. Även dessa slutanvändare bör därför ha rätt till en snabb, enkel och rättvis hantering av klagomål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela ytterligare föreskrifter om klagomålshanteringen. Energi- marknadsinspektionen bör få meddela ytterligare föreskrifter om detta.

5.1.10 Information till slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla vid avbrytande av distribution

Förslag: Vid avbrytande av distribution av fjärrvärme eller fjärrkyla ska fjärrvärme- respektive fjärrkylekunderna senast en månad före bortkopplingen få information om vad de kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen ska ges utan extra kostnad för kunderna.

Skälen för förslaget: Vid en planerad bortkoppling ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet berörda slutkunder utan extra kostnad få information om alternativa åtgärder senast en månad före den planerade bortkopplingen (artikel 21.9).

Information om vad kunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts kan exempelvis avse betalningsplaner, råd om skuldhantering, anstånd med bortkoppling, system för förskottsbetalning, energikartläggning och energirådgivningstjänster.

I fjärrvärmelagen finns bestämmelser om avbrytande av distribution av fjärrvärme till en konsument (27–30 §§). Det finns dock inget krav på att konsumenten ska få information om vad denne kan göra för att undvika att distributionen avbryts senast en månad före den planerade bortkopplingen. Ett sådant krav bör införas. Kravet bör gälla även i fråga om andra slutkunder än konsumenter och slutkunder av fjärrkyla.

5.1.11 Tillsynsmyndighet och sanktioner

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska behöriga myndigheter säkerställa att de konsumentskyddsåtgärder som fastställs i direktivet tillämpas (artikel 21.8). Energimarknadsinspektionen är tillsynsmyndighet över fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen. Byggnadsnämnderna är tillsynsmyndigheter över lagen om energimätning i byggnader och får tillsynsvägledning från Boverket.

Tillsynsmyndigheterna får besluta om de förelägganden som krävs för att lagarna och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagarna ska följas. Sådana förelägganden får förenas med vite (53 § fjärrvärmelagen, 10 § fjärrkylelagen och 12 § lagen om energimätning i byggnader). Nuvarande lagstiftning uppfyller alltså direktivets krav. Några ytterligare åtgärder för genomförandet är inte nödvändiga.

5.2 Effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem

Förslag: För att ett fjärrvärme- eller fjärrkylesystem ska vara effektivt ska det fram till den 1 januari 2050 använda minst vissa angivna andelar förnybar energi, spillvärme eller kraftvärmeproducerad värme. Därefter ska systemet endast använda förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme.

För att ett fjärrvärme- eller fjärrkylesystem som är nytt eller vars försörjningsenheter genomgår en omfattande uppgradering ska vara effektivt ska det också krävas att det inte förekommer någon ökad användning av andra fossila bränslen än naturgas i befintliga värmekällor jämfört med ett genomsnitt av årsförbrukningen under de föregående tre kalenderåren med full drift före uppgraderingen. Därutöver ska nya värmekällor i fjärrvärme- eller fjärrkylesystemet inte använda några andra fossila bränslen än naturgas, om de har byggts eller uppgraderats till och med 2030.

Ett fjärrvärme- eller fjärrkyleföretag vars fjärrvärme- eller fjärrkylesystem inte är effektivt, och som har en total utgående värme eller kyla som överstiger fem megawatt, ska senast ett år efter det att systemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt upprätta en plan för hur fjärrvärme- eller fjärrkylesystemet kan bli effektivt. Därefter ska en plan göras vart femte år så länge som systemet inte är effektivt.

Planen ska lämnas in till Energimarknadsinspektionen som ska pröva om planen uppfyller kraven för vad en sådan plan ska innehålla. Energimarknadsinspektionens beslut ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela föreskrifter om vad som är ett effektivt fjärrvärme- och fjärrkylesystem samt om innehållet i planen och undantag från kravet att upprätta en plan.

Skälen för förslaget

Effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet införs strängare krav på vad som utgör ett effektivt fjärrvärme- och fjärrkylesystem (artikel 26.1–26.3). Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag vars fjärrvärme- och fjärrkylesystem inte uppfyller kraven för att vara effektiva ska upprätta planer i syfte att uppnå kraven. Syftet med att införa de hårdare kraven är att säkerställa en effektivare användning av primärenergi och öka andelen förnybar energi inom värme- och kylförsörjning. För att ett fjärrvärme- eller fjärrkylesystem ska vara effektivt ska det fram till och med den 31 december 2027 årligen använda minst 50 procent förnybar energi, 50 procent spillvärme, 75 procent kraftvärmeproducerad värme eller 50 procent av en kombination av sådan energi och värme. Kraven skärps sedan successivt med specifika krav för 2028, 2035, 2040, 2045 och 2050. År 2050 ska systemet enbart använda förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme för att vara effektivt.

Medlemsstaterna får som alternativ tillämpa en metod som definierar ett effektivt fjärrvärme- eller fjärrkylesystem baserat på mängden växthusgasutsläpp från systemet per enhet värme eller kyla som levereras till kunderna. Medlemsstaterna får välja att tillämpa den alternativa metoden under en eller flera perioder. Om medlemsstaten väljer att göra det, ska det rapporteras till kommissionen senast sex månader före den relevanta periodens början.

Även om användningen av fossila bränslen i fjärrvärme- och fjärrkylesystemen är begränsad i Sverige är det av stor vikt att den användning av fossila bränslen som finns fasas ut så snart som möjligt. Vid en jämförelse av metoderna är huvudmetoden mest i linje med Sveriges ståndpunkt om utfasningen av fossila bränslen. Sverige bör därför tillämpa huvudmetoden. Det utesluter dock inte en utvärdering av vilken av metoderna som Sverige ska tillämpa inför kommande perioder.

Kraven för att fjärrvärme- och fjärrkylesystem ska vara effektiva ändras med regelbundna intervall. Det är därför lämpligt att det i föreskrifter på lägre normnivå än lag anges vad som är ett effektivt fjärrvärme- eller fjärrkylesystem. Regeringen och Energimarknadsinspektionen bör få meddela föreskrifter om kraven.

Majoriteten av fjärrvärme- och fjärrkylesystemen i Sverige är effektiva

Fjärrvärmeproduktionen i Sverige använder främst energi från förnybara energikällor. Enligt den beräkningsmetod som regleras i förnybartdirektivet uppgick andelen förnybar energi i fjärrvärmeproduktionen 2020 till 72 procent och åren 2021 och 2022 till 81 procent. Prognosen är att andelen förnybar energi 2030 kommer att uppgå till 80 procent och 2040 till 82 procent.

Fram till den 31 december 2027 ska ett fjärrvärmesystem använda minst 50 procent förnybar energi för att vara effektivt. Den successiva upptrappningen innebär att andelen måste uppgå till 75 procent den 31 december 2049. Därefter ska fjärrvärmesystemen endast använda förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme.

Eftersom Sverige har så pass hög andel förnybar energi i fjärrvärme-systemen, uppfyller majoriteten av fjärrvärmesystemen redan i dag kraven som gäller fram till utgången av 2049.

Även inom fjärrkyleproduktionen i Sverige används främst energi från förnybara energikällor. För att framställa fjärrkyla används el, frikyla, fjärrvärme eller spillvärme. Enligt förnybartdirektivets beräkningsmetod för andelen förnybar energi i energisystemet består elen i Sverige till 76 procent av förnybar el. Frikyla utgörs av 100 procent förnybar energi och andelen av fjärrvärmens och spillvärmens som är förnybar uppgår till 81 procent. Eftersom den energi som används för att framställa fjärrkyla består av mer än 75 procent förnybar energi, bedöms även majoriteten av Sveriges fjärrkylesystem redan uppfylla de krav som gäller fram till utgången av 2049.

Krav på fjärrvärme- och fjärrkylesystem vid byggnation och uppgradering

För att ett fjärrvärme- eller fjärrkylesystem ska anses som effektivt ska det när det byggs eller när dess försörjningsenheter genomgår en omfattande uppgradering uppfylla de kriterier för ett effektivt fjärrvärme- eller fjärrkylesystem som är tillämpliga när systemet tas i drift eller fortsätter sin drift efter uppgraderingen. Vidare får användningen av andra fossila bränslen än naturgas i befintliga värmekällor inte öka jämfört med genomsnittet av årsförbrukningen under de föregående tre kalenderåren med full drift före uppgraderingen. Därutöver får eventuella nya värmekällor i systemet inte använda några andra fossila bränslen än naturgas, om de har byggts eller uppgraderats till och med den 31 december 2030 (artikel 26.4).

Kraven aktualiseras när en verksamhetsutövare vill att fjärrvärme- eller fjärrkylesystemet ska anses som effektivt efter t.ex. en omfattande uppgradering av ett fjärrvärmeverk. Skälet för detta kan vara att verksamhetsutövaren vill uppfylla de krav för hållbara investeringar som finns i kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/2139 av den 4 juni 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 genom fastställande av tekniska granskningskriterier för att avgöra under vilka villkor en ekonomisk verksamhet ska anses bidra väsentligt till begränsningen av eller anpassningen till klimatförändringarna och för att avgöra om den ekonomiska verksamheten inte orsakar någon betydande skada för något av de andra miljömålen, den s.k. taxonomiförordningen. I Sverige uppfyller i princip alla fjärrvärme- och fjärrkylesystem kraven för att klassas som effektiva. Kraven kommer därför att få begränsad betydelse.

Krav på fjärrvärme- och fjärrkyleföretag att ta fram planer för effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem

Ett fjärrvärme- eller fjärrkyleföretag vars fjärrvärme- eller fjärrkylesystem inte uppfyller kriterierna för att klassas som effektivt ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet upprätta en plan med åtgärder för hur systemet ska bli effektivt (artikel 26.5). Ett motsvarande krav bör införas i fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen. Kravet i direktivet gäller endast fjärrvärme- och fjärrkylesystem där den totala utgående värmen och

kylan överstiger 5 megawatt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om undantag från kravet på att upprätta en plan.

Planen bör lämnas in till Energimarknadsinspektionen för godkännande senast ett år från det att systemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt. Därefter bör planen ges in vart femte år så länge som systemet inte är effektivt (jfr artikel 26.5).

Det finns inget krav i direktivet på att åtgärderna i planen ska genomföras. För att planen ska godkännas av Energimarknadsinspektionen bör det därmed endast krävas att företaget har genomfört en kartläggning av hur kraven på ett effektivt system kan nås. Ett beslut om godkännande bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Det grundläggande kravet på att ta fram en plan som ska godkännas av Energimarknadsinspektionen bör regleras i fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen. Regeringen och Energimarknadsinspektionen bör ges möjlighet att meddela föreskrifter om innehållet i planen och om undantag från kravet på att upprätta en plan.

6 Fossilfria energikällor

Förslag: Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd, som inte är av försumbar betydelse, ska i första hand använda fossilfria energikällor.

Skälen för förslaget: Det övergripande målet för svensk energipolitik är att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt att underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411). För elproduktionens sammansättning är målet att den 2040 ska bestå av 100 procent fossilfri elproduktion (prop. 2022/23:99, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254).

Tidigare var målet att elproduktionens sammansättning skulle bestå av 100 procent förnybar elproduktion. Med förnybara energikällor avses exempelvis vattenkraft och vindkraft. Målet ändrades för att möta det kraftigt ökade elbehovet som Sverige står inför till följd av den pågående och kommande elektrifieringen av bl.a. industrier och transporter. För att samhällets ökade behov av el ska kunna tillgodoses krävs en omfattande utbyggnad av både elproduktionskapacitet och elnät. Alla fossilfria energikällor är nödvändiga för att möjliggöra samhällets omställning till klimatneutralitet och för att säkerställa att Sverige kan nå sina klimatmål. Genom att målet nu är fossilfri elproduktion i stället för förnybar elproduktion förtydligas vikten av teknikneutralitet.

Alla som bedriver verksamheter och vidtar åtgärder, som inte är av försumbar betydelse, måste hushålla med råvaror och energi och utnyttja möjligheterna att minska mängden avfall, minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, minska de negativa effekterna av avfall och återvinna avfall (2 kap. 5 § miljöbalken). Dessa krav ger uttryck för

de så kallade hushållnings- och kretsloppsprinciperna och för den s.k. avfallshierarkin (se prop. 2015/16:166). I samma paragraf anges vidare att förnybara energikällor ska väljas i första hand. Sveriges nationella mål är numera att elproduktionen ska vara 100 procent fossilfri 2040. Detta inkluderar kärnkraft. Ny kärnkraft behövs för att tillgodose framtidens elbehov – inte minst på grund av den gröna omställningen – och för att öka leveranssäkerheten i elsystemet. Den behövs även för att vi ska nå klimatmålen. Kraven i miljöbalken bör spegla detta behov och överensstämma med det nationella målet om fossilfri elproduktion. Därför bör den nu aktuella bestämmelsen ändras så att fossilfria energikällor ska väljas i första hand.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: De föreslagna lag- och förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Ändringarna i årsredovisningslagarna ska tillämpas för första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2026.

Den upphävda lagen om energikartläggning i stora företag ska fortsätta att gälla för energikartläggningar som har eller skulle ha påbörjats innan den nya lagen trätt i kraft. En energikartläggning som gjorts enligt den upphävda lagen ska anses vara en energikartläggning även enligt den nya lagen. En energikartläggning som har omfattat en concern ska anses vara gjord i alla bolag i den koncernen.

Den upphävda förordningen om energikartläggning i stora företag ska fortsätta att gälla för energikartläggningar som har påbörjats och beslut som har fattats innan den nya förordningen trätt i kraft.

Ändringarna i kostnads-nyttanalytislagen ska inte tillämpas i sådana mål och ärenden enligt miljöbalken och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som inletts före lagens ikraftträdande.

Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrvärme respektive fjärrkyla ska innehålla, om avtalet ingåtts före ikraftträdandet.

Skälen för förslaget

Ikraftträdande för samliga föreslagna författningsändringar

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska införlivas av medlemsstaterna senast den 11 oktober 2025 (artikel 36.1). Det är inte möjligt att genomföra de nödvändiga ändringarna i svensk rätt inom den tidsramen. Den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag och de lagändringar som föreslås i promemorian bör dock träda i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms tidigast kunna ske den 1 juli 2026.

De föreslagna förordningsändringarna bör träda i kraft samtidigt som de lagar som de ansluter till. De förordningsändringar som följdändras på grund av att lagen om energikartläggning i stora företag byter namn bör

träda i kraft samtidigt som den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

Lagen om ändring i fjärrvärmelagen och lagen om ändring i fjärrkylelagen

I avsnitt 5.2 föreslås nya bestämmelser om vilka uppgifter avtal om fjärrvärme och fjärrkyla ska innehålla. Dessa förslag kommer att påverka utformningen av avtalen. Det är därför rimligt att äldre föreskrifter fortfarande gäller för innehållet i redan ingångna avtal, inte minst för att begränsa fjärrvärme- och fjärrkyleföretagens administration.

Lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

I Sverige genomförs ofta energikartläggningar etappvis över en fyraårsperiod. Ett företag som har påbörjat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 bör fortsätta följa bestämmelserna i lagen om energikartläggning i stora företag till dess att den kartläggningen är avslutad. Den lagen bör också tillämpas på eventuella efterföljande mål och ärenden som hänför sig till de kartläggningarna. Det innebär att tillsynsmyndigheten i tillsynsärenden som rör en energikartläggning som påbörjas före den 1 juli 2026 ska tillämpa lagen om energikartläggning i stora företag. Tillsynsmyndigheten bör även kunna tillämpa den äldre lagen för att inleda ett tillsynsärende, om ett företag som skulle ha påbörjat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 inte gjort det.

Om företaget också har så hög energianvändning att det omfattas av lagen om energiledningssystem och energikartläggningar, ska nästa kartläggning som företaget påbörjar närmast efter den 1 juli 2026 följa de nya reglerna.

Det bör införas en övergångsbestämmelse som anger att lagen om energikartläggning i stora företag fortfarande gäller för energikartläggningar som påbörjats, eller skulle ha påbörjats, innan den 1 juli 2026.

Ett företag som omfattas av lagen om energikartläggning i stora företag och som också kommer att omfattas av den nya lagen ska fortsätta att göra energikartläggningar minst vart fjärde år från och med dagen för den senast påbörjade energikartläggningen (jfr artikel 11.2 tredje stycket och skäl 80 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet). Det bör anges i en övergångsbestämmelse att en energikartläggning som gjorts enligt lagen om energikartläggning i stora företag ska anses vara en energikartläggning enligt den nya lagen. Det innebär att om ett företag har påbörjat en energikartläggning den 1 juli 2025 ska nästa energikartläggning påbörjas senast den 1 juli 2029. Den nya kartläggningen ska då göras i enlighet med det nya regelverket.

I avsnitt 3.2 föreslås att en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning ska omfattas av uttrycket företag i bestämmelserna om skyldighet att göra energikartläggningar. Det innebär att ett dotterbolag som har ingått i en koncern som utfört energikartläggningar enligt lagen om energikartläggning i stora företag blir skyldigt att genomföra egna energikartläggningar, om dess genomsnittliga årliga energianvändning överstiger gränsvärdet. I ett sådant fall bör dotterbolaget utgå från den senaste energikartläggning som

skett inom koncernen och göra en egen energikartläggning inom fyra år från den. Detta bör framgå av en övergångsbestämmelse.

Ändringarna i årsredovisningslagarna

I avsnitt 3.5 föreslås att företag som måste utföra energikartläggningar ska vara skyldiga att upprätta en handlingsplan. Det föreslås också att handlingsplanen ska offentliggöras i företagets årsredovisning. Skyldigheten att offentliggöra handlingsplanen bör gälla från samma år som skyldigheten att upprätta handlingsplanen börjar gälla. Den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. En årsredovisning ska avse ett helår. Eftersom företag som ska göra energikartläggningar för första gången kommer att ha ett år på sig att följa kravet, bör kravet på att offentliggöra information om handlingsplanen i årsredovisningen inte gälla för 2026. Kraven i årsredovisningslagarna bör därför tillämpas för det räkenskapsår som inleds närmast före utgången av 2026.

Företag som har påbörjat men inte avslutat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 ska följa lagen om energikartläggningar i stora företag till dess att energikartläggningen är avslutad. För dem inträder skyldigheten att upprätta en handlingsplan först efter att de gjort en första energikartläggning enligt de nya reglerna. De ska alltså offentliggöra sin handlingsplan i årsredovisningen för det år då deras första nya energikartläggning genomförts och den första handlingsplanen upprättats.

Förordningen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

I avsnitt 3.1 föreslås att förordningen om energikartläggning i stora företag ska upphävas. Den förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om energikartläggningars innehåll och krav på den som ska göra energikartläggningen. Dessa bestämmelser bör fortfarande gälla för energikartläggningar som påbörjas innan den nya förordningen träder i kraft.

Energimyndigheten kan enligt förordningen fatta beslut om att inte erkänna certifiering eller kvalifikationer som en person från ett annat land fått i det landet (5 §). Sådana beslut bör fortfarande kunna överklagas, om de fattats före det att den nya förordningen träder i kraft. Det bör därför anges i en övergångsbestämmelse att den upphävda förordningen fortfarande gäller för energikartläggningar som genomförts och för beslut som fattats före den nya förordningen trätt i kraft.

Kostnads-nyttoanalyslagen

De nya bestämmelserna om kostnads-nyttoanalyser som föreslås i denna promemoria innebär att vissa anläggningar som inte tidigare behövt genomföra en kostnads-nyttoanalys kommer att omfattas av skyldigheten att göra en sådan. Reglerna innebär också att anläggningar som tidigare behövt göra kostnads-nyttoanalyser inte längre behöver göra dem.

För att inte de nya bestämmelserna om vilka som måste utföra en kostnads-nyttoanalys ska försena pågående processer bör en övergångsbestämmelse införas som anger att bestämmelserna i miljöbalken eller förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd inte ska tillämpas

på mål eller ärenden som har påbörjats när ändringarna i kostnadsnyttoanalyslagen träder i kraft.

8 Konsekvensanalys

8.1 Övergripande konsekvenser

8.1.1 Statsfinansiella effekter

Förslagen bedöms inte ha någon direkt påverkan på statens budget.

8.1.2 Överensstämmelse med EU-rätten

Förslagen i promemorian är till övervägande del en följd av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. De förslag som lämnas i syfte att genomföra direktivet bedöms inte gå utöver vad direktivet kräver.

Förslaget om att företag med energianvändning över 10 terajoule ska redovisa uppgifter om energianvändning och effekt av eventuella energibesparingsåtgärder till Energimyndigheten bedöms vara befogat på grund av Sveriges skyldighet att uppnå de mål om energibesparing som finns i direktivet. Förslaget är proportionerligt och går inte utöver vad som krävs för att uppnå syftet med det.

De förslag som lämnas om vilka anläggningar som ska utföra kostnadsnyttoanalyser och vad sådana analyser ska innehålla går utöver vad direktivet kräver. De bedöms dock vara i linje med direktivets övergripande mål om att främja energieffektivitet. Förslagen bidrar också till EU:s mål om högeffektiv kraftvärme och främjar elproduktion. Förslagen bedöms vara nödvändiga och proportionerliga.

Förslaget att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd i första hand ska använda fossilfria energikällor, i stället för förnybara sådana, bedöms inte påverka de krav som ställs på Sverige om produktion av bränslen, el, kyla och värme från förnybara energikällor i förnybartdirektivet.

Förslagen behöver inte anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, eftersom de till största del utgör ett strikt genomförande av EU-rätten. De förslag som går utöver EU-rätten bedöms inte utgöra tekniska föreskrifter eller anmälningspliktiga krav på tjänster.

8.1.3 Påverkan på miljön och klimatet

Syftet med förslagen och de bakomliggande direktivskraven är att öka energieffektiviteten inom Sverige och EU för att uppnå nationella och europeiska energieffektiviseringsmål till 2030. Dessa har sitt huvudsakliga

fokus på en mer effektiv slutlig energianvändning. En mer effektiv slutlig energianvändning inom alla samhällets sektorer antas leda till minskad belastning på miljö och klimat, dels i form av lägre uttag av naturresurser, dels i form av minskade utsläpp av växthusgaser och föroreningar från energiomvandling. Det är dock viktigt att beakta eventuella rekyleffekter, dvs. effekter som kan följa av att minskningen av den totala energianvändningen i systemet inte blir lika stor som den minskning som energieffektiviseringen initialt ledde till.

8.2 Företag

8.2.1 Företag som omfattas av krav på energiledningssystem

Totalt beräknas cirka 850 företag komma att omfattas av skyldigheten att införa energiledningssystem. Av dessa är cirka 300 företag verksamma inom industrisektorn och cirka 550 företag är verksamma inom andra sektorer. Cirka 200 företag i Sverige har hittills infört ett energiledningssystem på frivillig väg. Dessa ingår sannolikt i gruppen som kommer omfattas av de nya lagkraven.

Att införa ett energiledningssystem är en omfattande process som kräver att företaget har personal med relevant kompetens och dessutom anlitar ett ackrediterat tredjepartscertifieringsorgan. Implementeringstiden för ett energiledningssystem är oftast minst ett år, i vissa fall längre beroende på verksamhetens komplexitet. När energiledningssystemet väl är på plats behöver företaget göra löpande uppföljningar. Dessutom krävs en årlig certifiering som brukar ta ungefär en vecka att genomföra. Vart tredje år genomförs en större utvärdering som tar mer tid i anspråk, uppskattningsvis en månad.

Införandet av ett energiledningssystem är framför allt förenat med kostnader för personal och konsulter. Arbetstiden för att införa systemet beräknas till motsvarande ett år för den initiala framtagningen och därefter cirka en månad per år för att underhålla systemet. Kostnaderna per företag blir därmed, räknat på en timkostnad på 1 500 kronor, drygt 3,1 miljoner kronor i initiala kostnader och därefter cirka 260 000 kronor per år.

Processen för att införa miljöledningssystem liknar den för energiledningssystem. För företag med en hög energianvändning som redan har ett miljöledningssystem och därutöver måste göra energikartläggningar förväntas merarbete motsvarande fyra månader för införandet och därefter cirka en månad per år för att underhålla systemet. Kostnaderna per företag blir därmed, räknat på en timkostnad på 1500 kronor, drygt 750 000 kronor i initiala kostnader och därefter ca 260 000 kr per år.

Företag kan också välja att sluta avtal om energiprestanda i stället för att införa miljö- eller energiledningssystem.

Eftersom antalet certifieringsexperter och auktoriserade revisorer som kan bistå vid framtagning och uppföljning av nya energiledningssystem och nya tillägg inom miljöledningssystem är begränsat, finns det risk att det uppstår en brist på sådan expertis i samband med införandet av lagen.

Den tidsfrist på två år som företag ges för att införa kraven kan förväntas minska denna risk något.

Förslaget om att företag med en genomsnittlig energianvändning som överskrider 10 terajoule ska rapportera in vissa uppgifter till Energimyndigheten förväntas leda till en ökad administrativ börda för företagen. De uppgifter som ska lämnas är dock sådana som företaget ändå måste samla in. Företaget måste exempelvis beräkna sin energianvändning årligen för att veta om det faller in under regelverket om energikartläggningar respektive energiledningssystem. Det bör därmed också vara möjligt att jämföra energianvändningen över flera år för att avgöra om den ökat eller minskat. Det är företagen själva som uppger SNI-kod till Skatteverket i samband med att de registrerar sin verksamhet. Statistiska centralbyrån har ett söksystem som kan användas för att hitta rätt SNI-kod. Den administrativa börda som uppstår bör minskas i största möjliga mån genom att lämpliga system inrättas för att förenkla uppgiftslämnandet.

Även kravet på att företag ska anmäla till Energimyndigheten att de överstigit gränsvärdet på 85 terajoule medför en viss administrativ börda för företaget. Mot bakgrund av kravet att uppgifter om årlig energianvändning ändå ska lämnas in till Energimyndigheten får denna börda dock betraktas som försumbar.

8.2.2 Företag som omfattas av krav på energikartläggning

Följden av de nya kraven är att det blir ett företags energianvändning, snarare än dess storlek, som är avgörande för dess skyldighet att göra en energikartläggning. Det medför att fler företag kommer att behöva göra energikartläggningar. Att använda energianvändning som urvalskriterium i stället för storlek medför också att kravet på att genomföra energikartläggningar i större utsträckning kommer att träffa företag som faktiskt har möjlighet att genomföra energieffektiviseringsåtgärder och därmed bidra till mer kostnadseffektiva kartläggningar.

Av de företag som i dag omfattas av krav på att göra energikartläggningar är det ungefär 500 företag som har en energianvändning över 10 terajoule. Det är dock inte givet att samtliga dessa företag kommer att behöva göra energikartläggningar enligt de nya reglerna. Om de ingår i en koncern med flera dotterbolag där varje dotterbolag är skyldigt att upprätta en årsredovisning, är det bara de dotterbolag som har en genomsnittlig energianvändning som överstiger 10 terajoule som måste göra energikartläggningar. Cirka 250 företag som i dag omfattas av kraven på att göra energikartläggningar har lägre genomsnittlig årlig energianvändning än 10 terajoule och kommer därför inte längre att vara skyldiga att göra energikartläggningar.

Cirka 800 företag i industrisektorn och 3 100 företag verksamma i övriga sektorer kommer att omfattas av kravet på att göra energikartläggningar.

Undersökningar hos företag som enligt befintliga regler utför energikartläggningar visar att den genomsnittliga kostnaden för att göra en energikartläggning är cirka 300 000 kronor. Av detta står kostnaden för

konsulter för cirka 150 000 kronor. Förslagen i promemorian innebär också att dessa företag inte längre kan få statligt stöd för att genomföra energikartläggningar. Företagen kan alltså inte söka stöd för någon del av de kostnader som uppstår.

Förslaget innehåller krav på att upprätta en handlingsplan som ska offentliggöras i företagets årsredovisning. Detta krav omfattar enbart juridiska personer som är skyldiga att upprätta en årsredovisning. Arbetet med att upprätta och offentliggöra en handlingsplan kan leda till ökad administration.

När det gäller kravet att rapportera in vissa uppgifter till Energimyndigheten görs samma bedömning för företag som omfattas av kraven på att genomföra energikartläggningar som för företag som måste införa energiledningssystem.

8.2.3 Företag som kan tilldelas utsläppsrätter under EU:s utsläppshandelssystem

Förslagen i promemorian innebär ökade incitament för företag som både omfattas av EU:s utsläppshandelssystem och av skyldigheten att ha ett energiledningssystem eller att genomföra energikartläggningar att genomföra de förslag och rekommendationer som följer av energiledningssystemet eller energikartläggningen.

8.2.4 Certifieringsföretag

Det finns färre än fem ackrediterade certifieringsorgan för energi- och miljöledningssystem i Sverige. Förslagen i promemorian om att vissa företag omfattas av ett energiledningssystem väntas leda till en ökad efterfrågan på certifiering. Även möjligheten till undantag från kraven för företag som har miljöledningssystem kan leda till sådan ökad efterfrågan. Marknaden för certifieringsföretagen kommer därför att öka. Det kommer att behövas fler revisorer för införande och förvaltning av energi- och miljöledningssystem.

I Sverige finns det i dag endast ett certifieringsföretag som är ackrediterat för att certifiera energikartläggare. Förslagen i denna promemoria kommer att leda till ett ökat behov av certifierade energikartläggare och efterfrågan på företagets tjänster kommer att öka. Bedömningen är att företaget har kapacitet att möta efterfrågan. Dock innebär förslagen i promemorian att en ny certifieringsordning måste tas fram för energikartläggare. Det innebär i sin tur att certifieringsföretaget på nytt behöver ansöka om ackreditering hos Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). Eftersom ackreditering är ett tidskrävande arbete, kommer det att ta tid och resurser i anspråk för certifieringsföretaget.

8.2.5 Certifierade energikartläggare

Det finns i dag cirka 200 certifierade energikartläggare. Eftersom fler företag kommer att träffas av kravet på att genomföra

energikartläggningar, kommer det sannolikt att behövas fler certifierade energikartläggare. I och med att fler energiledningssystem införs finns det en risk att befintliga certifierade kartläggare väljer att arbeta med implementering och revision av ledningssystem i stället för att arbeta med energikartläggning.

Förslagen i promemorian innebär att en ny certifieringsordning för energikartläggare behöver införas. Detta kan innebära att befintliga kartläggare kan behöva certifiera sig på nytt eller komplettera sin nuvarande certifiering.

8.2.6 Revisorer

Förslagen om att revisorer ska göra ett uttalande om huruvida ett företag har inkluderat information om bl.a. handlingsplan i sin årsredovisning kommer att leda till merarbete för revisorer som granskar årsredovisningar som sådana företag har upprättat. Den avgränsning av granskningens omfattning som gjorts bedöms dock leda till en begränsad ökning av arbetsbördan och därmed också av kostnaderna för de företag som anlitar revisorer.

8.2.7 Företag som omfattas av skyldighet att genomföra en kostnads-nyttoanalys

Förslagen till ändringar i kostnads-nyttoanalyslagen innebär att fler aktörer och nya aktörer omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planerad nybyggnation eller uppgradering. Hur många fler kostnads-nyttoanalyser som kommer att behöva genomföras och skickas in till Energimyndigheten är svårt att bedöma. Varken Statistiska centralbyrån, Energimarknadsinspektionen, Energimyndigheten eller Myndigheten för tillväxtpolitiska studier och analyser för den typen av statistik som skulle behövas för att få fram ett ungefärligt antal. Med tanke på att fler typer av anläggningar kommer att omfattas av kravet på att göra en kostnadsnyttoanalys och avskaffandet av möjligheten till undantag, exempelvis för industrianläggningar som tidigare låg för långt från ett fjärrvärmenät, kommer betydligt fler kostnadsnyttoanalyser att behöva genomföras.

8.2.8 Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag

Fjärrvärme är den vanligaste uppvärmningsformen i Sverige. Det finns cirka 200 fjärrvärmeföretag som äger fjärrvärmenät på olika orter i landet. Fjärrvärmeföretagen varierar i storlek och många av företagen är kommunala bolag. För Sveriges omkring 2 100 000 småhus kommer 18 procent av den totala energianvändningen för värme och varmvatten från fjärrvärme. Motsvarande andel för Sveriges omkring 165 000 flerbostadshus är 90 procent, och för Sveriges cirka 150 000 lokalbyggnader 76 procent.

Fjärrkyla är fortfarande under utbyggnad på den svenska marknaden, men användningen har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Under de

senaste tio åren har fjärrkyleleveranserna legat på cirka 1 terawattimme samtidigt som nätet har växt kontinuerligt till att 2023 vara cirka 540 km långt. Dessa siffror är de högsta i Europa. År 2023 fanns fjärrkyla i 40 svenska kommuner och erbjöds av 40 olika leverantörer. Klimatförändringar och ökade krav på komfort innebär en ökad efterfrågan på fjärrkyla, i form av komfortkyla. Enligt en bedömning förväntas efterfrågan på komfortkyla öka med 1,3 terawattimmar i Sverige under de närmaste decennierna.

Förslagen rörande fjärrvärme och fjärrkyla innebär bl.a. att det införs nya krav om vad avtal om fjärrvärme och fjärrkyla ska innehålla. I fjärrvärmelagen finns bestämmelser om avtalets innehåll, men vissa uppgifter föreslås läggas till. Det finns i dag inga krav på avtalsinnehållet i avtal om fjärrkyla. Förslagen innebär också krav på fjärrvärme- och fjärrkyleföretag att ge kunderna information om avtalsvillkoren innan avtal ingås och en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, att ge kunder med funktionsnedsättning all relevant information om sina avtal i tillgängliga format och att fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen ska ha fastställda rutiner för att kunna hantera klagomål från kunderna. Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska också erbjuda slutkunderna ett brett val av betalningssätt. För fjärrkyleföretag föreslås därutöver nya krav om information vid ändrade avtalsvillkor och vid avbrytande av distribution av fjärrkyla.

Anpassningen till de nya kraven bedöms medföra ökade administrativa kostnader för företagen i form av en engångskostnad. Kostnaden för fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen bedöms totalt uppgå till ca 5 000 000 kronor, vilket inkluderar kostnader för bland annat central justering av avtalsvillkor med lokal anpassning, it-utveckling och postutskick.

Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag påverkas också av förslaget att införa kriterier för effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem. För de fjärrvärme- och fjärrkyleföretag som inte är effektiva innebär förslaget att de ska upprätta en plan vart femte år med åtgärder för hur systemet kan bli effektivt. Kravet gäller dock endast fjärrvärme- och fjärrkylesystem där den totala utgående värmen och kylan överstiger 5 megawatt. Eftersom majoriteten av fjärrvärme- och fjärrkylesystem uppfyller direktivets krav för att vara effektiva, bedöms det vara få fjärrvärme- och fjärrkyleföretag som kommer behöva ta fram en plan. Arbetsinsatsen för de fjärrvärme- och fjärrkyleföretag som behöver ta fram en plan bedöms uppgå till 40–160 arbetstimmar, vilket med en timkostnad på 1 100 kronor ger ett totalbelopp på 44 000–172 000 kronor.

8.2.9 Ägare av flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler

Enligt fastighetsregistret finns det omkring 165 000 flerbostadshus i Sverige, innehållande cirka 2 500 000 bostäder. Ett flerbostadshus definieras i registret som en byggnad med minst tre bostäder. För att en byggnad ska klassas som flerbostadshus krävs det dessutom att mer än 50 procent av byggnaden utgörs av bostäder. Byggnaden kan dock även innehålla en lokal (kontor, butik, restaurang etc.).

Förslagen i promemorian innehåller vissa nya informationskrav för den som är ägare av flerbostadshus eller byggnader som innehåller både bostäder och lokaler och som försörjs av fjärrvärme. Detta kommer leda till något ökade administrativa kostnaden för fastighetsägarna.

8.3 Myndigheter, kommuner och domstolar

8.3.1 Boverket

Boverket ska meddela föreskrifter och ge byggnadsnämnden tillsynsvägledning i frågor som rör energimätning i byggnader. Till följd av förslagen om att viss information ska lämnas till lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme behöver Boverket utveckla sin tillsynsvägledning för dessa frågor. Utvecklingsarbetet bedöms rymmas inom Boverkets befintliga budgetramar.

8.3.2 Energimarknadsinspektionen

Energimarknadsinspektionen är sedan tidigare tillsynsmyndighet för fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen och kommer i och med förslagen om avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder få en utökad föreskriftsrätt och utökade tillsynsuppgifter.

Avsikten är att Energimarknadsinspektionen bl.a. ska få meddela föreskrifter om skyldighet för fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen att lämna viss information, vilka delar av avtalsinnehållet som ska finnas med i sammanfattningen av avtalsvillkoren och hur den ska tillhandahållas, hur kunder med funktionsnedsättning ska få tillgång till all relevant information och rutiner för klagomålshantering. Inom dessa områden föreslås Energimarknadsinspektionen också få tillsynsansvar.

Tillsynen inom fjärrvärmeområdet kommer också att öka till följd av förslagen om kraven på avtalsinnehåll och information vid avbrytande av distribution av fjärrvärme. Vidare föreslås myndigheten få tillsynsansvar över att kraven rörande betalningssätt efterlevs.

Inom fjärrkylelagen kommer Energimarknadsinspektionen få helt nya tillsynsuppgifter till följd av kraven på avtalsinnehåll, betalningssätt och information vid ändrade avtalsvillkor och vid avbrytande av distribution.

Myndigheten föreslås också få en utökad föreskriftsrätt och utökade tillsynsuppgifter till följd av kraven rörande effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem.

De ytterligare arbetsuppgifterna till följd av förslagen om de avtalsenliga rättigheterna bedöms främst innebära en engångsinsats i form av att ta fram nya föreskrifter i enlighet med förslaget samt löpande tillsynsarbete.

Arbetet med planerna för hur fjärrvärme- och fjärrkylesystem ska bli effektiva bedöms vara en mindre betungande uppgift för myndigheten eftersom det är få fjärrvärme- och fjärrkylesystem som inte är effektiva.

Sammantaget bedöms de ytterligare arbetsuppgifterna rymmas inom myndighetens ekonomiska ram.

8.3.3 Energimyndigheten

Energimyndigheten är ansvarig myndighet för regelverket om energikartläggningar. I denna promemoria föreslås Energimyndigheten också få ansvar för de nya reglerna. Förslagen om energiledningssystem och energikartläggning innebär att Energimyndigheten får rätt att meddela föreskrifter på fler områden än tidigare. Energimyndighetens tillsyn kommer också att omfatta fler områden, t.ex. företagets handlingsplaner. Sannolikt kommer fler företag att omfattas av kraven på att ha energiledningssystem eller att göra energikartläggningar. Sammantaget kommer förslagen därmed att innebära att mer av myndighetens resurser måste läggas på arbetet med energikartläggningar och energiledningssystem. Detta väntas kunna hanteras inom befintlig ram.

Kostnads-nyttoanalyser ska även i fortsättningen lämnas in till Energimyndigheten för godkännande. De nya kraven på fler typer av anläggningar och sänkta tröskelvärden i tillförd effekt innebär att betydligt fler anläggningar kommer att behöva göra en kostnads-nyttoanalys. Det kommer att innebära ett större arbete från Energimyndigheten att godkänna dessa. Energimyndigheten kommer också att behöva offentliggöra information om de kostnads-nyttoanalyser som samlats in. Detta bör kunna ske genom att Energimyndigheten gör en sammanställning på aggregerad nivå av informationen i kostnads-nyttoanalyserna. Även detta bedöms kunna hanteras inom befintlig ram.

8.3.4 Swedac

Förslagen avseende energikartläggning och energiledningssystem kan komma att innebära att fler aktörer ansöker om ackreditering hos Swedac. Det kan därför leda till merarbete för myndigheten. Detta väntas kunna hanteras inom befintlig ram.

8.3.5 Domstolarna

Förslagen i promemorian om energiledningssystem och energikartläggning innebär att fler aktörer kan komma att omfattas av reglerna. Energimyndigheten får som tillsynsmyndighet över regelverket meddela förelägganden mot företag som inte följer reglerna. Sådana beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta kan leda till en ökad måltillströmning för domstolarna. I nuläget bedöms en eventuell ökad måltillströmning kunna hanteras inom befintligt anslag. Den befintliga möjligheten att överklaga beslut om att neka personer med utländsk certifiering eller utländska kvalifikationer föreslås finnas kvar.

Fler aktörer ska utföra kostnads-nyttoanalyser. Även här får Energimyndigheten besluta om förelägganden mot företag som inte följer reglerna. Energimyndigheten ska också godkänna kostnads-nyttoanalyser. Beslut om förelägganden och att inte godkänna en kostnads-nyttoanalys får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Förslagen om utökade avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder och kravet för fjärrvärme- och fjärrkyleföretag att ge in

planer för hur systemen ska bli effektiva förväntas inte leda till någon ökad måltillströmning till förvaltningsdomstolarna.

Förslagen om rättelse i miljöbalken väntas inte få någon effekt för mark- och miljödomstolarna.

Förslaget att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd i första hand ska använda fossilfria energikällor, i stället för förnybara sådana, bedöms inte påverka miljöprövningen och prövningsmyndigheterna i någon direkt utsträckning. Det nuvarande kravet att förnybara energikällor ska användas i första hand är en allmän hänsynsregel och är av övergripande karaktär. Vid tillämpningen av bestämmelsen ska en rimlighetsavvägning göras. Detta innebär att hänsynsreglerna innehåller en inbyggd flexibilitet som ger utrymme för avvägningar, och att nuvarande krav inte innebär att endast förnybara energikällor får användas. Förslaget att fossilfria energikällor ska användas i första hand medför att fler energikällor kan prioriteras och tydliggör vikten av teknikneutralitet. En rimlighetsavvägning ska fortfarande göras i det enskilda fallet.

8.3.6 Kommuner

Förslagen i promemorian innebär att kommuner inte kan få statligt bidrag för rådgivning i form av att genomföra energikartläggningar. Eftersom kommuner inte får bidrag för sådan rådgivning i dag bedöms förslaget inte att få någon påverkan på kommunernas rådgivningsverksamhet.

Byggnadsnämnden i kommuner är sedan tidigare tillsynsmyndighet för lagen om energimätning i byggnader. I och med förslagen om att viss information ska lämnas till lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme kommer byggnadsnämnden att få utökade tillsynsuppgifter. Kommuner som tilldelas uppgifter ska få adekvat finansiering med stöd av den kommunala finansieringsprincipen. Mot bakgrund av att byggnadsnämnden i egenskap av tillsynsmyndighet har möjlighet att ta ut avgifter enligt lagen om energimätning i byggnader, och dessa avgifter bedöms kunna täcka de merkostnader som kan uppstå, anses förslagen innebära begränsade ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Därför bedöms inte ytterligare statlig finansiering nödvändig.

En inskränkning i den kommunala självstyrelsen bör inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett den. Förslagen om utökade tillsynsuppgifter innebär en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen, eftersom kommunerna blir skyldiga att utföra fler uppgifter. Inskränkningen bedöms dock inte gå utöver vad som anses nödvändigt, då den sker inom ramen för befintlig lagstiftning och syftar till att uppfylla det omarbetade energieffektivitetsdirektivets mål på ett så lite ingripande sätt som möjligt. Övriga förslag bedöms inte ha någon påverkan på den kommunala självstyrelsen.

Förslagen i promemorian påverkar även kommunala bolag, se avsnitt 8.2.8.

8.4 Konsekvenser för enskilda

8.4.1 Fjärrvärme- och fjärrkylekunder

Till följd av förslagen om fjärrvärme- och fjärrkylekundernas avtalsenliga rättigheter ökar transparensen för kunderna och deras ställning i förhållande till fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen stärks. Vidare ökar förslagen deras möjlighet att kontrollera sin energianvändning.

8.4.2 Lägenhetsinnehavare

För lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs av fjärrvärme leder förslagen om rätt till viss information och klagomålshantering till ökad transparens. Lägenhetsinnehavarnas möjlighet att kontrollera sin energianvändning ökar och deras ställning gentemot fastighetsägaren stärks.

8.5 Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha några effekter för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att uppnå de integrationspolitiska målen.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

Lagen är ny men motsvarar i stora delar lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning), förkortat det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Flera av de överväganden som gjordes vid genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet) är fortfarande aktuella (prop. 2013/14:174).

Två stora skillnader i den nya lagen jämfört med lagen om energikartläggning i stora företag är dels vilka företag som omfattas av kraven, dels kravet på att företag med hög energianvändning måste ha ett energiledningssystem.

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om energiledningssystem och energikartläggningar för att främja förbättrad energieffektivitet i företag med hög energianvändning.

I paragrafen anges lagens innehåll och syfte. Paragrafen berörs i avsnitt 3.1.

Ord och uttryck

2 § I denna lag betyder

1. avtal om energiprestanda: ett avtal om en energieffektiviseringsåtgärd som verifieras och övervakas under avtalsperioden, som innebär att byggtreprenaden, leveranserna eller tjänsterna i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller annat energiprestandakriterium,

2. energieffektivitet: förhållandet mellan vilken nivå av prestanda, tjänster, varor eller energi som kan tas ut och insatsen av energi,

3. energieffektiviseringsåtgärd: ett systematiskt förfarande i syfte att

a) få kunskap om energianvändningen i en viss verksamhet,

b) fastställa kostnadseffektiva energibesparande åtgärder,

c) kartlägga vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och

d) rapportera om resultaten,

4. energieffektiviseringsplan: beståndsdelar i en strategi som anger mål för energieffektivitet och en plan för att nå det målet, och som bland annat utgörs av övervakning av faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av de framsteg som görs,

5. förbättrad energieffektivitet: en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar.

6. *företag*: en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning enligt 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078).

I paragrafen anges innebörden av ord och uttryck som används i lagen. Paragrafen överensstämmer delvis med 2 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 244 och 245). Paragrafen genomför artikel 2.8, 2.10, 2.16, 2.32 och 2.33 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.2, 3.3, 3.7 och 3.8.

En definition av *avtal om energiprestanda* införs. Definitionen överensstämmer med artikel 2.33 i energieffektivitetsdirektivet. Definitionen har betydelse för undantaget från kraven på energiledningssystem och energikartläggningar enligt 10 §.

Definitionen av *energiekartläggning* ändras till att också omfatta en kartläggning av potentialen för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor. Definitionen delas också upp i en punktlista för att förbättra läsbarheten. Enligt både det ursprungliga och det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska energikartläggningen avse en byggnad eller en grupp av byggnader, en industriprocess, kommersiell verksamhet, industrianläggning eller kommersiell anläggning eller privata eller offentliga tjänster (artikel 2.32). Den hittillsvarande uppräkningslistan av vilka verksamheter som energikartläggningen ska avse slopas för att göra bestämmelsen lättare att läsa. Ingen ändring i sak är avsedd. Definitionen är relevant främst för kravet att genomföra en energikartläggning i 5 §.

Definitionen av *energiledningssystem* ändras språkligt. Det görs också ett tillägg om att de beståndsdelar som energiledningssystemet består av bl.a. ska innefatta övervakning av faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av framstegen. Definitionen överensstämmer med artikel 2.16 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Definitionen har betydelse för kravet att omfattas av ett energiledningssystem i 3 §.

Det införs en ny definition av *företag*. För en utvecklad analys av hur uttrycket företag förstås i EU-rätten och betydelsen av ekonomisk verksamhet, se prop. 2013/14:174 s. 244 och 245. Definitionen gör det möjligt att avgränsa beräkningen av energianvändningen till att omfatta energianvändningen hos den minsta juridiska person som bedriver ekonomisk verksamhet och som måste upprätta en årsredovisning. Det betyder att energianvändningen i alla bolag i en koncern inte ska räknas ihop, om koncernen består av dotterbolag som var för sig är skyldiga att upprätta en årsredovisning. Endast de dotterbolag vars energianvändning uppnår de gränsvärden som lagen ställer upp omfattas då av lagens krav, se vidare kommentaren till 3 och 5 §§. Definitionen har betydelse för vilka som omfattas av kraven i bl.a. 3 och 5 §§.

Definitionerna av *energieffektivitet* och *förbättrad energieffektivitet* förs över från lagen om energikartläggning i stora företag. Definitionen av energieffektivitet ändras språkligt. Definitionerna överensstämmer med dem i artikel 2.8 och 2.10 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Definitionen av energieffektivitet har främst betydelse för definitionen av förbättrad energieffektivitet. Definitionen av vad som är förbättrad

energieffektivitet har betydelse för vad som kan utgöra ett avtal om energiprestanda.

Skyldighet att ha ett energiledningssystem

3 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 85 terajoule ska ha ett energiledningssystem som är certifierat av ett oberoende organ i enlighet med relevanta europeiska eller internationella standarder.

Energiledningssystemet ska vara infört senast två år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning översteg gränsvärdet.

Paragrafen innebär att företag med en viss genomsnittlig årlig energianvändning de tre senaste åren ska ha ett energiledningssystem. Paragrafen genomför artikel 11.1 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och motsvarar delvis 4 § lagen om energikartläggning i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.7.

I *första stycket* anges skyldigheten för företag med en genomsnittlig årlig energianvändning de tre senaste åren på över 85 terajoule att ha ett energiledningssystem. En definition av energiledningssystem finns i 2 §. Alla energibärare och all energianvändning ska tas med i beräkningen av den genomsnittliga årliga energianvändningen. Energianvändningen innefattar t.ex. ventilation, belysning, uppvärmning, kylning, transport, datalagring och produktionsprocesser. Ett företag som t.ex. har en energianvändning på 80 terajoule 2026, 90 terajoule 2027 och 85 terajoule 2028 har en genomsnittlig årlig energianvändning på 85 terajoule sett över de tre åren. Det företaget omfattas alltså av kravet på att ha ett energiledningssystem, trots att energianvändningen 2026 var lägre än 85 terajoule. Regeringen kan meddela verkställighetsföreskrifter om beräkningen av energianvändningen.

Ett energiledningssystem ska certifieras i enlighet med relevanta europeiska eller internationella standarder. En europeisk standard är en standard som har antagits av Europeiska standardiseringskommittén, Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering eller Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder och som gjorts tillgänglig för allmänt bruk. En internationell standard är en standard som har antagits av Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och som gjorts tillgänglig för allmänt bruk. Exempel på en standard för energiledningssystem är ISO 50001.

Energiledningssystemet får utformas med hänsyn till det enskilda företagets förutsättningar. Energiledningssystemet kan fokusera på de delar av verksamheten som har hög energianvändning och där möjligheten till energieffektivitetsåtgärder är som störst. Delar av företaget med låg energianvändning behöver inte omfattas av energiledningssystemet. I ett företag med en energiintensiv anläggning och en kontorsbyggnad är det tillräckligt att den energiintensiva anläggningen omfattas av ett energiledningssystem för att kravet ska vara uppfyllt. I företag som har ett stort antal små verksamheter där den totala energianvändningen överstiger tröskelvärdet kan energiledningssystemet införas på företagsnivå och inriktas på att hitta energieffektivitetsåtgärder som är tillämpliga i flera individuella verksamheter.

I *andra stycket* anges att skyldigheten för företag med en årlig genomsnittlig energianvändning på minst 85 terajoule att omfattas av ett energiledningssystem inträder två år från att energianvändningen översteg gränsvärdet i första stycket. Företag som inte har något energiledningssystem har alltså två år på sig att följa kravet. Det innebär att om företaget i början av år 2027 konstaterar att den genomsnittliga årliga energianvändningen sett över åren 2024, 2025 och 2026 överstiger gränsvärdet, måste företaget senast i början av år 2029 ha infört ett energiledningssystem.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kravet på certifiering enligt 3 § och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav på certifiering och på kompetens hos ackrediterade organ. Den motsvarar delvis 11 § 2 lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 84 och 249). Föreskrifter som meddelas med stöd av paragrafen kommer att genomföra artikel 11.1 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.7.

Med stöd av bemyndigandet kan det meddelas föreskrifter t.ex. om vilka internationella eller europeiska standarder certifiering ska ske emot. Det kan också meddelas föreskrifter om krav på kompetens hos certifieringsorganet, t.ex. att certifieringsorganet ska vara ackrediterat enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Skyldighet att göra energikartläggningar

5 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 10 terajoule ska minst vart fjärde år göra en energikartläggning.

Energikartläggningen ska göras senast ett år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 10 terajoule, och därefter minst vart fjärde år så länge den genomsnittliga årliga energianvändningen de tre senaste åren överstiger 10 terajoule.

Ett företag som omfattas av ett energiledningssystem som uppfyller kraven i 3 § och i föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § ska göra energikartläggningen med de intervall som gäller enligt energiledningssystemet.

I paragrafen anges en skyldighet för vissa företag att göra en energikartläggning. Paragrafen genomför artikel 11.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Paragrafen motsvarar delvis 3 och 4 §§ lagen om energikartläggning i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

Första stycket motsvarar delvis 3 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 75–81 och 246). Det är ett företags genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren som avgör om företaget är skyldigt att göra en energikartläggning. Alla energibärare och all energianvändning ska räknas med i beräkningen av energianvändningen. Energianvändningen innefattar t.ex. ventilation, belysning, uppvärmning, kylning, transport, datalagring och produktionsprocesser.

I 8 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur en energikartläggning ska genomföras, se kommentaren till den paragrafen.

En energikartläggning ska göras vart fjärde år. De fyra åren räknas från datumet för den senaste energikartläggningen. Om ett företag har påbörjat en energikartläggning den 1 juli 2026, ska alltså nästa energikartläggning påbörjas senast den 1 juli 2030.

I *andra stycket* anges att en energikartläggning ska göras inom ett år från det att företagets årliga genomsnittliga energianvändning de tre senaste åren översteg gränsvärdet på 10 terajoule. Företag som aldrig har gjort en energikartläggning har därmed ett år på sig att följa kravet. Det innebär att om företaget i början av år 2027 konstaterar att den genomsnittliga årliga energianvändningen sett över åren 2024, 2025 och 2026 överstiger gränsvärdet, måste företaget senast i början av år 2028 ha gjort sin första energikartläggning. Företaget ska därefter göra energikartläggningar vart fjärde år, förutsatt att den genomsnittliga energianvändningen sett över tre år fortfarande överstiger gränsvärdet. Av övergångsbestämmelserna framgår att ett företag som har gjort energikartläggningar enligt lagen om energikartläggning i stora företag ska fortsätta att göra energikartläggningar med de intervall som företaget redan tillämpar, se kommentaren till övergångsbestämmelserna.

Tredje stycket motsvarar delvis 4 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 83–85 och 246). Ett företag som i och för sig har en genomsnittlig energianvändning som överstiger 10 terajoule men som omfattas av ett energiledningssystem som uppfyller de krav som anges i 3 § och i de föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § behöver inte göra energikartläggningar vart fjärde år. Det gäller alltså även för företag som frivilligt har infört ett energiledningssystem trots att deras genomsnittliga energianvändning inte uppgår till 85 terajoule. De företag som omfattas av ett energiledningssystem utför i stället energikartläggningar inom ramen för energiledningssystemet och med de intervall som gäller enligt det systemet. Enligt befintliga standarder för energiledningssystem görs en energiöversyn inom systemet som ofta uppdateras varje år. I en sådan översyn kan en energikartläggning ingå. Energiträkningen måste då göras med de intervall som krävs för att översynen ska kunna göras eller uppdateras i enlighet med standarden.

6 § Resultatet av energikartläggningen § ska redovisas i en rapport. Rapporten ska innehålla rekommendationer som baseras på energikartläggningen.

I paragrafen anges hur energikartläggningar ska redovisas. Paragrafen motsvarar 6 § *andra stycket* lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 92–93 och 247). Övervägandena finns i avsnitt 3.4.

Resultatet av en energikartläggning ska redovisas i en rapport. Energiträkningar kan genomföras av både interna och externa energikartläggare. Genom att en rapport upprättas säkerställs att företaget får del av resultatet av energikartläggningen i båda fallen. Det ingår i en energikartläggning att rapportera om resultatet av kartläggningen (jfr artikel 2.32 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet). Rapporten från kartläggningen ska innehålla rekommendationer från kartläggningen.

Dessa kan sedan ligga till grund för den handlingsplan som ska upprättas enligt 7 §, se kommentaren till den paragrafen.

7 § Ett företag som avses i 5 § första stycket ska upprätta en handlingsplan baserad på rekommendationerna från energikartläggningen. Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning.

I paragrafen anges en skyldighet för företag som ska genomföra en energikartläggning att också upprätta en handlingsplan baserad på rekommendationerna från energikartläggningen. Paragrafen, som genomför artikel 11.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, har ingen motsvarighet i lagen om energikartläggningar i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

De rekommendationer som handlingsplanen ska baseras på ska framgå av den rapport som ska upprättas enligt 6 §. Föreskrifter med krav på vad handlingsplanen ska innehålla kan meddelas med stöd av 8 §.

Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning. Med företagsledningen avses i första hand styrelsen och den verkställande direktören. I företag där det saknas styrelse och verkställande direktör ska handlingsplanen lämnas till den eller de personer som på motsvarande sätt kan företräda den juridiska personen. Det får dock antas att det i normalfallet är företagets ledning som fastställer handlingsplanen. Frågan om överlämnande aktualiseras därmed endast när handlingsplanen fastställs av någon annan del av företaget.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på kompetens och oberoende hos den som gör en energikartläggning,
2. hur en energikartläggning ska göras och vilka uppgifter som ska redovisas i den rapport från kartläggningen som avses i 6 §,
3. vilka uppgifter som ska redovisas i den handlingsplan som avses i 7 §, och
4. att företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara handlingsplanen och uppgifter från kartläggningen.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om energikartläggningar och handlingsplaner. Paragrafen motsvarar delvis 11 § lagen om energikartläggningar i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 86–95 och 249). Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter som bidrar till genomförandet av artikel 11 och bilaga VI i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.4–3.6.

Första punkten omfattar föreskrifter om krav på kompetens och oberoende hos den som utför energikartläggningar. Punkten motsvarar 11 § 3 lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 86–89 och 249). Med stöd av bemyndigandet kan det meddelas föreskrifter om att den person som utför energikartläggningar ska vara certifierad. Sådana föreskrifter finns i dag.

Genom *andra punkten*, som motsvarar 11 § 4 lagen om energikartläggning i stora företag, kan föreskrifter meddelas om hur energikartläggningen ska göras och vilka uppgifter som ska redovisas i rapporten från kartläggningen (prop. 2013/14:174 s. 90–95 och 249). Bemyndigandet gör det möjligt att meddela föreskrifter som genomför

bilaga VI till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och som säkerställer att rapporten från kartläggningen kan utgöra underlag för den handlingsplan som ska upprättas enligt 7 §. Med stöd av bemyndigandet kan det införas krav på energikartläggningar som motsvarar 6 § första stycket lagen om energikartläggning i stora företag.

Med stöd av *tredje punkten* kan föreskrifter meddelas om vilka uppgifter som ska redovisas i handlingsplanen. Handlingsplanen ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet vara konkret och genomförbar och baseras på rekommendationerna från energikartläggningen (artikel 11.2 fjärde stycket). Åtgärder ska fastställas för varje rekommendation från energikartläggningen, där det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart. De föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet kommer att ange hur precist åtgärderna måste anges. Bemyndigandet har ingen motsvarighet i lagen om energikartläggningar i stora företag.

Bemyndigandet i *fjärde punkten* gör det möjligt att meddela föreskrifter om att handlingsplanen och andra uppgifter från kartläggningen, som rapporten från kartläggningen, ska sparas under viss tid. I 7 § lagen om energikartläggningar i stora företag anges att företag ska spara rapporten från kartläggningen och andra uppgifter från kartläggningen i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser (prop. 2013/14:174, s. 97 och 247). Med stöd av bemyndigandet kan ett motsvarande krav tas in i föreskrifter på lägre normnivå.

Undantag

9 § Ett företag som har ett miljöledningssystem behöver inte ha ett energiledningssystem enligt 3 § eller göra en energikartläggning enligt 5 § första stycket, om

1. miljöledningssystemet har certifierats av ett oberoende organ i enlighet med europeiska eller internationella standarder, och
2. det inom miljöledningssystemet görs en energikartläggning som uppfyller kraven i föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 §.

Paragrafen innehåller ett undantag från kravet på att omfattas av ett energiledningssystem eller följa reglerna om energikartläggningar. Paragrafen motsvarar delvis 4 § lagen om energikartläggningar i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 83–85 och 246). Paragrafen genomför artikel 11.11 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.8.

Ett miljöledningssystem fungerar på ett liknande sätt som ett energiledningssystem, men är bredare genom att det omfattar verksamhetens hela miljöpåverkan. För att miljöledningssystemet ska kunna åberopas som grund för att göra undantag från kravet på att omfattas av ett energiledningssystem respektive göra en energikartläggning måste systemet, enligt *första punkten*, vara certifierat av ett oberoende organ i enlighet med europeiska och internationella standarder. En europeisk standard är en standard som har antagits av Europeiska standardiseringskommittén, Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering eller Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder och som har gjorts tillgänglig för allmänt bruk. En internationell standard är en standard som antagits av Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och som har gjorts tillgänglig för allmänt bruk. Exempel på standarder för

miljöledningssystem är ISO 14001 och EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning, Emas.

Enligt *andra punkten* ska det också utföras en energikartläggning inom ramen för miljöledningssystemet. Energitkartläggningen måste uppfylla de minimikrav som gäller för energikartläggningar. De företag som i dag har ett certifierat miljöledningssystem kommer därför också att behöva genomföra energikartläggningar som uppfyller kraven i de föreskrifter som meddelas med stöd av 8 § 2, se kommentaren till den paragrafen. De företagen behöver dock inte se till att det upprättas en rapport från kartläggningen eller upprättas en handlingsplan, se kommentaren till 10 §.

10 § Ett företag behöver inte upprätta en sådan rapport som avses i 6 § eller en sådan handlingsplan som avses i 7 § om företaget genomför energikartläggningar enligt 5 § tredje stycket eller enligt 9 § 2.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar ett företag som gör energikartläggningar inom ramen för energilednings- eller miljöledningssystem är undantagna från kraven på att upprätta en rapport och en handlingsplan från energikartläggningen. Paragrafen genomför artikel 11.1 och 11.11. Övervägandena finns i avsnitt 3.4 och 3.5.

11 § Ett företag som har ingått ett avtal om energiprestanda behöver inte

1. ha ett energiledningssystem enligt 3 §, om avtalet omfattar samma delar av företagets verksamhet som ett energiledningssystem hade omfattat, eller
2. genomföra energikartläggningar enligt 5 §.

I paragrafen anges i vilka fall företag som tecknat avtal om energiprestanda inte behöver omfattas av ett energiledningssystem eller göra energikartläggningar. Paragrafen, som genomför artikel 11.10 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, saknar motsvarighet i lagen om energikartläggning i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.8.

En definition av avtal om energiprestanda finns i 2 §.

Av *första punkten* framgår att ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger 85 terajoule inte behöver införa ett energiledningssystem om företaget har tecknat ett avtal om energiprestanda. En förutsättning är att avtalet omfattar samma delar av företagets verksamhet som ett energiledningssystem skulle ha omfattat om ett sådant hade införts. Som framgår av kommentaren till 3 § kan ett energiledningssystem fokusera på de delar av verksamheten som har hög energianvändning och där möjligheten till energieffektiviseringsåtgärder är störst. Om ett företag har ett avtal om energiprestanda som endast avser vissa delar av företagets verksamhet, ska företaget fortfarande omfattas av ett energiledningssystem om de delar som inte omfattas skulle ha ingått i ett energiledningssystem. I ett sådant fall är det dock tillräckligt att energiledningssystemet omfattar de delar av företagets verksamhet som inte omfattas av avtalet om energiprestanda. Om det t.ex. finns ett avtal om energiprestanda som optimerar belysningen i företaget behöver detta område inte behandlas inom ramen för energiledningssystemet.

I *andra punkten* anges att ett företag som ingått ett avtal om energiprestanda inte måste genomföra energikartläggningar.

Närmare krav på vad ett avtal om energiprestanda ska uppfylla kan framgå av föreskrifter som meddelas med stöd av 12 §, se kommentaren till den paragrafen.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. kravet på certifiering enligt 9 § 1 och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering, och

2. vilka krav ett sådant avtal om energiprestanda som avses i 11 § ska uppfylla.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka krav på certifiering av miljöledningssystem, krav på kompetens hos ackrediterade organ och på avtal om energiprestanda som ska vara uppfyllda för att ledningssystemet eller avtalet ska kunna vara grund för undantag från reglerna om energiledningssystem och energikartläggningar. Övervägandena finns i avsnitt 3.8.

Första punkten gör det möjligt att meddela föreskrifter om kravet på certifiering av miljöledningssystemet och om krav på kompetens hos det organ som gör certifieringen. Bemyndigandet motsvarar delvis 11 § 2 i lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 83–85 och 249). Ett motsvarande bemyndigande som gäller energiledningssystem finns i 4 §, se kommentaren till den paragrafen.

Genom *andra punkten* får föreskrifter meddelas om vilka krav ett avtal om energiprestanda ska uppfylla. Bemyndigandet saknar motsvarighet i lagen om energikartläggning i stora företag. Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas som genomför bilaga XV till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. I bilagan anges bl.a. att avtalet ska innefatta villkor om avtalstid, bestämmelser om mätning och verifiering och sanktioner om avtalet inte följs. Föreskrifterna kan inte reglera vad avtal om energiprestanda i allmänhet ska innehålla. De kan endast ange vilka krav ett avtal måste uppfylla för att kunna vara grund för undantag från kraven på att genomföra energikartläggningar eller att omfattas av ett energiledningssystem.

Uppgifter om faktisk energianvändning och om effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder

13 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren har överstigit 10 terajoule ska varje år lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om

1. den faktiska energianvändningen under det föregående kalenderåret,
2. effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder, och
3. vilken näringsgren företaget verkar inom.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

I paragrafen finns en skyldighet för samtliga företag med en genomsnittlig årlig energianvändning över 10 terajoule sett över de senaste tre åren att varje år lämna viss information till tillsynsmyndigheten. Det finns också ett bemyndigande att meddela föreskrifter. Bestämmelsen saknar motsvarighet i lagen om energikartläggning i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.9.

Skyldigheten i *första stycket* gäller för samtliga företag med en årlig genomsnittlig energianvändning över 10 terajoule, oavsett om de gör energikartläggningar eller har energiledningssystem, miljöledningssystem eller avtal om energiprestanda. Den information som ska lämnas omfattar den faktiska energianvändningen under det föregående kalenderåret, information om vilken effekt eventuella energieffektiviseringsåtgärder som företaget har vidtagit har haft på energianvändningen under det året och information om inom vilken näringsgren företaget verkar. Informationen kan användas som underlag för utformning av eventuella framtida styrmedel för att nå de mål för energibesparingar på nationell nivå som ställs upp i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. De föreskrifter som antas med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* kan exempelvis ange hur detaljerade uppgifterna om den faktiska energianvändningen och effekterna av eventuella energibesparingsåtgärder behöver vara. I sådana föreskrifter kan också anges vilken standard som ska användas för att ange vilken näringsgren det aktuella företaget verkar inom.

Anmälningsskyldighet

14 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de senaste tre åren överstiger de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska anmäla det till tillsynsmyndigheten.

Ett anmält företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de senaste tre åren sjunker under de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska anmäla det till tillsynsmyndigheten.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar ett företag ska anmäla sin energianvändning till tillsynsmyndigheten. Paragrafen, som saknar motsvarighet i lagen om energikartläggningar i stora företag, genomför artikel 11.3 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.9.

Ett företag ska enligt *första stycket* anmäla till tillsynsmyndigheten när dess årliga genomsnittliga energianvändning de senaste tre åren överskrider gränsvärdena på 10 eller 85 terajoule. Anmälan behöver som huvudregel endast göras en gång.

I *andra stycket* anges att ett företag som redan gjort en anmälan och som omfattas av kraven på nytt ska göra en anmälan om den genomsnittliga energianvändningen sjunker så mycket att gränsvärdena inte längre uppnås. Företaget omfattas då inte längre av kraven i lagen.

Regeringen kan meddela verkställighetsföreskrifter om när anmälan ska göras.

Tillsyn

15 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Paragrafen motsvarar 8 § lagen om energikartläggningar i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 95–98 och 248). Övervägandena finns i avsnitt 3.10.

Tillsynen över företag som utför energikartläggningen omfattar bl.a. kontroll av om en energikartläggning utförts, oberoendet och kompetensen

hos den som utfört kartläggningen och att kartläggningen genomförts enligt reglerna. För företag med energilednings- och miljöledningssystem omfattar tillsynen en kontroll av att företaget har sådana system och att dessa omfattar energikartläggningar som uppfyller kraven. För företag med avtal om energiprestanda omfattar tillsynen om innehållet i de avtal om energiprestanda som åberopas för att vara grund för undantag från reglerna om energiledningssystem och energikartläggning uppfyller kraven. Tillsynen omfattar också innehållet i handlingsplanen och rapporten från kartläggningen.

I årsredovisningslagen, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag finns krav på att företag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska offentliggöra viss information i sina årsredovisningar. Att dessa krav uppfylls omfattas inte av tillsynen enligt förevarande lag.

16 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen och för uppföljning och utvärdering.

I paragrafen anges att företag vars årliga energianvändning överstiger 10 respektive 85 terajoule på begäran ska lämna uppgifter som behövs för tillsynen och för uppföljning och utvärdering till tillsynsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 3.9 och 3.10.

Företag som omfattas av tillsynen ska lämna uppgifter som är nödvändiga för tillsynen samt för uppföljning och utvärdering. Bestämmelsen motsvarar delvis 9 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 97–99 och 248). Exempel på handlingar som kan behöva lämnas till tillsynsmyndigheten är den rapport från energikartläggningen som avses i 6 § och den handlingsplan som ska upprättas enligt 7 § samt sådana avtal som avses i 10 §. Den utvärdering och uppföljning som avses är uppföljning av lagens effekter och hur företagen arbetar med energieffektivisering. Exempel på uppgifter som kan lämnas vid uppföljning och utvärdering är uppgifter om hur företagen genomför sina energikartläggningar och vilken besparingspotential de har identifierat.

17 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

I paragrafen regleras tillsynsmyndighetens möjlighet att besluta förelägganden. Den motsvarar 10 § lagen om energikartläggningar i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 97–98 och 248). Paragrafen genomför artikel 32 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.10.

Överklagande

18 § Beslut om förelägganden enligt 17 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen behandlar överklagande av beslut. Den motsvarar 12 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 100 och 249).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Genom lagen upphävs lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag.
3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för energikartläggningar som har påbörjats eller skulle ha påbörjats innan ikraftträdandet.
4. En energikartläggning som ett företag har gjort enligt den upphävda lagen ska vid tillämpningen av 5 § första stycket anses vara en energikartläggning enligt den paragrafen. En energikartläggning enligt den upphävda lagen som har omfattat en koncern ska anses vara gjord i alla bolag i den koncernen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna syftar till att genomföra artiklarna 11.1, 11.2 och 36 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I första punkten anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

Genom *andra punkten* upphävs lagen om energikartläggning i stora företag.

I tredje punkten anges att den upphävda lagen ska fortsätta att gälla för energikartläggningar som har påbörjats eller skulle ha påbörjats innan den 1 juli 2026. Tillsynsmyndigheten ska tillämpa bestämmelserna i lagen om energikartläggning i stora företag i tillsynsärenden som rör en energikartläggning som har påbörjats före den 1 juli 2026. Tillsynsmyndigheten ska även tillämpa den äldre lagen för att inleda ett tillsynsärende, om ett företag som skulle ha påbörjat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 inte har gjort det.

Av fjärde punkten framgår att en energikartläggning som gjorts enligt lagen om energikartläggning i stora företag ska anses vara den senaste genomförda energikartläggningen i det företaget. Det innebär att den fyraårsperiod inom vilken nästa energikartläggning ska göras ska räknas från den energikartläggningen.

En energikartläggning som har gjorts i en koncern ska anses gjord i samtliga bolag i den koncernen. Dotterbolag i koncernen som har en genomsnittlig årlig energianvändning som överstiger 10 terajoule ska alltså räkna fyraårsintervallet från den senaste energikartläggningen i koncernen.

9.2 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

2 kap. Hänsynsregler

5 § Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att

1. minska mängden avfall,
2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,
3. minska de negativa effekterna av avfall, och
4. återvinna avfall.

I första hand ska *fossilfria* energikällor användas.

Paragrafen ger uttryck för hushållnings- och kretsloppsprincipen och den s.k. avfallshierarkin. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *andra stycket* ändras kravet på att i första hand använda förnybara energikällor till ett krav på att i första hand använda fossilfria energikällor.

9.3 Förslaget till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

4 a kap. Revision

13 § Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av bankens resultat och ställning, och

2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om årsredovisningen inte innehåller sådana upplysningar som ska lämnas enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, ska revisorerna ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 b § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

I paragrafen regleras vad en revisionsberättelse ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I det nya *tredje stycket* begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 b § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 b § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

9.4 Förslaget till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

4 kap. Revision

11 a § *Det som sägs i 11 § andra stycket gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554).*

Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

I paragrafen, som är ny, begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen.

9.5 Förslaget till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

1 c § 1 ett företag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska förvaltningsberättelsen även innehålla

- 1. den handlingsplan som avses i 7 § den lagen,*
- 2. en redogörelse för rekommendationerna från den senaste energikartläggning som företaget har gjort, och*
- 3. en redogörelse för i vilken takt som de rekommendationer som avses i 2 genomförs.*

Kravet i första stycket gäller inte ett företag som gör energikartläggningar inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem som uppfyller kraven i lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

Av paragrafen, som är ny, framgår vilken information som ska finnas i förvaltningsberättelsen i årsredovisningen hos företag som är skyldiga att upprätta en handlingsplan enligt den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Paragrafen genomför artikel 11.2 femte stycket i omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I första stycket första punkten anges att förvaltningsberättelsen ska innehålla en handlingsplan som upprättats i enlighet 7 § lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. I 8 § samma lag finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om handlingsplanens innehåll. Skyldigheten att offentliggöra handlingsplanen i årsredovisningen kan uppfyllas genom att handlingsplanen integreras i de planer som ska ingå i hållbarhetsrapporten i förvaltningsberättelsen enligt 6 kap. 12 a § andra stycket.

I första stycket andra punkten anges att förvaltningsberättelsen ska innehålla en redogörelse för de rekommendationer som lämnats vid den

senaste energikartläggning som företaget har gjort. Rekommendationerna ska framgå av rapporten från kartläggningen som tas fram enligt 6 § lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Det är upp till företaget att bedöma på vilken detaljnivå det vill redogöra för de rekommendationer som lämnats vid energikartläggningen.

I *första stycket tredje punkten* anges att förvaltningsberättelsen ska innehålla en redogörelse för i vilken takt företaget genomför rekommendationerna från energikartläggningen. Här avses antalet fullt ut genomförda åtgärder för förbättrad energiprestanda jämfört med hela listan över rekommenderade åtgärder för förbättrad energiprestanda. Det finns inget krav på att rekommendationerna måste genomföras. Även i denna del är det upp till företaget att bestämma på vilket sätt det ska illustreras i vilken takt som rekommendationerna genomförs. Det är också upp till företaget att välja hur det vill utforma detta, t.ex. om det ska ske i text, genom en figur eller på något annat sätt.

I *andra stycket* anges att företag som gör energikartläggningar som en del av sitt energi- eller miljöledningssystem inte behöver inkludera uppgifter om handlingsplan, rekommendationer eller genomförandegrad i sin förvaltningsberättelse.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna syftar till att genomföra artiklarna 11.2 och 36 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

I *andra punkten* anges att lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026. Detta gäller oavsett vilket räkenskapsår företaget tillämpar.

Det framgår av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag att företag som påbörjat men inte avslutat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 ska följa lagen (2014:266) om energikartläggningar i stora företag till dess att energikartläggningen är avslutad. För dessa företag inträder därför skyldigheten att upprätta en handlingsplan först efter att de har gjort en första energikartläggning enligt de nya reglerna. Det innebär att de företagen ska börja offentliggöra sina handlingsplaner i årsredovisningen för det år då den första handlingsplanen upprättats enligt lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Om företaget upprättar sin första handlingsplan enligt de nya reglerna under 2027, ska handlingsplanen och den ytterligare information som krävs finnas med i årsredovisningen för 2027.

9.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

1 b § *Kreditinstitut och värdepappersbolag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska även tillämpa 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554) om förvaltningsberättelsens innehåll.*

2 § Utöver vad som följer av 1 och 1 b §§ ska följande upplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen:

1. En medlemsbank ska ange summorna av insatsbelopp som ska återbetalas under nästa räkenskapsår enligt 10 kap. 11, 12, 16 och 17 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

2. I ett förslag till dispositioner enligt 6 kap. 2 § första meningen årsredovisningslagen (1995:1554) ska styrelsen ange de överväganden som gjorts med hänsyn till tillämpliga bestämmelser om kapitalskydd enligt rörelselagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag.

I 6 kap. 1 b § anges vilka bestämmelser i årsredovisningslagen (1995:1554) som kreditinstitut och värdepappersbolag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska tillämpa. Ändringen görs för att genomföra artikel 11.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

Av paragrafen följer att förvaltningsberättelsen för kreditinstitut och värdepappersbolag som omfattas av reglerna i lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska innehålla en sådan handlingsplan som krävs enligt den lagen. Handlingsplanen ska innehålla de uppgifter som framgår av föreskrifter meddelade i anslutning till lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag, se kommentaren till 8 § i den lagen. Skyldigheten att offentliggöra handlingsplanen i årsredovisningen kan uppfyllas genom att handlingsplanen integreras i de planer som ska ingå i hållbarhetsrapporten i förvaltningsberättelsen enligt 6 kap. 12 a § andra stycket årsredovisningslagen.

Förvaltningsberättelsen ska också innehålla rekommendationerna från den senaste energikartläggningen och en redogörelse för i vilken takt som rekommendationerna från kartläggningen genomförs, se kommentaren till 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen. Det är upp till företagen själva att bestämma hur de vill återge rekommendationerna och redogörelsen av deras genomförande. Företagen får alltså välja på vilken detaljnivå de vill ange informationen.

Ändringen i 6 kap. 2 § är endast en följd av att det införs en ny 6 kap. 1 b §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna syftar till att genomföra artiklarna 11.2 och 36 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

I *andra punkten* anges att lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026. Detta gäller oavsett vilket räkenskapsår företaget tillämpar.

Det framgår av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag att företag som påbörjat men inte avslutat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 ska följa lagen om energikartläggningar i stora företag till dess att energikartläggningen är avslutad. För dessa företag inträder därför skyldigheten att upprätta en handlingsplan först efter att de gjort en första energikartläggning enligt de nya reglerna. Det innebär att de företagen ska börja offentliggöra sina handlingsplaner i årsredovisningen för det år då den första handlingsplanen upprättats enligt lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Om företaget upprättar sin första handlingsplan enligt de nya reglerna under 2027, ska handlingsplanen och den ytterligare informationen som krävs finnas med i årsredovisningen för 2027.

9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

1 a § *Ett försäkringsföretag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska även tillämpa 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554) om förvaltningsberättelsens innehåll.*

2 § Utöver vad som följer av 1 och 1 a §§ ska i förvaltningsberättelsen upplysningar lämnas om

1. skade- respektive livförsäkringsrörelsens tekniska resultat för vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren, och
2. företagets konsolidering med avseende på kapitalstyrka vid utgången av vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren.

I 6 kap.1 a § anges vilka bestämmelser i årsredovisningslagen som försäkringsföretag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska tillämpa. Ändringen görs för att genomföra artikel 11.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

Av paragrafen följer att förvaltningsberättelsen för försäkringsföretag som omfattas av reglerna i lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska innehålla en sådan handlingsplan som krävs enligt den lagen. Handlingsplanen ska innehålla de uppgifter som framgår av föreskrifter meddelade i anslutning till lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag, se kommentaren

till 8 § i den lagen. Skyldigheten att offentliggöra handlingsplanen i årsredovisningen kan uppfyllas genom att handlingsplanen integreras i de planer som ska ingå i hållbarhetsrapporten i förvaltningsberättelsen enligt 6 kap. 12 a § andra stycket årsredovisningslagen.

Förvaltningsberättelsen ska också innehålla rekommendationerna från den senaste energikartläggningen och en redogörelse för i vilken takt som rekommendationerna från kartläggningen genomförs se kommentaren till 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen. Det är upp till företagen själva att bestämma hur de vill återge rekommendationerna och redogörelsen av deras genomförande. Företagen får alltså välja på vilken detaljnivå de vill ange informationen.

Ändringen i 6 kap. 2 § är endast en följd av att det införs en ny 6 kap. 1 a §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2025.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna syftar till att genomföra artiklarna 11.2 och 36. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

I *andra punkten* anges att lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026. Detta gäller oavsett vilket räkenskapsår företaget tillämpar.

Det framgår av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag att företag som påbörjat men inte avslutat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 ska följa bestämmelserna i lagen om energikartläggningar i stora företag till dess att energikartläggningen är avslutad. För dessa företag inträder därför skyldigheten att upprätta en handlingsplan först efter att de gjort en första energikartläggning enligt de nya reglerna. Det innebär att de företagen ska börja offentliggöra sina handlingsplaner i årsredovisningen för det år då den första handlingsplanen upprättats enligt lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Om företaget upprättar sin första handlingsplan enligt de nya reglerna under 2027, ska handlingsplanen och den ytterligare informationen som krävs finnas med i årsredovisningen för 2027.

9.8 Förslaget till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

28 § Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av företagets resultat och ställning, och
2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som ska lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, ska revisorn ange detta och, om det kan ske, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

I paragrafen regleras vad en revisionsberättelse ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I det nya tredje stycket begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554). Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen.

9.9 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

9 kap. Revision

31 a § Det som sägs i 31 § första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

35 a § Utöver vad som följer av 31 b och 33 §§ får revisionsberättelsen inte innehålla någon försäkran om bolagets framtida lönsamhet eller om hur effektivt och ändamålsenligt styrelsen eller den verkställande direktören har drivit eller kommer att driva verksamheten.

38 § I fråga om koncernrevisionsberättelsen gäller 28 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 28 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemensam revisionsberättelse samt 29 § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 30 §, 31 § första och andra styckena, 31 b §, 32 § första stycket 1 och 35–36 §§ om revisionsberättelsens innehåll.

Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgifter om moderbolagets företagsnamn och organisationsnummer samt om vilket eller vilka normsystem för koncernredovisning som moderbolaget har tillämpat.

På koncernredovisningen ska revisorn göra en hänvisning till koncernrevisionsberättelsen. Om revisorn anser att koncernbalansräkningen eller koncernresultaträkningen inte bör fastställas, ska också detta antecknas på koncernredovisningen. Om moderbolaget har fler än en revisor, gäller detta samtliga revisorer.

I 9 kap. 31 a § regleras vad en revisionsberättelse ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I det nya *tredje stycket* begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554). Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen.

I 9 kap. 35 a och 38 §§ ändras hänvisningen till 9 kap. 31 a § till att avse 9 kap. 31 b §.

9.10 Förslaget till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)

Effektiva fjärrvärmesystem

4 a § *Ett fjärrvärmeföretag vars fjärrvärmesystem inte är effektivt ska upprätta en plan för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att fjärrvärmesystemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt och därefter vart femte år så länge som fjärrvärmesystemet inte är effektivt.*

Paragrafen, som är ny, innehåller krav på fjärrvärmeföretag att i vissa fall upprätta en plan för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 26.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Av paragrafen framgår att ett fjärrvärmeföretag vars fjärrvärmesystem inte är effektivt ska göra en plan för hur detta ska bli effektivt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 4 b § 1 meddela föreskrifter om vad som är ett effektivt fjärrvärmesystem. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten som ska godkänna planen. Från det att ett fjärrvärmesystem inte uppfyller kraven för att vara effektivt har fjärrvärmeföretaget ett år på sig att upprätta och ge in en plan. Det innebär att om ett fjärrvärmeföretag inte uppfyller kraven för att vara effektivt i exempelvis mars ett visst år ska fjärrvärmeföretaget upprätta och ge in en plan senast i mars året därpå. Därefter ska en plan ges in vart femte år så länge fjärrvärmesystemet inte är effektivt.

4 b § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om*

- 1. vad som är ett effektivt fjärrvärmesystem,*
- 2. innehållet i planen för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt, och*
- 3. undantag från kravet enligt på att upprätta en plan.*

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om effektiva fjärrvärmesystem. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt fjärrvärmesystem och om den plan för hur ett fjärrvärmesystem ska bli effektivt som ska upprättas enligt 4 a §.

Föreskrifter kan meddelas både om innehållet i planen och om undantag från kravet på att upprätta en plan. De föreskrifter som antas med stöd av bemyndigandet kan delvis genomföra artiklarna 26.1, 26.4 och 26.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, som exempelvis kravet på hur stor andel förnybar energi fjärrvärmeföretaget måste använda i produktionen av fjärrvärme för att fjärrvärmesystem ska vara effektivt och gränsen för när en plan måste upprättas.

Information till fjärrvärmekunder och allmänheten

5 § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att fjärrvärmeföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för fjärrvärmekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt.*

Paragrafen, som är ny, ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om vilken information som fjärrvärmeföretag ska lämna på sina webbplatser eller på något annat sätt. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4.

Informationen ska vara till nytta för fjärrvärmekunder och allmänheten. De föreskrifter som meddelas med stöd av paragrafen kan delvis genomföra artikel 21.2 fjärde stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Det handlar bl.a. om tydlig information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster avseende fjärrvärme. Föreskrifter kan också meddelas om sådan information som regleras i hittillsvarande 5–5 b §§, som prisinformation, information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem och information om oberoende användarrådgivning.

Rutiner för hantering av klagomål

5 a § *Ett fjärrvärmeföretag ska ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrvärmekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt. Det gäller också klagomål från lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme från fjärrvärmeföretaget, men som inte har ingått ett avtal om fjärrvärme med fjärrvärmeföretaget.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om *rutiner för klagomålshantering*.

Paragrafen, som är ny, innehåller krav på fjärrvärmeföretag att ha rutiner för hantering av klagomål från fjärrvärmekunder. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.7 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.9.

Enligt *första stycket* ska fjärrvärmeföretag ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrvärmekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt. Kravet gäller också i förhållande till lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme för uppvärmning men som inte har ett avtalsförhållande med fjärrvärmeföretaget, utan med fastighetsägaren. Även de som inte har ett direkt avtalsförhållande med leverantören ska alltså kunna framställa klagomål på hur leverantören fullgör sitt åtagande i förhållande till fastighetsägaren, om lägenhetsinnehavaren drabbas av detta.

Med stöd av *andra stycket* kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela ytterligare föreskrifter om fjärrvärmeföretags rutiner för klagomålshantering. Föreskrifterna kan exempelvis omfatta tidsfrister för klagomålshantering och vad som är en enkel och rättvis hantering av klagomål.

Avtalet om fjärrvärme

6 § Ett avtal om fjärrvärme ska innehålla uppgifter om

1. *fjärrvärmeföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,*
 2. *vilka varor och tjänster som avtalet omfattar,*
 3. *priset för fjärrvärmen och hur det bestäms,*
 4. *var fjärrvärmekunden kan hitta information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme och de tjänster som fjärrvärmeföretaget erbjuder,*
 5. *den tid som avtalet löper på,*
 6. *vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,*
 7. *mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt fakturering av kunden,*
 8. *huruvida avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,*
 9. *villkoren för uppsägning av avtalet och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning,*
 10. *fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,*
 11. *vem som svarar för kostnader för en återställning efter*
 - a) *en anslutning till fjärrvärmeverksamheten,*
 - b) *ett underhåll av rörledningarna, eller*
 - c) *ett borttagande av anslutningen,*
 12. *möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag,*
 13. *hur tvistlösning utanför domstol inleds,*
 14. *hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på något annat sätt tillhandahåller den information som fjärrvärmeföretaget är skyldigt att lämna enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 och 6 c §§, och*
 15. *var fjärrvärmekunden kan hitta information om konsumenträttigheter.*
- Fjärrvärmeföretaget ska lämna information om avtalsvillkoren till fjärrvärmekunden innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.*

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som ett avtal mellan ett fjärrvärmeföretag och en fjärrvärmekund ska innehålla och när information om avtalsvillkor ska lämnas. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.2 första och andra styckena i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

Första stycket reglerar vilka uppgifter avtalet ska innehålla.

I *första punkten*, som är ny, anges vilka kontaktuppgifter till fjärrvärmeföretaget som måste anges i avtalet.

Enligt *andra punkten* ska det anges i avtalet vilka varor och tjänster som avtalet omfattar. Punkten motsvarar i huvudsak hittillsvarande första punkten. Kravet innebär att eventuella tjänster utan tilläggsavgifter som kombineras med avtalet, t.ex. underhålls-, reparations- och flexibilitets-tjänster, ska anges. En beskrivning av varorna och tjänsterna bör omfatta en närmare redogörelse av dess egenskaper, t.ex. trycket och temperaturen på den fjärrvärme som levereras.

Tredje punkten motsvarar hittillsvarande andra punkten.

Fjärde punkten motsvarar i huvudsak hittillsvarande tredje punkten. I punkten görs ett tillägg om att det även ska framgå var fjärrvärmekunden kan hitta information om priser för de tjänster som fjärrvärmeföretaget tillhandahåller. Med tjänster avses framför allt kombinerade tjänster, exempelvis att fjärrvärmeföretaget både tillhandahåller tjänster och varor, men även eventuella underhållstjänster. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 5 § meddela föreskrifter om att fjärrvärmeföretagen ska tillhandahålla denna typ av information på sin webbplats eller på något annat sätt.

Sjätte punkten motsvarar i huvudsak hittillsvarande femte punkten. Eventuella avtal om tjänster som kombineras med avtalet om fjärrvärme omfattas också av kravet.

I *nionde punkten*, som i huvudsak motsvarar hittillsvarande åttonde punkten, görs ett tillägg om att eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning ska anges i avtalet. Kravet omfattar också eventuella avtal om tjänster som kombineras med avtalet om fjärrvärme.

Tionde punkten motsvarar hittillsvarande nionde punkten.

I *trettonde punkten*, som är ny, anges att det i avtalet ska framgå hur tvistlösning utanför domstol inleds. Med tvistlösning utanför domstol avses t.ex. Allmänna reklamationsnämndens verksamhet när det är fråga om en tvist mellan en konsument och en näringsidkare.

Fjortonde punkten motsvarar delvis hittillsvarande tolfte punkten. Kravet på att informera hur fjärrvärmeföretaget tillhandahåller den information det är skyldigt att lämna utvidgas till att inte bara gälla mot konsumenter, utan alla fjärrvärmekunder. Vidare omfattar kravet nu all information som fjärrvärmeföretaget är skyldigt att lämna med stöd av 5 §.

Enligt *femtonde punkten*, som är ny, ska det framgå var fjärrvärmekunden kan hitta information om konsumenträttigheter. Kravet omfattar bl.a. information om hantering av klagomål och annan information som kunden ska få enligt artikel 21.2 h i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Enligt *andra stycket* ska fjärrvärmeföretaget lämna informationen om avtalsvillkoren till fjärrvärmekunden innan avtalet ingås. Detta gäller även om avtalet ingås genom en mellanhand. Med mellanhand avses en tredje part som uppträder som ombud eller på något annat sätt förmedlar avtalet från fjärrvärmeföretaget till fjärrvärmekunden. Det är alltid fjärrvärmeföretaget som ansvarar för att informationen lämnas.

Fakturering och tillhandahållande av information

6 e § När ett avtal om fjärrvärme har ingåtts ska fjärrvärmeföretaget snarast möjligt till fjärrvärmekunden lämna

1. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, och

2. en kopia av avtalet.

Ett fjärrvärmeföretag ska ge en fjärrvärmekund med funktionsnedsättning all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Paragrafen, som är ny, innehåller en skyldighet för fjärrvärmeföretag att tillhandahålla viss information till fjärrvärmekunder. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.2 tredje och fjärde styckena och artikel 21.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4, 5.1.5 och 5.1.8.

I *första stycket första punkten* anges att fjärrvärmeföretaget ska lämna en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren till fjärrvärmekunden. Exempel på sådana avtalsvillkor är priser och tariffer.

Enligt *första stycket andra punkten* ska fjärrvärmeföretaget lämna en kopia av avtalet till fjärrvärmekunden. Detta kan göras genom att fjärrvärmekunden får ett exemplar av avtalet i fysisk eller elektronisk form.

I *andra stycket* anges att fjärrvärmekunder med funktionsnedsättning ska få all relevant information om avtalet i tillgängliga format. Det kan t.ex. vara att fjärrvärmekunden ska kunna ta del av information som kan uppfattas med mer än ett sinne och att informationen ska presenteras på ett begripligt sätt och i ett typsnitt med lämplig storlek och form.

I *tredje stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådan information som fjärrvärmeföretaget ska lämna till fjärrvärmekunden enligt första och andra stycket. Bemyndigandet omfattar dels vilken information som ska finnas med i den sammanfattning som fjärrvärmekunderna ska få och hur den ska tillhandahållas, dels vilken information fjärrvärmekunder med funktionsnedsättning ska få och hur den ska tillgängliggöras.

Betalningssätt

6 f § *Fjärrvärmeföretag ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en fjärrvärmekund på grund av det betalningssätt som denne har valt.*

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för tillhandahållandet av betalningssättet eller systemet.

I paragrafen, som är ny, regleras en skyldighet för fjärrvärmeföretag att erbjuda flera betalningssätt och vilka avgifter som får tas ut för det betalningssätt som fjärrvärmekunden väljer. Genom paragrafen genomförs delvis artiklarna 21.4 och 21.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

I *första stycket* anges att ett fjärrvärmeföretag är skyldigt att erbjuda ett brett val av betalningssätt. Vilka val av betalningssätt som erbjuds ska utgå från gängse praxis på fjärrvärmemarknaden. Vidare framgår det att en fjärrvärmekund inte får missgynnas på grund av det betalningssätt denne har valt. Det innebär att de betalningssätt som ett fjärrvärmeföretag erbjuder inte får medföra oskälig diskriminering mellan kunder och alltså att skillnader i avgifter som kan hänföras till betalningssätt eller system för förskottsbetalning ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionella. Att en fjärrvärmekund inte får missgynnas på grund av det betalningssätt denne valt innebär också att ett visst val av betalningssätt inte får medföra att kunden får mindre förmånliga avtalsvillkor eller någon annan form av diskriminerande behandling.

I *andra stycket* finns en begränsning i fråga om möjligheten att ta ut avgifter från fjärrvärmekunder för olika betalningssätt eller system för förskottsbetalning. Sådana avgifter får inte överstiga kostnaderna för att tillhandahålla betalningssättet eller systemet.

Fjärrvärmeföretagets underrättelseskyldighet

18 § *Ett fjärrvärmeföretag som avser att ändra avtalsvillkoren ska skriftligen underrätta fjärrvärmekunden om ändringen på ett transparent och begripligt sätt senast två månader före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.*

I underrättelsen ska skälen för ändringen anges samt en upplysning lämnas om att fjärrvärmekunden har rätt att begära förhandling, ansöka om medling och att säga upp avtalet.

Om fjärrvärmeföretaget inte följer bestämmelserna i första och andra styckena, får de ändrade villkoren inte tillämpas.

I paragrafen föreskrivs att fjärrvärmeföretaget ska lämna information till fjärrvärmekunden om ändrade avtalsvillkor. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.3 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.6.

I *första stycket* införs ett krav på att fjärrvärmekunden måste underrättas om ändringen på ett transparent och begripligt sätt. Det innebär att informationen om ändringens innebörd ska vara tydlig och enkel att förstå.

Avbrytande av distributionen vid avtalsbrott

27 § Distribution av fjärrvärme till en konsument får avbrytas, om

1. konsumenten har *åsidosatt* sina skyldigheter enligt avtalet,
 2. *det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,*
 3. *konsumenten inte har följt en skriftlig uppmaning att vidta rättelse inom en månad från det att fjärrvärmeföretaget skickade ut uppmaningen,*
 4. *konsumenten tillsammans med uppmaningen enligt 3 informerats om*
 - a) *att distributionen av fjärrvärme kan komma att avbrytas om uppmaningen inte följs, och*
 - b) *vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts, och*
 5. *omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller omfattande sakskada.*
- Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 5.*

I paragrafen anges förutsättningarna för att ett fjärrvärmeföretag ska få avbryta distributionen av fjärrvärme vid en konsuments avtalsbrott som inte gäller bristande betalning. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

I *första stycket första punkten* framgår det att en grundläggande förutsättning för att ett fjärrvärmeföretag ska kunna avbryta distributionen av fjärrvärme är att konsumenten har åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet. Detta framgår av hittillsvarande första stycket.

Av *andra punkten* framgår att det måste vara fråga om ett väsentligt avtalsbrott för att distributionen av fjärrvärme ska få avbrytas. Kravet finns i hittillsvarande första stycket.

I *tredje punkten* anges att konsumenten måste få en skriftlig uppmaning att vidta rättelse inom en månad från det att fjärrvärmeföretaget skickade uppmaningen. Uppmaningen skickas alltså på konsumentens risk.

Fjärde punkten motsvarar delvis hittillsvarande andra stycket. Utöver att konsumenten tillsammans med uppmaningen att vidta rättelse måste informeras om att distributionen kan komma att avbrytas om uppmaningen inte följs ska konsumenten också informeras om vad denne kan göra för att undvika att distributionen avbryts.

Kravet i *femte punkten* tillsammans med kravet i *andra stycket* motsvarar hittillsvarande tredje stycket.

28 § Vid utebliven betalning får distributionen av fjärrvärme till en konsument avbrytas endast om

1. fjärrvärmeföretagets fordran är ostridig,
2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,
3. konsumenten inte har följt en skriftlig uppmaning att inom en skäligen tid betala fordran,

4. konsumenten, efter den tid för betalning som avses i 3 löpt ut, har delgetts en skriftlig påminnelse att betala fordran inom en månad från delgivningen,

5. påminnelsen innehöll

- a) en underrättelse om att distributionen av fjärrvärme kan avbrytas om fordran inte betalas, och

- b) information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts,

6. ett meddelande om innehållet i påminnelsen har lämnats till socialnämnden i den kommun där konsumenten får fjärrvärme distribuerad,

7. socialnämnden inte inom den månaden har betalat fordran eller tagit på sig betalningsansvaret för den, och

8. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller omfattande sakskada.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 8.

I paragrafen framgår vilka förutsättningar som gäller för att ett fjärrvärmeföretag ska ha rätt att avbryta distributionen av fjärrvärme till en konsument som inte har betalat enligt avtalet. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

Första stycket andra punkten ändras så att det uttryckligen anges att konsumentens försummelse måste vara väsentlig för att distributionen av fjärrvärme ska få avbrytas. Detta innebär inte någon ändring i sak

I *tredje punkten* tydliggörs att konsumenten måste få en skriftlig uppmaning att betala fordran inom en skäligen tid. Detta innebär inte någon ändring i sak.

Av *fjärde punkten* framgår att konsumenten efter den skriftliga uppmaningen ska delges en skriftlig påminnelse att betala inom en månad från delgivning, till skillnad från det hittillsvarande kravet på tre veckor, för att distributionen av fjärrvärme ska få avbrytas.

I *femte punkten* införs ett krav på att konsumenten ska få information om vad denne kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen kan exempelvis avse betalningsplaner, råd om skuldhantering, anstånd med bortkoppling, system för förskotts betalning, energikartläggning och energirådgivningstjänster. Liksom kravet i

hittillsvarande tredje punkten måste konsumenten också få information om att fjärrvärmen kan avbrytas om fordran inte betalas.

Kravet i *sjätte punkten* motsvarar hittillsvarande fjärde punkten.

Kravet i *sjunde punkten* motsvarar hittillsvarande andra stycket med den skillnaden att fristen nu är en månad i stället för tre veckor. *Åttonde punkten* tillsammans med kravet i *andra stycket* motsvarar hittillsvarande tredje stycket och 27 § första stycket.

30 § Ett fjärrvärmeföretag har rätt till skälig ersättning av en konsument för kostnaderna för åtgärder enligt 27 och 28 §§, *dock inte för information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts.*

I paragrafen anges vilka kostnader ett fjärrvärmeföretag har rätt till ersättning för med anledning av de åtgärder som anges i 27 och 28 §§. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

I paragrafen införs en begränsning som innebär att information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen av fjärrvärme avbryts, som en konsument ska informeras om enligt 27 och 28 §§, inte får medföra kostnader för konsumenten.

Avbrytande av distribution till fjärrvärmekunder som inte är konsumenter

36 a § *Om ett fjärrvärmeföretag vill avbryta distributionen av fjärrvärme till en fjärrvärmekund som inte är en konsument, ska fjärrvärmeföretaget ge kunden lämplig information om vad kunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen ska lämnas senast en månad före den planerade bortkopplingen och utan extra kostnad för fjärrvärmekunden.*

I paragrafen, som är ny, anges att ett fjärrvärmeföretag måste lämna viss information till en fjärrvärmekund som inte är en konsument innan distribution av fjärrvärme avbryts. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

En fjärrvärmekund som inte är en konsument måste innan distributionen avbryts få information om vad denne kan göra för att undvika avbrottet. Informationen kan exempelvis avse betalningsplaner, råd om skuldhantering, anstånd med bortkoppling, system för förskottsbetalning eller oberoende användarrådgivning om energieffektiviseringsåtgärder och ska lämnas utan extra kostnad.

Tillsyn

52 § Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer 4 a, 5–9, 18–21, 25–29, 31 och 36 a–43 §§ samt föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

I paragrafen finns regler om tillsyn. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.8 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.11 och 5.2.

Av *första stycket* framgår att tillsynen nu också omfattar 4 a, 5 a, 6 e–6 g och 36 a §§.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrvärme som har ingåtts före ikraftträdandet ska innehålla.

Enligt *första punkten* träder lagändringarna i kraft den 1 juli 2026.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för vad ett avtal om fjärrvärme som har ingåtts före den 1 juli 2026 ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

9.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttanalyser på energiområdet

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om att kostnads-nyttanalyser ska utföras i vissa fall för att utreda potentialen för användning av högeffektiv kraftvärme och spillvärme från industrin, *tjänsteanläggningar och datacenter*.

Lagens syfte är att främja en effektiv energiförsörjning.

Paragrafen beskriver lagens innehåll.

Första stycket ändras så att det framgår att lagen omfattar även tjänsteanläggningar och datacenter.

Ord och uttryck

2 § *I denna lag betyder*

datacenter: en byggnad eller en grupp av byggnader som används för att inrymma, ansluta och driva datorsystem, servrar och kringutrustning för datalagring, databehandling, datadistribution och relaterad verksamhet,

omfattande uppgradering: en uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar anläggning, dock inte installation av utrustning för avskiljning av koldioxid vid en förbränningsanläggning.

I paragrafen anges innebörden av ord och uttryck som används i lagen. Paragrafen genomför artikel 2.49 och 2.50 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Definitionen av *datacenter*, som är ny, motsvarar definitionen i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, se artikel 2.49 som hänvisar till punkt 2.6.3.1.16 i bilaga A till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik. Det finns flera olika typer av datacenter: företags egna datacenter, samlokaliserade datacenter och samutrustade datacenter. I samlokaliserade datacenter installerar och förvaltar en eller flera kunder egna nätverk, servrar,

lagringsutrustning och lagringstjänster. I samutrustade datacenter får en eller flera kunder tillgång till nätverk, servrar och lagringsutrustning där de driver egna tjänster medan byggnadens utrustning och stödinфраstruktur tillhandahålls av en datacentraloperatör, se kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1364 av den 14 mars 2024 om den första delen av inrättandet av ett gemensamt unionssystem för bedömning av datacentraler.

Definitionen av *omfattande uppgradering* ändras språkligt. Ingen ändring i sak är avsedd.

Skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys

3 § En kostnads-nyttoanalys ska utföras vid planeringen av *en nybyggnation eller omfattande uppgradering av*

1. en termisk elproduktionsanläggning *eller en anläggning för produktion av enbart värme* med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än 10 megawatt,

2. en industriellanläggning med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än 8 megawatt *i vilken spillvärme kan uppstå,*

3. en tjänsteanläggning med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än 7 megawatt *i vilken spillvärme kan uppstå,* eller

4. ett datacenter med en *total energitillförselnivå* på mer än 1 megawatt.

Kostnads-nyttoanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen, *i samarbete med den som ansvarar för driften av anläggningen, om det är en annan aktör.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planeringen av nybyggnation eller omfattande uppgradering av vissa typer av anläggningar. Paragrafen genomför delar av artikel 26.7 första stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 4.4.

I *första stycket* anges fem olika typer av anläggningar som omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planeringen av en nybyggnation eller omfattande uppgradering. Kostnads-nyttoanalysen bör göras i ett tidigt skede i planeringen, eftersom den syftar till att utgöra underlag för beslut om en anläggnings utformning (jfr prop. 2013/14:174 s. 159). I samtliga fall är energitillförsel en faktor för att avgöra om en viss anläggning omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys eller inte. Det som avses är den energitillförsel som den planerade nya eller ombyggda anläggningen kommer att ha. Med total energitillförsel avses produktionskapacitet. I förhållande till den hittillsvarande regleringen omfattar kravet inte bara nya anläggningar utan även omfattande uppgraderingar av de typer av anläggningar som anges i paragrafen.

Enligt *första punkten* omfattas termiska elproduktionsanläggningar och anläggningar för produktion av enbart värme med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 10 megawatt av kravet på att utföra kostnads-nyttoanalyser. Enligt hittillsvarande första punkten är det endast termiska elproduktionsanläggningar med en total tillförd effekt på 20 megawatt som omfattats av kravet. Ändringen innebär alltså att fler termiska elproduktionsanläggningar samt anläggningar för produktion av enbart värme omfattas av kravet.

Genomsnittlig årlig energitillförsel kan mätas genom att dividera den totala årliga energitillförseln med antalet motsvarande lasttimmar under året, dividera dagsproduktionen med antalet timmar per dag eller genom att använda toppbelastning. Regeringen kan meddela verkställighetsföreskrifter om hur genomsnittlig årlig energitillförsel ska beräknas.

Andra punkten omfattar industrianläggningar med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på över 8 megawatt. Förutom att kravet även omfattar omfattande uppgraderingar av anläggningar så innebär ändringen att fler industrianläggningar omfattas, eftersom hittillsvarande bestämmelser endast omfattar anläggningar med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt.

Det hittillsvarande kravet på att industrianläggningen ska generera användbar spillvärme för att omfattas av reglerna slopas. Däremot omfattas endast industrianläggningar där det uppstår någon form av spillvärme av kravet. Spillvärme är värme som oundvikligen genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som skulle gå förlorad i luft eller vatten om det inte fanns tillgång till ett fjärrvärme- eller kylsystem, där en kraftvärmeprocess har använts eller kommer att användas eller om kraftvärmeproduktion inte är möjlig, se artikel 2 andra stycket 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och skäl 105 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Genomsnittlig årlig total energitillförsel för industrianläggningar ska beräknas på samma sätt som för termiska elproduktionsanläggningar.

I *tredje punkten* anges att en tjänsteanläggning med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 7 megawatt omfattas av kravet. För att en tjänsteanläggning ska omfattas av kravet krävs också att spillvärme kan uppstå i anläggningen. Punkten genomför delar av artikel 26.7 första stycket c i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Endast anläggningar som inte är termiska elproduktionsanläggningar, industrianläggningar eller datacenter är tjänsteanläggningar. Exempel på tjänsteanläggningar är anläggningar för rening av avloppsvatten, anläggningar för flytande gas, stora kommersiella byggnader och elektriska undercentraler.

Genomsnittlig årlig total energitillförsel beräknas på samma sätt som för termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar.

I *fjärde punkten* anges att datacenter med en total energitillförselnivå över 1 megawatt omfattas av kravet på att utföra kostnads-nyttanalyser. Till skillnad från de andra anläggningstyperna ska alltså inte den genomsnittliga årliga energitillförselnivån beräknas utan den totala energitillförselnivån. Total energitillförselnivå är den maximala energi som kan flöda genom en viss anläggning. Det är inte den energi som faktiskt flödar genom datacentret utan ett teoretiskt maximum. Mätpunkten vid elleveransgränsen eller elleveransgränserna ska användas.

Enligt *andra stycket* ska den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i anläggningen utföra analysen (jfr prop. 2013/14/:174 s. 159). Kostnads-nyttanalysen ska utföras i samarbete med den som ansvarar för driften av anläggningen. Bestämmelsen aktualiseras endast när den som driver anläggningen är en annan person än den som bedriver

eller avser bedriva verksamhet där. Situationen kan t.ex. uppstå i ett samlokaliserat datacenter, se kommentaren till 2 §.

Kraven i hittillsvarande första stycket tredje och fjärde punkterna på att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planeringen av en ny energiproduktionsanläggning inom ett befintligt fjärrvärme- eller fjärrkylennät upphävs. Det införs dock en övergångsbestämmelse som gäller för sådana analyser som redan har utförts (se kommentaren till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna).

Vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla

4 § En kostnads-nyttoanalys ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att i fråga om

1. en termisk elproduktionsanläggning *eller en anläggning för produktion av enbart värme* driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,
2. en industrianläggning *eller en tjänsteanläggning utnyttja spillvärme i och utanför anläggningen,*
3. ett datacenter
 - a) *utnyttja spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och att ansluta datacentret till ett fjärrvärme- eller fjärrkylennät, eller*
 - b) *vidta åtgärder för att säkerställa annan återvinning av spillvärme.*

En kostnads-nyttoanalys ska dessutom innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå om anläggningen byggdes på eller flyttades till en plats där den skulle kunna få avsättning för spillvärme.

Paragrafen reglerar vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla. Den genomför delar av artikel 26.7 första stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Första punkten ändras på så sätt att även nya eller uppgraderade anläggningar för produktion av enbart värme omfattas av kravet på att en kostnads-nyttoanalys ska innehålla en utvärdering av kostnaderna och fördelarna med att driva anläggningen som en högeffektiv värmeanläggning. Vad som avses med högeffektiv kraftvärme framgår av bilaga III till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

I *andra punkten* anges att en kostnads-nyttoanalys för en industrianläggning eller tjänsteanläggning ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att tillvarata spillvärme i och utanför anläggningen. Punkten genomför delar av artikel 26.7 b och c i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

För industrianläggningar innebär detta en ändring i förhållande till hittillsvarande reglering. En kostnads-nyttoanalys ska inte längre avse kostnader och fördelar med att driva anläggningen så att spillvärme tillvaratas för elproduktion eller i ett nät för fjärrvärme eller fjärrkyla. Kostnads-nyttoanalysen får dock även i fortsättningen innehålla en sådan bedömning, om det bedöms vara relevant för den enskilda industrianläggningen. Att bedöma hur spillvärme kan tillvaratas i och utanför industrianläggningar och tjänsteanläggningar är bredare än de krav som hittills gällt för industrianläggningars kostnads-nyttoanalyser. Det kan t.ex. handla om att spillvärmerna används för interna processer som kräver värme eller att värmen används för att driva eller bidra med värme till närliggande anläggningar.

I *tredje punkten a* anges att kostnads-nyttoanalysen för datacenter ska innehålla en utvärdering av kostnaderna och fördelarna med att utnyttja spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och att ansluta datacentret till ett fjärrvärme- eller fjärrkylennät.

Av *tredje punkten b* framgår att kostnads-nyttoanalysen också ska innehålla en bedömning av kostnaderna och fördelarna med att vidta åtgärder för att på annat sätt än vad som anges i punkten a återvinna spillvärme. Åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärmen kan avse åtgärder innanför och utanför datacentret. Analysen ska omfatta bl.a. teknisk genomförbarhet, kostnadseffektivitet och påverkan på energieffektivitet och efterfrågan på lokal värme (jfr artikel 26.7 d). Den ska även beakta kylsystemlösningar som tillåter att spillvärmen avlägsnas eller fångas in på en användbar temperaturnivå med minimal ytterligare energitillförsel (jfr artikel 26.7 andra stycket).

Enligt *andra stycket*, som är nytt, ska kostnads-nyttoanalyser som görs vid nyplanering eller inför en omfattande uppgradering av de anläggningar som omfattas av lagen innehålla en utvärdering av fördelarna och kostnaderna med att placera anläggningen på en plats där anläggningen kan avsätta sin spillvärme. I kostnads-nyttoanalysen ska det alltså finnas en bedömning av fördelar och kostnader med att bygga eller flytta anläggningen till en geografisk plats där det finns ett fjärrvärmenät eller en annan anläggning som kan ta emot spillvärmen. Kravet innebär att den som planerar en ny eller uppgraderad anläggning ska göra både en bedömning av förutsättningarna på den nuvarande eller planerade platsen och en bedömning av hur förutsättningarna skulle ändras vid en flytt. Bedömningen kan göras med hänsyn till de faktiska förutsättningarna att avsätta spillvärme på en utpekad alternativ plats eller förutsättningarna att avsätta spillvärme om anläggningen skulle placeras på ett visst avstånd från ett fjärrvärmenät eller annan anläggning som kan använda spillvärmen.

Detaljerade bestämmelser om innehållet i en kostnads-nyttoanalys finns i bilaga XI och artikel 26.12. Dessa krav kan införas på lägre normnivå än lag med stöd av 5 § (jfr prop. 2013/14:174 s. 160–162).

Användning av spillvärme från datacenter

4 a § *Ett sådant datacenter som avses i 3 § första stycket 4 ska utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme om en kostnads-nyttoanalys enligt denna lag visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.*

Paragrafen, som är ny, innebär att datacenter i vissa fall är skyldiga att utnyttja spillvärme som uppstår i verksamheten. Paragrafen genomför artikel 26.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

När ett datacenter byggs eller genomgår en omfattande uppgradering ska verksamhetsutövaren, eventuellt i samarbete med den som driver anläggningen, genomföra en kostnads-nyttoanalys. Om kostnads-nyttoanalysen visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart att utnyttja spillvärmen, eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärmen, ska den utnyttjas eller återvinnas. Detta skiljer datacenter från

de övriga typerna av anläggningar som räknas upp i lagen, som inte är skyldiga att följa utfallet i en kostnads-nyttanalys.

Teknisk genomförbarhet är beroende av datacentrets egenskaper och av tillgången till tekniska lösningar för att utnyttja spillvärmen eller att vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av den, utan att datacentrets syfte och primära verksamhet äventyras.

Ekonomisk genomförbarhet handlar om förmågan att genomföra ett projekt för att utnyttja spillvärme eller att genomföra andra åtgärder för återvinning av spillvärme på ett ekonomiskt lönsamt eller hållbart sätt. Ett projekt är ekonomiskt genomförbart om projektet genererar tillräckliga inkomster eller tillräckligt värde för att vara kostnadstäckande och ge en rimlig risksättning och avkastning på investeringen. Vid bedömningen av den ekonomiska genomförbarheten ska hänsyn tas till faktorer som produktionskostnader, finansieringsalternativ, risker och vinst- eller besparingspotential.

Kostnads-nyttanalysen ska innehålla en bedömning av vilka förutsättningarna blir för datacenter att utnyttja spillvärme eller återvinna den på annat sätt på den avsedda platsen och hur förutsättningarna skulle ändras på en annan plats, se kommentaren till 4 §. Kostnads-nyttanalysen är enbart ett underlag för beslutet om var datacentret ska lokaliseras. Den som planerar det nya eller uppgraderade datacentret är fortfarande fri att välja en plats där det inte är ekonomiskt eller tekniskt genomförbart att använda spillvärme eller andra tillämpningar för spillvärme.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Äldre bestämmelser om kostnads-nyttanalyser gäller fortfarande i mål enligt miljöbalken om tillstånd och i ärenden om anmälningar som gjorts enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. miljöbalken, om ansökan eller anmälan har gjorts före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

I första punkten anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

Andra punkten innebär att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla i vissa fall. Enligt 22 kap. 1 e § miljöbalken ska en ansökan om tillstånd för en anläggning som måste göra en kostnads-nyttanalys enligt förevarande lag innehålla en redovisning av slutsatserna i kostnads-nyttanalysen och beslutet om att godkänna den. På liknande sätt gäller enligt 25 c § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd att en anmälan om en miljöfarlig verksamhet ska innehålla slutsatserna i en kostnads-nyttanalys och ett beslut om att analysen godkänts. I 22 kap. 25 g § miljöbalken anges att en dom om tillstånd för en anläggning som måste göra en kostnads-nyttanalys ska innehålla en redovisning av slutsatserna i kostnads-nyttanalysen. Äldre bestämmelser i kostnads-nyttanalyslagen ska fortfarande tillämpas i mål om tillstånd enligt miljöbalken där ansökan gjorts före ikraftträdandet. Mål som är pågående när ändringarna träder i kraft påverkas därmed inte av de ändrade reglerna. Anmälningssärenden som inletts innan ikraftträdandet ska inte heller påverkas av de ändrade reglerna om kostnads-nyttanalyser.

9.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

8 kap. Revision

34 § Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning, och

2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som ska lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, ska revisorn ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

I paragrafen regleras vad en revisionsberättelse ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I det nya *tredje stycket* begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554). Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen.

9.13 Förslaget till lag om ändring i fjärrkylelagen (2022:332)

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om *effektiva fjärrkylesystem, rättigheter för fjärrkylekunder*, mätning och fakturering i fråga om fjärrkyla och om information om energianvändning.

I paragrafen anges lagens innehåll.

Det görs ett tillägg om att lagen också innehåller bestämmelser om effektiva fjärrkylesystem och rättigheter för fjärrkylekunder. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ordförklaringar

2 § I denna lag avses med

avtal om fjärrkyla: avtal om distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning och om försäljning av den distribuerade kylan,

fjärrkyleföretag: den som bedriver fjärrkyleverksamhet,

fjärrkylekund: den som ingått ett avtal om fjärrkyla med ett fjärrkyleföretag, fjärrkyleverksamhet:
– distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning, om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten, och
– produktion och försäljning av den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna, om det är distributören som bedriver produktionen och försäljningen.

I paragrafen anges innebörden av vissa ord som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

Det införs en definition av avtal om fjärrkyla. Definitionen har betydelse för bestämmelserna om avtal i 3 a och 7 a §§.

Effektiva fjärrkylesystem

2 a § *Ett fjärrkyleföretag vars fjärrkylesystem inte är effektivt ska upprätta en plan för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att fjärrkylesystemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt och därefter vart femte år så länge som fjärrkylesystemet inte är effektivt.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om krav på fjärrkyleföretag att i vissa fall upprätta en plan för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 26.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Av paragrafen framgår att ett fjärrkyleföretag vars fjärrkylesystem inte är effektivt ska göra en plan för hur detta ska bli effektivt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 2 b § 1 meddela föreskrifter om vad som är ett effektivt fjärrkylesystem. Planen ska ges in till tillsynsmyndigheten som ska godkänna planen. Från det att ett fjärrkylesystem inte uppfyller kraven för att vara effektivt har fjärrkyleföretaget ett år på sig att upprätta och ge in en plan. Det innebär att om ett fjärrkyleföretag inte uppfyller kraven för att vara effektivt i exempelvis mars ett visst år ska fjärrkyleföretaget upprätta och ge in en plan senast i mars året därpå. Därefter ska en plan ges in vart femte år så länge fjärrkylesystemet inte är effektivt.

2 b § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om*

- 1. vad som är ett effektivt fjärrkylesystem,*
- 2. innehållet i planen för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt, och*
- 3. undantag från kravet på att upprätta en plan*

Paragrafen, som är ny, innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om effektiva fjärrkylesystem. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt fjärrkylesystem och om den plan för hur ett fjärrkylesystem ska bli effektivt som ska upprättas enligt 2 a §. Föreskrifter kan meddelas både om innehållet i planen och om undantag från kravet på att upprätta en plan. De föreskrifter som antas med stöd av bemyndigandet kan delvis genomföra artikel 26.1, 26.4 och 26.5 i det

omarbetade energieffektivitetsdirektivet, som exempelvis kravet på hur stor andel förnybar energi fjärrkyleföretaget måste använda i produktionen av fjärrkyla för att fjärrkylesystemet ska vara effektivt och gränsen för när en plan måste upprättas.

Information till fjärrkylekunder och allmänheten

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för fjärrkylekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt.

Paragrafen, som är ny, ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om vilken information som fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna på sina webbplatser eller på något annat sätt. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4.

Informationen ska vara till nytta för fjärrkylekunder och allmänheten. De föreskrifter som meddelas med stöd av paragrafen kan delvis genomföra artikel 21.2 fjärde stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Det handlar bl.a. om tydlig information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster avseende fjärrkyla. Med stöd av bemyndigandet kan också föreskrifter meddelas om sådan information som regleras i hittillsvarande 3 § om skyldighet för fjärrkyleföretaget att ge information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem.

Avtalet om fjärrkyla

3 a § Ett avtal om fjärrkyla ska innehålla uppgifter om

- 1. fjärrkyleföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,*
- 2. vilka varor och tjänster som avtalet omfattar,*
- 3. priset för fjärrkylan och hur det bestäms,*
- 4. var fjärrkylekunden kan hitta information om fjärrkyleföretagets priser för övriga varor och tjänster samt om konsumenträttigheter,*
- 5. den tid som avtalet löper på,*
- 6. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,*
- 7. villkoren för fakturering,*
- 8. villkoren för uppsägning av avtalet och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning,*
- 9. villkoren för ersättning om fjärrkyleföretaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet, och*
- 10. hur tvistlösning utanför domstol inleds.*

Fjärrkyleföretaget ska lämna information om avtalsvillkoren till fjärrkylekunden innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Paragrafen, som är ny, reglerar vilka uppgifter som ett avtal mellan ett fjärrkyleföretag och en fjärrkylekund ska innehålla och när information om avtalsvillkor ska lämnas. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.2 första och andra styckena i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

I första stycket anges vilket innehåll ett avtal ska ha.

Av *första punkten* framgår vilka kontaktuppgifter till fjärrkyleföretaget som måste anges i avtalet.

Enligt *andra punkten* ska de varor och tjänster som avtalet omfattar anges. Det innebär att eventuella tjänster utan tilläggsavgifter som kombineras med avtalet, som exempelvis underhålls-, reparations- och flexibilitetstjänster ska anges. En beskrivning av varorna och tjänsterna bör omfatta en närmare redogörelse av dess egenskaper, t.ex. trycket och temperaturen på den fjärrkyla som levereras.

I *tredje punkten* anges att priset för fjärrkylan och hur det bestäms ska framgå av avtalet. Det innebär att avtalet ska innehålla uppgifter om vad som har betydelse för priset för fjärrkyla. Olika komponenter i en priskonstruktion ska alltså redovisas. Av redovisningen ska det framgå vilken betydelse varje sådan komponent har för priset på fjärrkylan. Kravet innebär också att avtalet ska innehålla uppgifter om hur priset för fjärrkyla fördelar sig mellan det pris som kunden betalar som en fast engångsavgift för anslutningen och det pris som kunden sedan betalar för fjärrkyla under avtalets löptid. Om avtalet om fjärrkyla innebär att fjärrkylekunden ska betala en s.k. serviceavgift för att fjärrkyleföretaget ska ta hand om underhållet av de installationer som krävs för avkylning genom fjärrkyla, är avgiften en del av priset för fjärrkyla och ska alltså anges i avtalet.

Av *fjärde punkten* framgår att fjärrkyleföretaget ska ange var fjärrkylekunden kan hitta information om priser för övriga varor och tjänster samt om konsumenträttigheter. Information om konsumenträttigheter omfattar bl.a. information om hantering av klagomål och annan information som kunden ska få enligt artikel 21.2 h i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Enligt *femte punkten* ska det anges i avtalet vilken tid avtalet löper på. Det innebär att om avtalet löper tills vidare så ska det framgå av avtalet och om avtalet tecknas för viss tid så ska den tiden anges.

Enligt *sjätte punkten* ska det framgå vad som gäller för förlängning av ett avtal som löper under viss tid. Kravet omfattar också eventuella avtal om tjänster som kombineras med avtalet om fjärrkyla.

Av *sjunde punkten* framgår att avtalet ska innehålla uppgift om fakturering. Kravet omfattar exempelvis det faktureringsintervall som har överenskommit och hur fjärrkyleföretaget räknar fram uppgifterna i fakturan.

Av *åttonde punkten* framgår att det i avtalet ska anges vilka villkor som gäller vid uppsägning av avtalet och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning. Kravet omfattar också eventuella avtal om tjänster som kombineras med avtalet om fjärrkyla.

Enligt *nionde punkten* ska det anges vilket ersättningsansvar fjärrkyleföretaget har om det inte uppfyller skyldigheterna enligt avtalet. I detta inbegrips exempelvis att villkor för ersättning vid bristande kvalitet på tjänsterna och vid felaktig eller försenad fakturering ska anges.

Enligt *tionde punkten* ska det anges hur tvistlösning utanför domstol inledd. Med tvistlösning utanför domstol avses exempelvis Allmänna reklamationsnämndens verksamhet när det är fråga om en tvist mellan en konsument och en näringsidkare.

Av *andra stycket* följer att fjärrkyleföretaget ska lämna information om avtalsvillkor till fjärrkylekunden innan avtalet ingås. Detta gäller även om avtalet ingås genom en mellanhand. Med mellanhand avses en tredje part

som uppträder som ombud eller på något annat sätt förmedlar avtalet från fjärrkyleföretaget till fjärrkylekunden. Det är alltid fjärrkyleföretaget som ansvarar för att informationen lämnas.

Fakturerings och tillhandahållande av information

7 a § När ett avtal om fjärrkyla har ingåtts ska fjärrkyleföretaget snarast möjligt till fjärrkylekunden lämna

1. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, och

2. en kopia av avtalet.

Ett fjärrkyleföretag ska ge en fjärrkylekund med funktionsnedsättning all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att fjärrkyleföretag är skyldiga att tillhandahålla viss information till fjärrkylekunder. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.2 tredje och fjärde styckena och artikel 21.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4, 5.1.5 och 5.1.8.

I första stycket första punkten anges att fjärrkyleföretaget ska lämna en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren till fjärrkylekunden. Exempel på sådana avtalsvillkor är priser och tariffer.

I andra punkten framgår att fjärrkyleföretaget ska lämna en kopia av avtalet till fjärrkylekunden. Detta kan göras genom att fjärrkylekunden får ett exemplar av avtalet i fysisk eller elektronisk form.

I andra stycket anges att fjärrkylekunder med funktionsnedsättning ska få all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

I tredje stycket bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådan information som fjärrkyleföretaget ska lämna till fjärrkylekunden enligt första och andra stycket. Bemyndigandet omfattar dels vilken information som ska finnas med i den sammanfattning som fjärrkylekunderna ska få och hur den ska tillhandahållas, dels vilken information fjärrkylekunder med funktionsnedsättning ska få och hur den ska tillgängliggöras.

Betalningssätt

7 b § Fjärrkyleföretag ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturerings och får inte missgynna en fjärrkylekund på grund av det betalningssätt som denne har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för tillhandahållandet av betalningssättet eller systemet.

I paragrafen, som är ny, regleras en skyldighet för fjärrkyleföretag att erbjuda flera betalningssätt och vilka avgifter som får tas ut för det betalningssätt som fjärrkylekunden väljer. Genom paragrafen genomförs delvis artiklarna 21.4 och 21.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

I första stycket anges att ett fjärrkyleföretag är skyldigt att erbjuda ett brett val av betalningssätt. Vilka val av betalningssätt som erbjuds ska utgå

från gängse praxis på fjärrkylemarknaden. Vidare framgår det att en fjärrkylekund inte får missgynnas på grund av det betalningssätt denne valt. Det innebär att de betalningssätt som ett fjärrkyleföretag erbjuder inte får medföra oskälig diskriminering mellan kunder. Skillnader i avgifter som kan hänföras till betalningssätt eller system för förskottsbetalning måste alltså vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionella. Att en fjärrkylekund inte får missgynnas på grund av det betalningssätt denne valt innebär också att ett visst val av betalningssätt inte får medföra att kunden får mindre förmånliga avtalsvillkor eller någon annan form av diskriminerande behandling.

I paragrafens *andra stycke* finns en begränsning i fråga om möjligheten att ta ut avgifter från fjärrkylekunder för olika betalningssätt eller system för förskottsbetalning. Sådana avgifter får inte överstiga kostnader för att tillhandahålla betalningssättet eller systemet.

Ändring av avtal

7 c § Ett fjärrkyleföretag som enligt avtalet har rätt att ensidigt ändra avtalsvillkoren och som vill ändra villkoren till nackdel för en fjärrkylekund, ska skriftligen underrätta fjärrkylekunden om ändringen på ett transparent och begripligt sätt senast två veckor före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

Om fjärrkylekunden är en konsument, ska fjärrkyleföretaget i stället underrätta fjärrkylekunden senast en månad före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

I underrättelsen ska skälen för ändringen anges.

I paragrafen, som är ny, regleras vilken information ett fjärrkyleföretag måste lämna till fjärrkylekunden vid ändring av avtalsvillkor som är till nackdel för en fjärrkylekund. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.3 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.6.

Av *första stycket* framgår att fjärrkyleföretaget skriftligt måste underrätta fjärrkylekunden om de ändrade villkoren senast två veckor före den dag de ska börja gälla. Att underrättelsen ska vara transparent och begriplig innebär att information om ändringens innebörd ska vara tydlig och enkel att förstå. Underrättelsen kan lämnas både i fysisk och elektronisk form.

I *andra stycket* anges att om fjärrkylekunden är en konsument måste underrättelsen om ändrade avtalsvillkor lämnas senast en månad före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

Enligt *tredje stycket* ska skälen till ändringen anges i underrättelsen.

Information vid avbrytande av distribution

7 d § Om ett fjärrkyleföretag vill avbryta distributionen av fjärrkyla till en fjärrkylekund ska fjärrkyleföretaget ge fjärrkylekunden lämplig information om vad fjärrkylekunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts senast en månad före den planerade bortkopplingen, och utan extra kostnad.

I paragrafen anges förutsättningarna för att ett fjärrkyleföretag ska få avbryta distributionen av fjärrkyla. Genom paragrafen genomförs delvis

artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

För att få avbryta distributionen måste fjärrkyleföretaget informera fjärrkylekunden om vad denne kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen kan exempelvis avse betalningsplaner, råd om skuldhantering, anstånd med bortkoppling, system för förskottsbetalning, energikartläggning och energirådgivningstjänster, och ska lämnas utan extra kostnad.

Rutiner för hantering av klagomål

7 e § Ett fjärrkyleföretag ska ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrkylekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om rutiner för klagomålshantering.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett krav på att fjärrkyleföretag ska ha rutiner för hantering av klagomål från fjärrkylekunder. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.7 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.9.

Enligt *första stycket* ska fjärrkyleföretag ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrkylekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.

Med stöd av *andra stycket* kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela ytterligare föreskrifter om fjärrkyleföretags rutiner för klagomålshantering. Föreskrifterna kan exempelvis omfatta tidsfrister för klagomålshantering och vad som är en enkel och rättvis hantering av klagomål.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrkyla som har ingåtts före ikraftträdandet ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

Enligt *första punkten* träder lagändringarna i kraft den 1 juli 2026.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för vad ett avtal om fjärrkyla som har ingåtts före den 1 juli 2026 ska innehålla.

9.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:333) om energimätning i byggnader

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter *samt* information om energianvändning, *priser och avtalsvillkor*.

I paragrafen anges lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

Det görs ett tillägg om att lagen också omfattar information om priser och avtalsvillkor.

Avläsning av mätsystem och tillhandahållande av information

6 § Den som äger en byggnad där system för individuell mätning har installerats enligt 3 eller 4 § ska

1. se till att mängden energi som används för uppvärmning och mängden tappvarmvatten för hushållsbruk till varje lägenhet läses av,

2. säkerställa att varje lägenhetsinnehavare får faktureringsinformation och information om energianvändning och att informationen, på begäran, lämnas till ett företag som lägenhetsinnehavaren har utsett,

3. på begäran och utan kostnad tillhandahålla lägenhetsinnehavaren information om priser, tariffer och standardvillkor för uppvärmning, och

4. snarast möjligt informera lägenhetsinnehavaren om nya avtalsvillkor för uppvärmning.

I paragrafen regleras avläsning av mängden energi för uppvärmning och tappvarmvatten för hushållsbruk och tillhandahållande av information. Genom ändringarna genomförs delvis artiklarna 21.2 tredje och femte styckena, 21.3 och 21.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5 och 5.1.6.

Tredje–femte punkterna är nya.

Enligt *tredje punkten* ska lägenhetsinnehavaren på begäran få information om priser, tariffer och standardvillkor för uppvärmning. Denna information ska ges av fastighetsägaren utan kostnad för lägenhetsinnehavaren.

Av *fjärde punkten* framgår att lägenhetsinnehavaren snarast möjligt ska få information om nya avtalsvillkor för uppvärmning.

Hittillsvarande *andra stycket* flyttas till 6 a § 1 a.

Hittillsvarande *tredje stycket* flyttas till 6 a § 2.

6 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av information

a) enligt 6 § första stycket 2 och om undantag från dessa krav, och

b) om priser, tariffer och standardvillkor, och

2. föreskrifter om fakturering och kostnadsfördelning.

I paragrafen, som är ny, ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om tillhandahållande av viss typ av information. Genom paragrafen genomförs delvis artiklarna 21.2 tredje stycket och 21.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

Första punkten a motsvarar hittillsvarande 6 § andra stycket.

Med stöd av *första punkten b* kan ytterligare föreskrifter meddelas om tillhandahållande av priser, tariffer och standardvillkor. Föreskrifterna kan exempelvis avse hur och när informationen ska lämnas.

Andra punkten motsvarar hittillsvarande 6 § tredje stycket.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU)
2023/1791 av den 13 september 2023 om
energieffektivitet och om ändring av förordning
(EU) 2023/955 (omarbetning)

Bilaga